

“КАТТА ОДАМ” БЎЛИШ ОСОНМИ?

- Кейинги дарсгача 10та шеър ёдлаб келасизлар. Кимки бу вазифани бажаролса, ундан келажакда албатта “катта одам” чиқади, мени айтди, дерсизлар, - дея дарсини тугатди адабиёт фани ўқитувчиси.

Қашқадарё вилояти, Касби тумани, Менделеев номи мактабнинг олтинчи синф ўқувчиси Дўстмурот Норкуловга бу гап қаттиқ таъсир қилди. Ахир “катта одам” бўлишни ким орзу қилмайди, дейсиз! У кирда (отаси берган вазифа) 50-60та кўйини боқиб юраркан, “адабиёт малим” айтган 10та шеърни 2 кунда ёдлаб қўйди. Бунинг устига кичкина ойначага қараб, кират билан айтишни ўрганди... Ушанда “малим” Дўстмуротни досканинг олдида чиқариб, роса мақтаган, “катта одам” бўлишни “башорат” қилган эди... Отаси эса “катта одам” бўлиш учун бу камлик қилишни, ҳамма фанларни “5”га ўзлаштириши кераклигини, ҳар қандай меҳнатдан бўйин товламаслигини, бировга ёқмаси ҳам рост гапиришини талаб қилди. Дўстмурот бевақт ўлим туфайли онадан ёш қолгани учун отасига суяниб қолган, унинг гапини «қонун» деб биларди. Отаси Норкул ота 41-йилги машғум урушида Австрия жангтоҳларида оёғидан ажраб келган, норғул, қаҳри қаттиғу, кўнгли юмшоқ, тўғрисиқ инсон эди. Шунинг учун Оқжангал қишлоғиликлар бошларига бир чигал иш тушса, Норкул отани “разбор” қилишга чақиришарди. Унга Дўстмурот ҳам эргашиб борар, отасининг икки томонга ҳам одилона ёндошиб, айби борга танбех берганини, икки томонни ҳам инсофга чақирганини кўп кўрган. Ҳа, ҳақиқатпарварлик унга отадан “юқан”...

Мана ўшанга ҳам 40 йилдан ошди... 1974 йил Дўстмурот Норкулов Тошкент Давлат Уни-

Яхшилардан сўз очдик

верситетининг фалсафа факультетини тугатиб, Тошкент Давлат Тиббиёт институтининг фалсафа кафедрасига ўқитувчи бўлиб ишлай бошлади. Шунингдек, отаси кўп гапирган “Колхозчининг бўш вақти” хусусида илмий изланишлар олиб борди. 1983 йил “Бўш вақт-колхозчи-деҳқонлар моддий-техник савиясини оширишнинг муҳим омил” мавзuida фалсафа фанлари доктори, профессор Мираҳмад Абдуллаев раҳбарлигида номзодлик диссертациясини ҳимоя қилди!

Йиллар... Тошкент Давлат Аграр Университетидаги илмий фаолияти... Бугун ишлаб турган Тошкент Давлат Тиббиёт Академиясидаги илмий изланишлари... 2000 йил “Вақт-жамият мадания-маънавий ривожланиш омил” мавзuida докторлик диссертациясини ҳимоя қилиши... 90дан ортиқ мақола, рисола, ўқув қўлланмалари, монография ва китобларининг чоп этилиши... Булар Тиббиёт Академиясининг 1-ижтимоий фанлар кафедраси мудири, фан доктори, қатор шоғирдлар — фан номзодларининг устози Дўстмурот Норкуловга битта хикматни аңлатди: - “ИНСОН ЯХШИЛИККА ИНТИЛСА, АЛБАТТА ТОПАДИ”

Аммо у ўзини ҳали ҳам “малим” айтгандай “катта одам” ҳисобламайди. Талабаларига ўртқдай, сирдош дўст бўлиб ёндошади... Бир кун хонасига юқори курс талабаларидан самарқандлик норғул бир йигит кириб келди-да, икки кунлик дарсидан жавоб беришини илтимос қилди. Домла сабабини сўраган эди, у индамай тураверди. Бу ҳол Дўстмуротга сурбетликдай бўлиб кўринди-ю, яна ўзини босди. Унинг бир нуқтага тикилиб, маънос туриши дом-

лага ниманидир аңлатгандай бўлди—руҳсат берди. Эртаси курс бошлигидан у йигитнинг севган қизи оламдан ўтганини эшитди... Йигит қайтган, Дўстмурот ака унинг кифтига оғаларча қоқаркан, унамаганига қарамай, чўнтагига пул солиб қўйди: “Бардам бўл...” Дўстмурот ака вақти келса талабаларининг тўйига бориб, эшик олдида “оға” бўлиб туришни ҳам ўзининг инсонийлик бурчи деб билади.

Ҳатто қишлоқдан келадиган таниш-нотаниш меҳмонларни ҳам хурсанд қилиб юборишга уринади. Қишлоқликлар жуда содда-да, “доктор бўлдинг, энди янгангн ўзинг даволаб берсанг” деб, бетоб хотинини бошлаб келадиганлар қанча... Дўстмурот ака ҳеч кимга “йўқ” деёлмайди, қулиб қўя қолади. Дўстларидан илтимос қилиб бўлса-да, уларнинг умидини пучга чиқармайди. Рафиқаси Фазилат опа (иктисодчи) ҳам турмуш ўртоғидай кўнглинган. Чорак асрдан буён бир-бирларига елкадош, дилдош бўлиб, тўрт фарзандни воёга етказишди. Нилуфархон-шифокор, Фарҳод - энергетик, Анвар-иктисодчи, Сухроб- философ-магистрант. Етти набири у елкаларидан чиқиб, бу елкаларидан тушишади - “данагидан мағзи ширин” деганларини шу-да. Кўёви Пўлатжон ва келинлари: Насибхон ҳамда Дилфўзхонлар “дада”, “ойи” дейишганда, уларнинг кўнглилари тоғ қадар ўсади.

Тошкент шаҳри С.Раҳимов тумани “Бешкўрган” маҳалласининг Дўстмурот Норкулов бошчилиқ қилаётган “Намунали оила”си ҳақида ҳамма ҳавас билан гапириши бежиз эмас.

Ҳа, ҳавас қилганга “юқсин” деймиз-да! “Адабиёт малим” айтган “катта одам” (ўзи тан олмаси-да) Дўстмурот аканинг ёш авлодга таълим беришдек хайрли ишларига ривож, оиласига омонлик тилаймиз! Санобар **ФАХРИДДИНОВА**

2008 йил—Ёшлар йили

БОКСЧИ ИШОНЧНИ ОҚЛАДИ

Ўзбек спорти жаҳонга юз тугмоқда. Бунинг исботини ёш спортчиларимиз эришяётган ютуқларда бемалол кўрса бўлади. Утган йил охирида Чикаго (АҚШ) шаҳрида бўлиб ўтган бокс бўйича жаҳон чемпионатида Бухоро Давлат университети талабаси Аббос Атоевнинг чемпионлик унвонига сазовор бўлгани ўзбекистонлик спорт ишқибозлари қалбини олам-олам қувончга тўлдирди. Ана шу муваффақияти учун Президент Фармонига биноан Аббос “Эл-юрт ҳурмати” ордени билан тақдирланди ва унга юртбошимиз совғаси “Нексия” автомобили топширилди. Боксчининг мураббийси Олим Мухаммедовга “Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган спорт устози” фахрий унвони берилди. Кучли боксчи Хитой пойтахтида бўлиб ўтадиган ёзги Олимпиада ўйин-

ларида қатнашиш ҳуқуқини кўлга киритди.

Бухоролик боксчи яқинда Словакия пойтахти Белград шаҳрида бўлиб ўтган йирик Халқаро турнирда қатнашиб, катта муваффақиятга эришди. 81 килограмм вазнда рингга чиққан Аббос беллашувларда голиблик шохсупасига кўтарилиб, олтин медални кўлга киритди.

Бу ютуқда унинг устози Олим Мухаммедовнинг хизматлари бениҳоя катта. Белграддаги Халқаро турнир Пекин олимпиадаси олдида чемпион учун жиддий синов бўлди. Демак, олдинда уни янада катта зафарлар кутаётганига шак-шубҳа йўқ.

Зухра КҮРБОНОВА.

Суратда: Аббос Атоев (ўнгда) устози Олим Мухаммедов билан.

НИЛУФАР

Мамлакатимиз раҳбари ташаббуси билан иқтидорли қизларни рағбатлантириш, уларнинг келгусидаги фаолиятини қўллаб-қувватлаш мақсадида таъсис этилган Зулфия номидаги Давлат мукофоти қўлаб истеъдод соҳибаларининг камолоти йўлида хизмат қилмоқда. Ана шундай ёшлардан бири Қарши Давлат университети талабаси Нилуфархон Аббосхонова ёшлигидан ўз устида тинмай ишлаб, билимини оширди. Унинг “Орзулар осмони” номли шеърый тўплами ҳамда “Миллий истиқлол гоёсини ёшлар онгига шакллантириш” номли рисоласи ўқувчилар томонидан илиқ қаршиланди. Айни пайтда “Темурийлар даврида ёшларга қаратилган эътибор” мавзuida илмий изланишлар олиб бораёпти. Нилуфархон фақатгина илмий изланишлар олиб борибгина қолмай, жамоатчилик асосида Қашқадарё телерадиоккомпаниясида, “Келажак овози” ёшлар ташаббуслар маркази вилоят бўлимининг “Оммавий ахборот йўналиши” координатори сифатида фаолият кўрсатаёпти. Унинг кичкинагина жуссасида яширган билим, ақл, ғайрат ва шижоат барчани лол қолдирмоқда.

- Бу мукофот менга куч-ғайрат бағишлайди, - дейди Нилуфар. - Зеро, бундан кейин ҳам ўз иқтидоримни намойён қилишга ҳаракат қиламан.

Ёшлар ана шундай билимга чанқоқ, истеъдодли, иқтидорлиларни ҳавас билан қараб ана шундай тенгдошлари борлигидан фахрланишлари лозим. Илдизлари бақувват, ўтмиши буюк, аждодлари улғулнинг фарзандлари бобокалонларимиз билан гурурланиб, уларнинг муносиб давомчиси бўлишга ҳаракат қиладилар.

Гулрух УБАЙДУЛЛАЕВА,
Қарши Давлат университети талабаси.

Шавкат Султонов
олган сурат.

ўтганда, Хусанбой қирқ кунлик чақалоқ эди... Кундуз ая оқу қорани таниган, зийрак, меҳнаткаш, доно аёл эди. Қўли косов, сочи супурги бўлиб, етти нафар фарзандини бағрига босиб, улғайтирди. Маҳалладагилар Кундуз отиниини ҳурмат қилишарди.

Етимлик, уруш, очарчилик, бир коса атала умидида қўш қўшмоқ, бугдой ўрмоқ, ота меҳрига зорлик азоблари Хусанбойни тез улғайтирди. Юраги эзилиб катта бўлди. 1952 йилда Армия сафига қақририлиб, тўрт йил хизмат қилди... Раис бобонинг сизгир

Оққан дарё барибир оқаверар экан. Қодиркул дўкондорнинг йўқотганлари ошиғи билан қайтиб келди бу қутлуг хонадонга. Шу далаларнинг беги бўлиб, қишлоғининг энг сулув қизи Маҳаррамга уйланди. Муҳаррам оланинг қалби ҳам ўзи каби гўзал эди. Эри ҳафалаб шийпонда қолиб кетса, унинг аҳволини тушунди. Оғзига ширин таомлар тутди. Ҳамиша суву сочиқ билан хизматиди турди.

Уч паҳлавон ўғил, тўрт сулув қиз қўришиб, тарбия қилишди. Умр ўлаб берилар экан. Муҳаррам ота меҳрибон эрини, қобил фарзандларини, файзли, баракали хонадонни ташлаб кетди... Аммо уйнинг тўрида расми, юракларда меҳри ҳамиша тирик. Одатлари, хуш хулқи,

ИНСОН МЕҲНАТИ БИЛАН КЎРКАМ

Қишлоқ кўчасини тўлдириб ўтиб кетаётган, аскар кийимидаги барваста, келишган йигитни кўриб, идора ҳовлисида турган раис уни қақриб қолди:

- Ҳой, аскар йигит, бу ёққа кел-чи?

- Ассалому алайкум, раис бобо, - деди йигит, - хизмат борми?

Йигитнинг қақнаб турган кўзларига, шиддат ва нур ёғилиб турган юзига тикиларкан, раис бобо ҳисобчига буюрди:

- Пул олиб чиқ, кассадан! - деди.

Сўнг 50 сўм (ўша пайтда катта пул эди)ни, йигитнинг қўлига тутқазди-да:

- Сенга хизмат йўқ, уйнаб кул, яхшилаб дам ол, - дея ёлкасига қоқиб қўйди. Раис бобо халқига ота каби меҳрибон эканидан хабардор йигит бу ҳолдан ажабланмади ҳам. Отасидан хурсанд ўғил каби, қўлини кўксига қўйиб хайрлашди. Раис бобо Жиззах туманидаги Ҳамроқул ота Носиров, аскар йигит эса Хусанбой Қодиров эди...

Орадан уч кун ўтиб, раис Хусанбойни қақиртирди, табелчи қилиб қўйди. Хусанбой Кундуз момонинг кенжатоии эди. Отаси Қодиркул бобо дўкондор бўлган. Эли юртида обрўли, эътиборли, топармон-тутармон бўлган экан. Бева-бечора, етим-есирлардан ҳимматини аямаган. Ўттизинчи йилларнинг қора кунлари, муҳиш қисмат Қодиркул отанинг бошига ҳам ўз соясини солди. Болаларининг келажагига раҳна солмайин, деб бор-будини совет ҳукуматига топширган ота қулоқ бўлмади қолди.

Ота не ҳасратларда дунёдан

нигоҳлари уни илганида, хизматдан қайтиб келган пайти эди. Олти ой табелчи бўлиб ишлаб юрди. Хусанбойнинг ерга, одамларга меҳрини, ҳалол ва меҳнаткашлигини кўриб, бригадирликка тайинлашди.

- Шу-шу ерга меҳримни қўйиб қолдим. Ўқишга бормоқчи эдим, онажоним ҳам ўқитаман, дер эдилар. Далалар сехрига боғлаиб қолдим. Ерга қанча меҳнат қилсанг, шунча қадрлар экан. Деҳқон ерни алдамаса, ер мардлик қилар экан, - дейди Хусанбой ота. Раис бобо қадрига етарди. Меҳнатимизга яраша ҳақ тўларди, иззатларди.

Саксон гектар ерим юз, юз йилгирма гектаргача етди. Ҳосилдорлик 40-50 центнерга борди. Раис бобо: «Хусанбой, бу йил эллиқдан берасиз, пахтачи сизга ишонамиз», - десалар, юзим ерга қарамасин деб, меҳнатни қилаверибман. Одамларим билан бир оиладай бўлиб ишлаб-верибман. Қирқ беш йил битта дала билан тиллашибман.

Хусанбой ота қадрдон даласига ёшлигини, қарсиллаган йигитлик чоғининг шиддатини, кўзларининг нурини, меҳрини, умрини бериб ишлади. Даласининг ҳар бир қаричини яхши билади. Меҳрибон ота каби, ерининг инжиқлигини, сув, ўғит қайга, қанча кераклигини... ҳамма-ҳаммасини билади. Ер билан тиллашади, диллашади...

Ер ҳам ўз навбатида Хусанбой бригадирини сийлади. Кўкрагини тўлдириб орден, медаллар тақди. Қимматбаҳо мукофотларга сазовор бўлди. Кўрғазмада машинали бўлди. Уйи донга тўлди. Энг сархил қовун-тарвузлар, мевалар билан сийланди.

пазандалиги ўғил-қизларида тақдор.

Хусанбой отанинг аҳил оиласига ҳамма ҳавас қилади. Фарҳоджон, Пардажон, Равшанжон турли касб эгалари, отасининг суянг тоғлари. Марҳаматжон, Ортиқой, Сурайёхон, Раънохон ҳам оилани, ҳам ишни жой-жойига қўйишади. Отажонини йўқлаб туришади.

Хусанбой ота саксонни қоралаганга ўхшамайди. Тетик, бардан. Ўзи яшаётган «Жиззахли» ва кўп йиллар умргузаронлик қилган «Ховосли» маҳалласида хурматли оқсоқол. «Эллиқ боши, маъракамиз бор эди», «Маслаҳатли гапимиз бор», деб йўқлаб туришади. Гоҳо оилавий низоларни бости-бости қилишга отанинг донолиги, бағрикенглиги керак бўлиб қолади.

Хусанбой ота ҳеч кимни ноумид қайтармайди. Ўзининг оёққа туриб кетишига сабабкор бўлган яхшиларнинг йўлини тутди. Одамлар ҳамон далаларини, шийпонини унинг номи билан аташади. «Хусанбой аканинг шийпони, даласи», демаса, у ерларни ҳеч ким танимай қолади. Қуёшга қараган мевазор ҳовли, ораста уйлар, қалдирғочдек ўғил-қизлар, келин-куёвлар, набиралар орасида қирдай бўлиб ўтирган Хусанбой аканинг юзларидан нур ёғилади. Элининг ардоғида яшаётган, ҳаммаша ҳалол меҳнат билан умр кечирган бу инсон ҳаёти ёшларга ибрат йўлидир!

Бир яшаш бўлса, шунчалик бўлади-да. Илоҳу, юз билан юзлашинг, ота!

Ҳосият БОБОМУРОВА,
Жиззах вилояти,
Ҳамроқул Носиров номи
хўжалик.

БИЗНИНГ ЖАМИЛА ОТА

Жамила Омонтурдиева 26 йил-дирки Қашқадарё вилоят Қосон туман халқ таълими бўлими тасарруфидаги «Олтин қалитча» мактабгача тарбия ва бошланғич таълим муассасасига раҳбарлик қилиб келмоқда.

Муассасада кичкинтойларни ҳар томонлама камол топтириш учун турли тадбирлар, қўриқ-танловлар ўтказилапти. Шунингдек, ота-оналар билан ишлаш, болаларни хорижий тилларга ўргатиш борисида илғор тажриба ва малакага эришилган. Бу эса жамоанинг обрў-эътиборини оширмоқда.

Тарбия муассасасида 20дан ортиқ мутахассислар 137 нафар ўқувчиларга сабоқ берапти. 4 гуруҳга бўлинган 90 нафар тарбияланувчи мактабгача ёшлардаги болаларни ташкил қилади. Бу

ерда ўз ишининг моҳирлари кўп. Гулчеҳра Равшанова, Комила Мамашарипова, Нодира Шаропова, Шарофат Қулдошева сингари тарбиячи ва ўқитувчилар болалар кўнглига йўл топиб, пухта билим беришапти. Шуниси эътиборга лойиқки, илм масканда «Камалак» болалар фольклор-этнографик дастаси фаолият кўрсатмоқда. 12 нафар қиз бо-

лалар қатнашадиган ушбу жамоада ранг-баранг концерт дастурлари ўрин олган.

Қаҳрамонимиз Жамила Омонтурдыева бахтли оила бекаси, она, буви сифатида ҳам ибратга сазовор. Турмуш ўртоғи Аҳадулло ака билан 4 нафар фарзандни вояга етказдилар. Шухрат, Санжар, Хилола, Хуршид сингари бир-биридан зукко фарзандлар, 6 нафар набиралар билан бахтли ҳаёт нашидасини сураётган бу оилага барча ҳавас қилади.

Шавакат СУЛТОНОВ

ЭНГ НАМУНАЛИ ЁШ ОИЛА

Пойтахтимиздаги «Туркистон» саройида Халқаро оила кўни муносабати билан «Энг намунали ёш оила» кўрик-танлови бўлиб ўтди.

Тадбирни Тошкент шаҳар ҳокимлиги, шаҳар хотин-қизлар кўмитаси ҳамда қатор жамоатчилик ташкилотлари ҳамкорликда ўтказдилар.

Танловда туманлардан энг намунали деб ҳисобланган оилалар таништирув, савол-жавоб, эркин мавзу ва сахна кўринишидан иборат бўлган шартлар бўйича беллашдилар.

Иштирокчи - ёш оилалар ўзларининг ҳар соҳада донолиги, эпфи, фаросатли ва чак-қонликларини кўрсатдилар.

«Энг намунали ёш оила» кўрик-танловида бош соврин юнусободлик Ҳасан

Носирхўжаев оиласига на-сиб этди. Биринчи ўринга Миробод туманидан Юсуповлар оиласи сазовор бўлди.

— Жуда ҳаяжондамиз, — дейди танлов ғолиби Равшанбек Юсупов. — Турмуш ўртоғим Марҳабхон ва фарзандларимиз Темур, Гули, Ҳасанларнинг ҳам кувончи чексиз. Ахир Тошкентдай азим шаҳарда «Энг намунали оила» деб тан олинимишнинг ўзи катта бахт. Истардимки, ҳар бир оила кўргони, ўзаро ишонч ва ҳурмат билан мукамал бўлсин.

Танлов ғолиблари ҳомий ташкилотлар томонидан қимматбаҳо совғалар билан тақдирландилар.

Ўз мухбиримиз

Ушбу саҳифа Ўзбекистон мустақил босма ОАВ ва Аxbорот агентликлари қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди томонидан ажратилган грант асосида тайёрланди. Лойиҳа номи: «Оналик ва болалик муаммолари, хотин-қизларнинг мамлакат ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги ўрнини ошириш, оиладаги ўзаро муносабатлар».

“ОИЛА — ТАРБИЯ БЕШИГИ”

Қўша-қариб фарзандлар ўстирган, этак-этак набиралар даврасида кексалик гаштини сураётган отахону-онахонлар фахру ифтихоримиз. Пойтахтимизнинг Миробод тумани ФХД бўлимида 15-май Халқаро Оила кўнига бағишлаб ўтказилган «Оила - тарбия бешиги» мавзuida тадбирда яна бир ибратли оиланинг олтин тўйи нишонланди. Оила соҳиби, «Электроаппарат» заводи ишчиси Ҳамидулла Охунжонов бундан 55 йил олдин Санобар ая билан никоҳдан ўтишганди. Заводда ишлашди. Халол лўкма билан фарзандлар ўстирди. Бугунги кунда фарзандлари - Муродилла, қизлари Саноят, Саодат, Қаноат, Муножатхонлар элга қўшилдилар. Келини - Маликаҳон, куёвлари - Қашқабой, Қодир-

жон, Алишер ва Шухратжонлар шу табарруқ оилага фарзанд бўлиб қўшилдилар. Ўригидан данаги ширин, деганларидек 14 набира, 4 эвара бобо-ю бувининг жону-диллари. Тадбирни Фафур Фулом номи маданият ва истироҳат боғининг маънавият ва маърифат ишлари бўйича директор ўринбосари Музаффар Жаффаров кириш сўзи билан очди. Тошкент шаҳар Адлия бошқармасининг нотариал ва ФХД бўлими бошлиғи Гулнора Иномжоновна, туман ФХД бўлими мудир Нарғизахон Нигматова табарруқ ота ва онахонга эсдалик совғалари, гулдасталар топширишди. Фарзандлари томонидан сарполар кийган кексалар бундай ёзоз, ҳурмат учун ташаккур изҳор этишди.

Ўз мухбиримиз.

✓ **Тарбия соати****ҚАЙНОТА - АЗИЗ ОТА**

Қайнотали уй файзли, тароватли бўлади. Хонадон султони бўлмиш қайнота борки рўзгор бут, машаққат кам бўлади. Эшикдан алип комат қайнота қўлида икки халта нарса билан кириб келса, бунга нима етсин! Қайнотанинг бир сўми ҳам қут-баракка...

Шундай пайтларда зукко қайноналар: "Эрим-никини ўйнаб-ўйнаб ейман, ўғлимникини ўйлаб-ўйлаб ейман", деган турмаёно ҳазил гапларни айтишса, баъзи келинлар тушуноммай:

- Чолини мақтагани-мақтаган, ахир ўғли ҳам топиб-тутиб келаяпти-ку, - деб ичида қайнонаси, қайнотасига нисбатан тугён ўйғонади. Ўйлаб кўринг, қайнонанинг ҳазил гапининг нимаси ёмон?

Икки-чакриги ёмонликка буриш ҳунук одат - Бу қилиқ бермас инсонга ҳеч саодат, - деган машойиҳлар...

"Қайноталар бор экан, хонадон мустаҳкам устунга эга, қайнона бор экан, оила ҳамиша бўстон", дейдилар. Бу ҳикматнинг маъноси чуқур.

"Катта қарвон" қайноталар ҳамиша бор бўлишсин. Энди ҳар оиланинг ўз икки тартиби, удуми бўлиши ҳақида икки оғиз сўз:

- Хой онаси, анави келинингга айт, унар-унмаса гуғурт қақиб газни ёқавермасин. Ахир газнинг бир томони ёқиллик турибди-ку, гуғурт чўпини ёндириб, иккинчи томонини ёқса бўлмайдики?

- Кеча чақилган гуғурт чўпларини санасам, нақ 12 та-я! Одамда ақл, фаросат деган нарса бўлади-ку, бўлмаса сен унга ақл ўргат, - деб келинидан норози бўладиган қайноталар ҳам йўқ эмас.

Лекин ҳар нарсанинг меъёри бўлганидек, қайнона-қайнотанинг келинга нисбатан бундай муносабати нотўғри, ахир инсон қадри бир гуғурт чўпидекими? Келин картошка, пиёз, сабзи артиб, пўчогини челака ташласа, қайнота яна уларни кўриб:

- Юпқароқ артишни онангиз ўргатмаган экан-да? - деса, келинга оғир ботмайдики?

Яхши ният билан бир оилага келин бўлиб тушса-ю, уни ўтирса ўпоқ, турса сўпоқ, деб камситаверсалар, бунда қандай ҳаёт бўлади? Ота-онасининг келинга қўлаётган муомаласини эшитган, шохиди бўлган ўғил кимнинг тарафини олиши керак? Отаними ёки келинини?

Ҳаётда майда-чўйда нарсаларга эътибор қилиб, йирик нарсалардан куруқ қолиш ҳоллари кўп бўлади.

Миллатимиз томирида "улуғворлик" деган фазилат бор. Бу фазилат айниқса оиладаги ота-қайноталарга хос ва мос ҳислат... Келинга ота-она бўлишдан ортиқ бахт йўқ. Фарзандларингиз сони биттага кўпайса, тайёргина бир дастёр олдингизда савлат тўкиб юғуриб, елиб, хизматингизни қилса-ю, яна сиз ундан нуқсон қидирасиз-а? Бу бандога ҳам, Оллоҳга ҳам хуш кўринмайди.

Қайнота исми авлоддан-авлодга қолади, бу инсон учун катта иноят-ку. Кечагина ўз отаси исми билан юрган қиз энди сизга фарзанд бўлиб келди, ҳатто фамилиясини ўзгартирди-я! Бу ўзбек халқига мос ва хос анъанадир. Бошқа халқларда бунга унчалик эътибор қилинмайди. Қизлар келин бўлганда ҳам ўз отасининг исми қолишни афзал кўрадилар. Ҳар кунги дамга шукроналар айтиш лозим.

Бир таъзияга борганимда шу хонадон келини бўзлаб йилларди:

**Хонлар билан хонлашган,
Беклар билан беллашган,
Дано бўлиб сўзлашган
Келиним деб "сиз"лашган,
Вой, отам, вой отажоним-ей...**

Келининг юрагидан сизиб чиқаётган сўзлар ноласи таъзияга келганларни хўн, хўн йиллатди. Чунки бу гаплар унинг юрак қаъридан чиқмоқда эди-да...

"Балли" дедим мен ўз-ўзимга, сени воёга етказган ўз ота-онангга раҳмат, қолаверса, қайнотанг сендан рози бўлиб кетибди-да...

Ўз ҳурмат-иззатини билган инсонлар ҳаётда завоул топмайдилар. Ўз фарзанди бўлса ҳам, фарзанд орқасидан келган келинга ҳам чин маънода оталик қилса қандай яхши!

**Қумри АБДУЛЛАЕВА,
педагогика фанлари доктори,
профессор.**

Адашмасам, 1975 йилнинг ёзи эди. Ҳамкасбим Қодиржон билан хизмат юзасидан Ленинград шаҳрига сафар қиладиган бўлдик. Жуда қувониб кетдим, болаликдан саёҳатни яхши кўраман. Ҳамроҳим ҳам кўнгилдагидай - Қодиржон баъмани, суҳбати жонинг йигит. Шундай қилиб, кийим-кечагимизни мурося билан битта жомадонга жойлаб, мамнун йўлга чиқдик.

Шаҳар мен кутганимдан ҳам зиёда эди. Чиннидек йўллар, ноёб меъморий асарлар, улкан фавворалар... Фақат борган кунимиз меҳмонхонага жойлаша олмай, хизматчиларнинг бири берган маслаҳатга кўра шу яқиндаги бир кампирнинг уйда ижарага тунадиган бўлдик. То оқшомга қадар зарур идорага учрашиб, бир оз айланишга ҳам улгурдик. Қорнимизни ҳам унутмадик, дўкандан бир дунё тансиқ егулик ҳамлаб олдик.

Ўлғиз ўзи яшайдиган онахон бизга чоғроққина, лекин шинам хонани кўрсатди. Қўлимиздаги елим халтага нимагадир галати қараб қўйиб, овқатланадиган бўлсак ошхонага чиқиши-

- Нега энди, - ҳозир-жавоблик қилди Қодиржон. - Исроф қилганимиз йўқ-ку, ҳозир йиғиштириб қўямиз.

- Нега тушунмайсан?! - туюқди у. - Йиғиштириш қочмас, лекин шунча нон... Уваланиб, эскириб қолиб кетди-ку! Мен қамал пайтида шу бир бурда бўлка учун жонимни ҳам беришга рози эдим, лекин... иккита боламин бериб қўйдим!

Унинг овози титраб кетди. Тилимга бир оғиз сўз келмас, Қодиржон ҳам бошини эгиб жим турарди. Нима қилиб қўйдик-а!

- Онахон, бизни кечиринг...

У юзимга қарамади, лекин унсиз йиғлаётганини кўриб турардим.

Нарсаларимизни йиғиштириб, нима деб хайрлашни билмай турганимизда бека ўзи кириб келди-да, эшик олдидаги курсига чўкди.

- Ўғилларим, қаттиқ гапирдим, оғир олманглар, - дея энди анча хотиржам гап бошлади у. - Шунчаки, ярамини янгилаб қўйдинглар... Орадан қанча йил ўтди, лекин битай демайди бу қуриб

бошқарган, айтолмайман. Атрофга олазарак қарадим, зир югурдим. Қанийди шу тобда дўкандан улушини олиб

келаятган биронтаси дуч келса-ю, нонини тортиб олсам! Кўчада зог йўқ, у ер-бу ерда дўппайиб, қор узра сочилиб ётган ўликлар. Миямда бир ўй яшиндек чақнади. Ўйга чопдим. Қаравотдаги ўғлимга қарадим - тирик, қимирлаяпти. Шошиб пичоқни олдим-да, яна кўчага югурдим. Мурдалар орасидан янгирок, хали музламаганини излардим. Ёшгина бир қизни топдим. Танаси хартуғул илиқ эди. Талвасада титраб - қақшаб кийимларини бурдалай бошладим. Соининг бўлиқ жойидан катта бўлак кесиб олдим... У бармоқларини асабий қирсиллатиб олиб, келини яна давом этди:

- Бу дахшат эди, дахшат! Лекин ўша пайтда қалбим, ақлим қарахт эди. Ҳеч нарсани англамасдим. Қўлларимнинг титроғи ҳам шогшинидан эди холос. Мен неча кунлардан бери

НОНИНИ КЎЗГА СУРТАМАН

миз кераклигини айтиб ўз хонасига равона бўлди. Толикканимизга қарамай, эсон-омон етиб келганимизни муносиб нишонлаш учун дастурхон ёздик. Тўғрироғи, шундоққина столга тўшалган гулдор клёнка устига боримизни тўкиб солдик. Яйраб ўтирдик, биринчи кунни мустасно ҳисоблаб қиттай-қиттай "отиб" ҳам олдик. Ширақайфда чала-чулпа йиғиштириб, ўзимизни қаравотга ташладик. Қия очик пардадан мўралаб турган ойга маҳлиё бўлиб, романтик хаёллар оғушида уйқуга кетибман.

Субҳидамда беканинг атайлаб депсинаётгандек дупиллаб юриши, ошхона тарафдаги тақир-туқурдан уйғондик. Шеригим иккимиз бир-биримизга саволмуз қараб, ўрнимизни кўзгалдик. Саломимизга совуқ алик олган онахон нонуштага ўтирмасимизданок томдан тараша тушгандай сўраб қолди:

- Қачон кетасизлар?

- Меҳмонхона билан хабарлашиб...

- Биз фақат тунашингизга келишганимиз, - Қодиржоннинг гапини чўрт кесди у. - Қисқаси, ортиқ уйимда сизларни кўришни истамайман!

Биз хангу-манг бўлиб турардик. Кампир хонаси эшигини тарақлатиб ёпиб кириб кетди-ю, зум ўтмай шиддат билан қайтиб чиқиб, очик айвон тарафга ўтиб кетди.

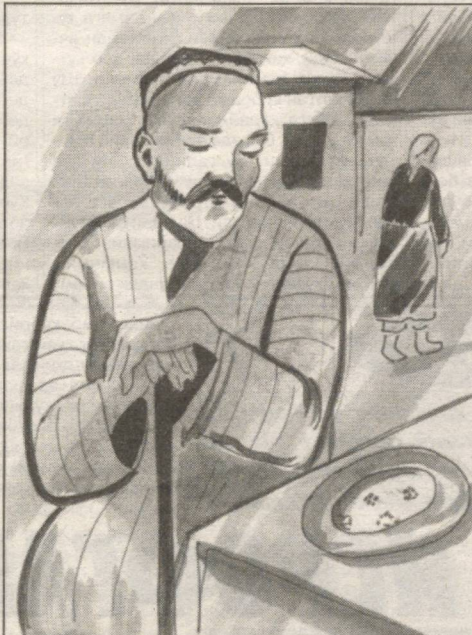
Таажжуб, кечаги самимий, бир гапириб ўн куладиган мулоий онахондан асар ҳам қолмаганди. Нима гуноҳ қилдик? Ё бирон нарсаси йўқолдимикан? У ҳолда... йўқ, яхшиси очик - ойдин сўраганимиз маъкул. Шундай қилдик ҳам. Онахон бир лаҳза гоҳ мен, гоҳ Қодиржонга қаттиқ тикилиб турди-да, "юрларинг мен билан!" дея амирона ишора қилиб, ёш болалардек ортидан эргаштириб кетди. Ошхонага кирдик. У озгин қўлини ойнага тираб қўйилган стол томонга бизгиз қилиб:

- Нима бу? - деб сўради.

Стол устида катта-кичик нон уволари-ридан бошқа ҳеч нарса йўқ эди. Беихтиёр енгил тортидим. Кампир тушмагур-ей, озодалик ваҳидан араз қилаётган экан-да!

- Мана бу-чи? - ҳамон ўша оҳангда сўроққа тутаятган онахон тоқчадаги патнисда елим халтага ўралган нон бурдалари ва бутун бўлгага ишора қилди.

- Иккитагина жонингга шунча нон олиб, исроф қилишга уялмадингларми, а?

кетгур. Ахир бор-йўғим, жону жаҳоним - икки нуридийдамдан жудо бўлганман. Аввалига кичкинаси... Ўзи нозикина эди. Очликдан силласи қурий-қурий, тилдан қолди. Оғзига нон солсам, зўрга чайнаб ютардию, "яна борми?", дегандай мўлтираб қарарди. Бир кун соатлаб навбатда туриб, уч кесим нон олиб келсам, каттам йиғлаб ўтирибди. Укаси шифтга тикилганча қотиб қолганди. Унинг ўша нигоҳи ҳозирам кўз олдимда, "яна борми?" дегандай жавдираб туради...

Уни умумий қабрга қўйдик. Ўлик кўп, битталаб кўмишнинг иложи йўқ эди. Очликдан тутдай тўкилардик... Кўп ўтмай ёлғиз қолган ўғлимнинг ҳам юришга мадори қолмай, қорни шишиб кетди. Ўша дамда эрим, отам, амакимини олибсиз билан ҳалок қилган уруш ҳам унутгандим. Бутун фикри-зикрим ёлғизгинамни очлик чангалидан ҳалос этиш билан банд. У ҳам укасига ўхшаб шифтга термулиб ётганини кўриб турардим. Бу дахшат эди, дахшат!!! Мен ўшанда ҳар ишга қодир эдим, ақдан озаёзгандим. "Ойи-и, но-он..." дея ингради у. Ташқарида ўқдек отилдим, Мени ўшанда нима

ўликлар билан ёнма-ён яшардим, балки дийдам қотгандир ҳам. Лекин ҳозир дунёдан ягона умидим, ҳаётга боғлаб турган сўнгги риштамни - ўғлимни сақлаб қолиш истагидан бошқа туйғу йўқ эди менда.

Хуллас, ўғлимга одам гўштини пишириб бердим. Худо-нинг жазосими ёки шафқати - гўшт тугади ҳамки, қамал ҳам тугатилди. Ўғлим омон қолди. Оёққа турди, аммо кўп ўтмай ақлдан озди.

Бека кўзларини юмиб олди.

- Ҳа, у жинни бўп қолди! Боламга одам гўштини едирганимни бир ўзим билардим, аслида мен ақлдан озишим керак эди, мен!! Телба ўғлим узоқ яшамади. Бир кун машина тагида қолиб, нобуд бўлди. Қўрғанларнинг айтишича, ўзини атай ташлаган эмиш. Унинг савдойи бўлиб қолиши ўша гўшданми, йўқми, билмайман. Бу ҳақда суриштириш тугул, ўйлашга ҳам тоқатим бўлмади. Дахшат, қандай дахшат...

Кампир жимиб қолди. Орадаги сукунат шу қадар оғир эдики, жисми-жоним зирқираб кетди. - Бу савдоларнинг ҳаммаси очарчиликдан, нон қаҳатчилигидан бошимга тушган. Ноннинг ушогини бўлса-да увол қилганларни кўрсам, кўнглим бузилади. Ўғилларим тирик бўлганида сенлар каби пахлавон йигитлар бўлишармиди...

Ленинграддан бир хафта деганда қайдик. Рухиятимда галати бир маъзуллик билан бирга аллақайси мудрок, эзгу туйғуларим уйғонгандек эди. Халқимизда нонни эъзозлаш азалий қадрият бўлиб келган, буни бўлса йўрғакдан ўргатганим. Лекин сафарим туфайли бу улуғ неъмат қадрини янада чуқур англадим. Бу-вининг болалигимизда айтиб берган ҳикояларни, очарчилик манзаралари хотирамда қайта тикланди. Ҳозир ёшим етмишни қоралайпти. Бир ташламан нон ерга қаттиқроқ тушса ўпиб, кўзимга суртаман. Нон ҳам худди тинчлик каби бебаҳо неъматлигини қайта-қайта айтгим келади...

**Абдулаҳад отанинг ҳикоясини
Гулнеҳра АСРОНОВА оққа кўчирди.
Фаргона шаҳри.**

- Қишлоғимизнинг олд қизларидан эдим, - дейди ўзини Орзигул деб таништирган новдадеккина аёл. - Мактабни битирар-битирмас эшигимиздан совчилар аримай қолди. Ҳали ёшман, ўқишга қираман, деб оёқ тираб олдим. Тошкент педагогика институтига ўқишга кирдим. Кунларнинг бирида жуда кўркам офицер йигит билан танишиб қолдим. Нодиржон ака ҳарбий билим юртида ўқир, шаҳарга чиқишга рухсат тегди дегунча ёнимга шошарди. Тўрт йил ичида бир-биримизга жуда ўрға-

у секинлик билан. Аёл оҳиста гапирган бўлса ҳам бошимдан бир челақ сув қуйилгандек бўлди. Бошқа гапи қулоғимга кирмади. Ўғилчамнинг тинмай этагимга ёпишиб йиғлашадан ўзимга келибман. Энди нега сафарларга тез-тез кетиш сабабини тушунгандек эдим. Фақат ичимни бир олов ёндирарди. Кечкурун хўжайиним ишдан келди. Олдиға чойнони кўйдим. Авзойим бузилгани шундоқ билиниб турарди. "Нима гап, бону", - деб сўради. Узукжамолнинг келганини айтдим. Буни кутмаган экан,

га кўз тегди. Мен-ку майли-я, болаларимнинг боши эгилди. Чой ичганда ҳам, мактабдан келганда ҳам болаларимнинг кўзига термуламан. Дастурхонда бирон нарсам ҳам эмасми, мактабдан гап эшитмадими, деб жоним ҳалак. Ҳамма нарсанинг чорасини топардим, бироқ улар кўнглидаги кемтиклик ўрнини ёлғиз ўзим тўлдирилмасдим. Баъзан нега бахт ўғрисиға жазо йўқ, деб ўйлаб қоламан.

Бир кун кичкинтойим билан унга оёқ кийим олгани бозорга тушдик. Адасиман анув хотин билан айланиб юрган экан.

Ёнида қизчаси. Унга қандайдир кўйлакни олиш учун савдолашарди. Ўғилчам кўлимдан чиқиб югуриб бориб адасини маҳкам қучқлаб олди. "Ада, ада-жон, сизни соғиндим. Уйга

ТАШРИФЛАРИНГИЗ...

деб сўрадим. Бу вақтда адаси касалхонадан чиққанди. Борсак, бизни бекатда кутиб турган экан. Унга яқинлашарканман, дастлаб собиқ эримни танимадим. Кўзида қора кўзойнак. Соч-соқоли оқариб кетган.

У билан кўл бериб сўрашдим. Ўғлим қучқлаб қўришди. Бир пайт бундоқ қарасам адасининг елкасида ип боғич. Иппинг бир учига қора селюфан боғланган. Селюфан ичида банка. Бу нима, деб сўрадим хайратим ошиб. Буйрағига ўрнатилган шлангги бир учидан томган захар банкага тушиб тураркан. У секингина: "Мени олиб кетинглар", деди. Овози жуда хаста. Гўё узокдан гапирётгандек эди. Сабабини сўрасам:

БАХТ ЯРИМ, ҚАЙҒУ ЯРИМ

ниб қолдик. Институтни тугатар йилим Нодиржон уйимизга совчиларини жўнатди. Ота-онам ёлғиз қизимизни Наманганга бермаймиз, деб туриб олишди. Нодир ака Тошкентда яшаймиз; қизингиз Самарқандга тез-тез келиб туради, деб уйдагиларни кўндиргач, тўйимиз бўлиб ўтди. Нодир акамга иш жойидан уй берилди. Бирин-кетин тўрт нафар фарзандлик бўлди. Сухробжон ўғлимизнинг пойқадами кутлуг келиб, дадаси мансаб пиллапояларида кутарила бошлади. Катта мансабдор бўлгач тез-тез сафарга кетадиган одат чиқарди. Дастлаб мен буни янги ишдан юбояпти, деб ўйладим. Бир кун кичкинотим ухлатаётсам эшик кўнгириғи кетма-кет жиринглаб қолди. Эшикни очсам бир нотаниш аёл останада турибди. "Нодир акамнинг уйи шуми", - деб сўради. Саволидан галати бўлиб кетганимни сездирмай уйга тақлиф қилдим. Ҳол-аҳвол сўрашгач аёлга "нима гап", дегандек қарадим. "Гапни нимадан бошлашни билолмай турибман, - деди у бироз ўнғайсизла-ниб. - Мен Нодир акамнинг иккинчи суюкли оиласи Узукжамолман. Икки йилдан бери эрингиз билан учрашиб турамиз. Ҳозир битта қизчамиз бор. Кейинги пайтда кам борадиган бўлиб қолди. Бу менга кўп билинаётгани йўғу, аммо ҳозир қизимизнинг мазаси йўқ. Дадасини тинмай сўрапти. Айтинг, бориб бир хабар олиб келсин", - деди

эшитиб бақа бўлиб қолди. "Энди бу ёғи қандай бўлади", дедим.

- "Шу пайтгача қандай бўлган бўлса шундай бўлаверади. Мен сендан ҳам, ундан ҳам айриллолмайман. Яхши кўриб қолганман уни. Ўртаимизда ришта ҳам бор", - деди жуда босиқлик билан. Мен эримдан бу гапларни кутмагандим. - "Уйдаги тўртта ришта-чи, уларнинг аҳволи нима кечади? Шунинг бир ўйлаб кўрдингизми? Йўқ, бунақаси кетмайди. Ўртада юришингиз менга маъқул эмас. Агар чинданам ўша аёлни ёқтирсангиз, мен қарши эмасман, кетаверинг", - дедим. Хўжайиним сигарет чекиб бироз ўйлангач ўтирди-да: "Агар сен шуни хошлаётган бўлсанг, майли, кетганим бўлсин", - деб костюмининг елкасига ташлади-ю, чиқиб кетди. Бу шунчалар тез содир бўлдики, ҳеч нимага тушунолмай қолдим. Мени гапимдан аччиғи чиқди, қайтиб келади-да, деб кутдим. Йўқ, ўйлаганимдек бўлмади. Шу чиқиб кетганча бошқа дарагини кўрсатмади. Йўлга қарай-қарай келмаганига ҳам кўнликдим. Ойлада отанинг ўрни бошқача бўларкан. Бу гапни илгари кўп эшитгандиму, магазини чакмагандим. Боши очик аёлнинг атрофида паст-баланд гаплар юраркан. Шундан сўнг уйимнинг устунни, фарзандларимнинг отасининг қадри билинди. Ўзимнинг кўнглим хувиллаб қолди. Гулдек оилам-

қайтинг", - дейди. Юрагим сел бўлиб кетди-я, боламнинг ноласини эшитиб. Ада-си ҳеч нарсам демай оёқларидан ўғлининг қўлини бўшаптиб нари кетди. Нима қилишмни билмай қолдим.

Кунларимиз шу тахлитда кечаверди. Болаларим катта бўлиб қаватимга киришди. Мен уч жойда ишлаб кеч бўлганда уйга судралиб қайтардим. Буни кўриб қўшниларим ғалати қараш қилишади. Менга нима, ўз йўлимга тўғри бўлсам бўлди-да, деб бўлишдан қолмадим. Энг ёмони нима, биласизми? - деб сўради аёл кўзимга қаттиқ тикилиб.

- Нима экан? - дейман аёлнинг хайрат тўла нигоҳларига қараб.

- Яқиндан бери дадаси уйга кетма-кет кўнгирик қиладиган бўлди. "Касалхонадан, бир келиб кет", - дейди. "Нима деб бораман, ёнингиздагиларга нима дейсиз", - десам, жим. Орадан уч-тўрт ой ўтиб тагин кўнгирик қилди. "Нима гап", десам: "Мени олиб кетинглар. Касалхонадан", - дейди. Яна бормадим. Кўп ўтмай кўшим кириб келди. Орзигул, эринг рақ бўлибди. Аҳволи оғир экан. Бориб кўрмасанг бўлмайди, дегач ўйла-ниб қолдим. Катта ўғлимга адасининг касалини айтмадим, кўриб келамизми,

Ишдан бўшаганига анча бўлгани, касалхонада даволаниб қайтса хотинини бошқа эркак билан қўрганини айтди. Энди у уйга қайтиб бормасмиш. Ҳозир қайсидир танишиникида яшаётган экан. Ўйлаб қолдим. Аҳволи оғир, таниши ҳам бирор жой топинг, деяётганмиш. Нима қилишга хайронман, - дейди аёл кўзига милт-милт ёш келиб.

Аёлнинг айтишича, уй ҳалигача собиқ эрининг номида экан. Ўғли: "Машинани менга беринг. Ишдан сўнг юргизиб бироз қира қиламан. Ҳам сизни доғлаймиз, ҳам уйга озроқ наф қиради", деса қўнмабди. Орзигул: "Нима бўлганда ҳам болаларимнинг отасисиз. Майли, аввало бу аёл билан суд орқали ажрашнинг. Сўнг мен фалон жойда турибман, десангиз ўғлингиз бориб олиб келади", деса яна қўнмаётган экан. Унда сизга қандай ишонай, деса фақат: - "Олиб кетинглар", - деркан. Бу гаплардан кейин Орзигулга нима деб маслаҳат беришга ўзимнинг ҳам бошим қотди. Бу масалада газетхонларнинг фикри Орзигул учун жуда қадрли. Азизлар, икки ўз орасида қолган аёлга сиз қандай маслаҳат берган бўлардингиз?

Дилором ИСМОИЛОВА

ТАХРИРИЯТДАН: Ўзбек халқининг урф-одатлари, удумлари бўйича илмий-тадқиқот ишлари олиб бораётган Япониялик мухлисимиз Сейка Вазакидан келган мактубни чоп этмоқдамиз.

Хўрматли "Оила ва жамият" тахририяти! Мен айни дамда Ўз юртимда Японияда таътилдаман. Ўзбекистондалигимда сизларга мақолалар ёзиб юбораман, деб ваъда бергандим. Мана, навбатдаги мақоламни эътиборингизга ҳавола этмоқдаман.

Бундан неча муддат илгари Токиода тахсил олаётган бир ўзбек йигити билан танишиб қолгандим. У менга альбомдаги суратларини кўрсатаркан, ўзбекларнинг ўзига хос удумлари, урф-одатлари ҳақида ҳам гапириб берганди. Шу танишув ва суҳбат туртки бўлди ўзбек халқининг ҳаёти, узок йиллардан буён сақланиб келаётган удумлари менда катта қизиқиш уйотди. Бу серкўёш юртга бориб, унинг одамлари билан яқиндан танишим, ажойиб тўй ва маъракаларида иштирок этгим келди. Ва бу истиғим бир кун келиб илмий иш қилишимга туртки берди. Чунки отам ҳам турли халқларнинг урф-одатларини ўрганадиган мутахассис.

Нихоят Ўзбекистонга келгач, илмий-тадқиқот ишларим учун пойтахтни эмас, балки Наманган вилояти шаҳар ва қишлоқларини танладим. Ўзбек хал-

қининг асрлар давомида сақла-ниб, сайқалланиб келинаётган одатлари, турли маросимлари бир-бирига ўхшамаслиги, қизиқарлилиги ва одамни ўйлантири-ши билан мени хайратга солди. Чунки биз - японларда бундай маросимлар деярли йўқ, бўлганда ҳам бунчалар қадрланмайди.

Бир жойда маърака бўлди. Мен ҳам бордим. Марҳумнинг яқин-лари, хотини ва болалари оп-поқ рўмоллар ўраб, одми кўйлақлар кийиб, ўлган одам-нинг фазилатларини айтиб йиғ-лашарди. Эркаклар эса дўппи ва майда қўлиб чок солинган чопон кийиб олишганди. Марҳумни тупроққа қўйишдан олдин, унга жаноза ўқилар экан. Менинг бу қандай одат, деб берган саволимга улар: "Шу жанозани ўқиб бўлгунча марҳумнинг қулоғи очик туради. Яъни эши-тади. У ўзи ҳақида яқинлари йиғлаб айтган барча сўзларни эшитиб ётади. Жаноза ўқилган-дан кейин эса унинг қулоғи эшитмай қўяди", деб айтишди. Кейин тобутнинг устига унинг

тўнини ёпиб, қабристонга олиб бордик. Ўйга қайганимизда эса марҳумнинг яқин аёл қариндош-лари ҳамма эркаклар қатори мен билан ҳам қўришиб йиғлаш-ди. Эркаклар бир-бирларининг елкасига елкасини қўйиб қўри-шарди эди. Бундай қучқлашиб қўри-шиш пайтида азодор киши-ларнинг кўксигади ғами сал

ИСРОФҒАРЧИЛИК БЎЛМАСА...

енгиллашаркан. Бу ҳам эшит-ларимдан бири. Кейин бел ечар, марҳумнинг етти ва йигир-малари ўтказилди. Охирида эса - қирқ кундан кейин яна бир маросим ўтказилди. Мен ҳамма маросимга бордим. Маърака-ларда дастурхонлар жуда мўл-кўл қилиб безатилар экан. Ҳам-ма нарсам бор. Бир-неча хил таом-ам тортилди. Мен уларнинг рух-сатлари билан булардан айри-ларини камерага туширдим. Уйга келиб қўйиб қўрганимда менда бир фикр уйғонди. Нима учун келувчиларга шунча маҳсу-лот қўйиб меҳмондорчилик қилиш керак? Ахир бу тўй эмас-ку! Мен илгарироқ қатнашган бир тўйда ҳам шунча кўп озик-овқатни қўргандим. Бу ҳолатдан мен ажабландим, ҳаёлга тол-дим... Ўша ўлган кишининг учта фарзанди бор экан. Улар хали

кичина, ишлаб, пул топишол-майди. Нима учун етим болалар-нинг насибаси одамларга сочиб юборилиши керак? Бева хотин эса ҳеч қаерда ишламайди. Оила-сини кейин бир ўзи қандоқ бо-қади? Бу ер қишлоқ, олис жой бўлса. Қишлоқ аёллари матога гул тикади, жияк, кашта тикади. Тирикчилиги шунинг орқасидан.

Бу билан ўзбекларнинг урф-одат-лари ёмон, демоқчи эмасман. Лекин ҳамма нарсамда меъёр бўлгани яхши, албатта. Шунда уй эгасига қийин бўлмайди. Ўша маросимда мен ош пиширилган қозонни кўрдим. У жуда катта эди. Ундаги овқат эса қамиди беш-юз кишига ётади. Кейин одамлар ҳам олдиға қўйилган ошнинг ҳам-масини еб қўйишмаскан. Қайтиб олиб бориб тоғорага ташлашди. Агар шу пиширилган овқатнинг пули уй эгасида қолганида бу маблаг кейинчалик оиланинг рўзғорига асқотарди-ку!

Ҳар бир халқнинг ўз удуми, қадимдан сақланиб келаётган одатлари жуда қиёроили ва жуда гўзал, қадрли эканини биламан. Мен ўз халқимизнинг, шунинг-дек, илмий тадқиқотим мавзуи бўлган ўзбек халқининг ҳам ҳамма урф-одатларини ҳурмат

қиламан. Лекин шу фикрга кел-димки, тўй қилинганда ҳам, би-ров вафот этганда ҳам ўткази-ладиган барча маросимларнинг меъёри - чегараси бўлиши керак. Овқатлар қолиб кетмас-лиги, увол бўлмаслиги лозим. Биз японларда шундай марос-имга келадиган одам неча киши бўлса, шунча идишда ов-қат тайёрланади ва бунчалар исроф қилинмайди. Бу қадар катта дастурхон ҳам ёзилмай-ди. Лекин ўзига хос ва камчи-қон қилиб тайёрланган дастур-хонда бирор нарсам исроф бўлиб қолиб кетмайди.

Менинг бир дўстим бор. Унинг отаси жуда бой. Фабри-калари, дўконлари кўп. Шун-дай бой-бадавлат одам вафот этганда ҳам оддий одамлар-нинг маросими қандай ўтқа-зилса, шундай тарзда ўтказил-ди. Чунки ўша киши етимлик-да ўсиб, бойликка ўз кучи би-лан эришган. Шу боис, ҳеч бир тийинини бекорга сарфламас-ликини оиласида одат қилган.

Мен ушбу мақолам орқали нима демоқчиман? Қайси халқда бўлса ҳам ўтказиладиган марос-имлар ичман ва исрофгарчилик-сиз ўтиши лозим. Балки бу фикр-ларимни қилларид рад этар. Лекин ўз фикримни билдириш-ни шарт деб ўйладим. Эҳтимол ўзбек халқи орасида ҳам менга фикрдош одамлар бордир. Мен шундайларнинг фикрини би-лишни жуда истардим.

Ўзбекистонда учрашгунча хайр!

Сейка ВАЗАКИ,
Киото университети докторанти.

“Она кўзини ёшланган” - 31-сон, 2007 йил

ЭСАЛТА: Қизим бойида-ю, феъли ўзгарди. Ҳеч кимни менсимай қўйди. Иш бошлаётганида берган пулимни сўраган эдим, мен бидан гаплашмай қўйди. Наҳот ўз боламадан келган оқибат шу бўлса?

Муаллиф: Ҳ. Ҳотамбоева

“Ҳақни топдим-у...” - 46-сон, 2007 йил

ЭСАЛТА: Касал онамни ичувчи жиянимнинг қарамонига қолдиришди. Эртага изларини ҳам тополмаслигини уйламадим. Болаларим ташвиши билан елиб-югурдим. Аммо... Онажоним ғанимат эканликларини билмабман...

Муаллиф: Р. Ҳимматқулова

ОДАМИЙЛИК

Ҳар икки мақола қаҳрамонлари - Рухсороҳон ҳам, Зумрадхон ҳам онажонларининг вақтида қадрига етмаган, мол-дунёси бўла туриб, биттагина рўмолчани ҳам раво кўрмаган, машинаси бўла туриб, улардан хабар ололмаган, уйининг тўрида онаси ўтирадиган жойда бой дугоналари ўтиришган, энди эса волидаларини қаердан топадилар?

Оилада қиз бола тўғилса оналар менга қиз, опа-сингил, дугона, сирдош бўлади, деб суюнилади. Менинг онам ҳам энди рўзгор кўриб, уйимнинг тўрига ўтар пайтлари вафот этдилар. Ўғилчаларимнинг суннат тўйларини ҳам кўрмадилар. Юрагимнинг бир чеккаси кемтик бўлиб юрарди. Онаси-отаси борларга ҳавас қилардим. Уларга: “Ота-онангиз бор экан, жуда бой экансизлар”, дердим.

Канийди, онам қайнонам тиррик бўлишса-ю, шу кунларимни кўришса, деб кўп куюнардим.

Нима бўлди-ю, бир кун мен “Оила ва жамият” газетасида фарғоналик Паттихон Самадованинг чиройли сўзлар билан ёзилган фикр-мулоҳазаларини ўқиб қолдим. Мен у кишига юқоридаги каби армонларим ҳақида мактуб йўлладим. Онахондан шундай жавоб олдим: “Кизим, сиз менинг катта кизимсиз, мен катта кизимни топдим...” Мактубни кўзимга суртдим. “Онам тирик эканлар-ку. Жоним онам...”, деб йўлладим.

Паттихон онажоним билан мана, неча йилдирки, хат ёзишиб турамиз. Мактубга ҳам қаноат қилмасдим. Онажонимни кўришни, тўйиб-тўйиб бағримга босишни, суҳбат қилишни, юрагим дардларини тўкиб солишни, сирларимни айтишни хоҳлардим. Аммо боришининг сира иложи йўқ эди. Нима бўлди-ю, водийлик қариндошимиз тўй қиладиган бўлиб қолди. Астойдил тиласанг, Оллоҳ бераркан-ди! Тўй баҳона мана онажонимни ҳам кўрарканман.

Енгил машина елдек учиб бораркан, менинг эса сира сабрим чидамасди. Кўконга ҳам етиб келдим. Онажоним яшаётган қишлоқни ҳайдовчилардан суриштириб, сураб турсам, суҳбатимизга кулоқ

солиб турган кўхлик-кина жувон: “Вой, опа-жон! Паттихон аяни ким танимайди, дейсиз! Ахир, у киши ҳаммамизнинг онажонимиз, маслаҳат-ўйимиз-ку! Тўй-маъракаларимиз онажонимизсиз ўтмайди-ку. Маҳаллаларимиз фалонлариданлар. Мана мен олиб бораман-да, у кишининг олдида”, деб қолди. “Сўрамоқнинг айби йўқ, сиз кими бўласиз, онажоннинг?” - деб сўради жувон. “Мен катта қизлари бўламан, Қаршидан келаялман”, - дедим. “Вой-

қилишди.

- Келинларимнинг кўли ширин, қани кизим, олинг, маста-ва жуда ширин бўлибди, - дедилар.

Ҳа, ҳақиқатан ҳам ширин сўзлар билан ширин мазали овқатни еб нонушта қилдик. Онам, келинлар, сингил, укаларим бағридан кетгим келмасди-ю, аммо сафарим қариганди. Ҳайрлашиб онлари қанчалик қийин бўлмасин, мен улар билан хайрлашдим. Ўғил укам Мирмуҳсинжонни, ҳаммаларини дуо қилдим. Яна кўришишликни Оллоҳимдан тиладим. Мирмуҳсинжон Кўкон паттиридан, ноз-неъматлардан олиб, бир пакетни тўлдириб, “Опажон, сингилларимга олиб бориңг. Кўкондан совға”, - деди. Шоҳ бекатга олиб келиб, мени автобусга чиқариб, ҳайдовчига тайинлаб, йўлирани ҳам тўлади. Мирмуҳсинжонни бағримга босарканман, юзимни илиқ кўз ёшлар

бўй! Қаршидан-а?..”

Мана, онажоним яшайдиган маҳаллага ҳам етиб келдик. Озода кўчалардан юриб мовий рангли чиройли дарвоза олдида тўхтадик. Шеригим ичкарига мўралаб, қақирдилар. Аммо ҳадеганда жавоб бўлавермаган, ичкари кириб кетдилар. Ана, онажоним кўриндилар. Вой, тавба бунчалар ўз онамга ўхшаб бўлмасалар?.. Умрлари зиёда бўлсин. Мен онажоним кучоғига отилдим.

- Ассалому алайкум, онажон! Мен Қаршидан келдим, - деб қўришдим.

Оҳ, онажоним-а, она ҳидидан ҳам ёқимлироқ ҳид борми, дунёда? Ўғил, қиз, невар, келинлари ҳам мени олдиндан танигандек кутиб олишди. Келинлар икки онажонни ҳам тўрт қават кўрпачага ўтказдилар. Суҳбатимиз кизигандан кизиди. Юрагимдаги онамдан айрилгандаги кемтик жойи тўлди. Онажонимни топдим, бағрига бошимни қўйдим. Келинлар хизматда бўлишди. Кўнгил чигаллари эзилди.

Бомдод намозиға туриш олдида қандайдир товущдан уйғониб кетдим. Ҳа, у онамнинг ово-зи эди. У киши: “Яратган эгам, ҳаммани ўз паноҳингда асрагин, ҳамма қатори, мени йўқлаб келган катта кизимни асрагин, болаларимни, келинларимни, невар, чевараларимни, маҳалла-қўй, қўшиларни асрагин, юртимиз тинч бўлсин, кўз тегмасин. Тўйлар кўпайсин. Йиймонга бой қил. Ёшларга инсоф бер, бахтини бер”, дердилар. Бомдод намозини ўқиб бўлишгач, эрталаб нонуштага, дид билан тузатишган дастурхонга марҳамат

рим юварди. Мен эса 85 ёшга кирган онажонимни толганимга, у кишини зиёрат қилиб, дуоларини олганим, укажон, сингил, келин, жиянларимни кўрганим учун, шу хонадоннинг азиз меҳмони бўлиб, тузини тотиб, менинг ҳурматимни жойига қўйишгани учун уларга раҳматлар, Оллоҳимга ҳамду саноалар айтдим. Ҳамма оналар ҳам бола тарбия қилишни, қайноналар келин тутишни, қўшничилик қилишни 85 ёшни қаршилаган табаррук, олийжаноб, ширинсухан, ҳаммаша қўллари дуога очик Паттихон аядан ўргансин, дегим келди.

Одамлари меҳмондўст, ширинсухан, кўчалари озода Кўкондаги Юқори Тўлаш маҳалласининг атиги биттагина хонадонда шунча иззат-икром, барака бўлса, бошқа хонадонларда қандай экан-а?..

Анча жойларга бордим, онамни, укаларимни топдим, ахир буларнинг барисига сен сабабчи бўлдинг, азиз газетам “Оила ва жамият”! Сен нафақат сирдош, дугона, маслаҳатқўйимсан, сен меҳмондўст ҳам экансан. Онажонимни топиб берган дўстимсан. Расулуллоҳ (с.а.в.) шундай марҳамат қиладилар:

“Ота-онага яхшилик қилиш, улар хизматларида бўлиш, намоз, рўза, ҳаж ва жиходдан ҳам савоблироқдир”...

Азизларим Зумрадхон, Рухсороҳон! Мен бошимдан ўтган воқеаларни сизлар ҳақидаги мақолаларга жавоб тариқасида ёздим. Қиссадан-хисса чиқариш эса ўзингизга ҳавола.

Бувижон РАҲИМОВА,
Қашқадарё вилояти,
Қарши шаҳри.

ЎЗ БУРЧЛАРИНИ ТУШУНИБ ЕТСАЛАР...

“Ортиқча ҳаражат-орзу-ҳавасми?” 41-сон, 2007 йил

ЭСАЛТА: Инсон зоти борки, орзу-ҳаваси бўлади. Фарзандни яхши едириб-ичиргуси, кийинтиргуси, қолаверса, яхши ўқитгуси келади. Аммо ўтаётган тўйларимизнинг ўта чиқимдорлиги ота-оналарни чарчатиб қўyadi. Ортиқча сарф-ҳаражатлар қачонгача давом этади?

Муаллиф: Ламофат Уммамова

Муаллиф ҳозирги кунда долзарб мавзу ҳақида ёзибдилар. Баъзида айрим урф-одатлар қачон ва қаердан келиб чиққанини тушуниб етолмайсан. Баъзи оилалар қарзга ботиб, шавла кетса-кетсин, обрў кетмасин, қабилида иш тутиб, дабдабага берилишди-ю, кейин оҳ-воҳ қилиб юришди. Фалончи бундоқ қилибди, мен ундан қолмайман, деб ўзини ортиқча уринтириш, ахлоқликнинг бир кўринишидир. Ҳар бир инсон ўз имкониятига қараб иш юртиши керак. Биз мустақил бўлдик. Шўролар даврида бўғиб қўйилган ҳусусий мулкчиликка эрк берилди. Бел боғлаб меҳнат қилаётганлар шунга яраша роҳатини кўриб яшайпти. Чиройли иморатлар қуриб, дабдабали тўй қиляпти. Бунинг нимаси ёмон?

Хатонинг каттаси бировнинг ортиқча дабдабасини урф-одатга айлантираётган бизнинг ўзимизда-ку! Ҳозирда ҳукуматимиз томонидан тўй-маъракаларни ихчамлаштириш борасида бир қатор чора-тадбирлар белгиланган. Маҳалла фуқаролар йиғинларида ҳам шу масалага катта эътибор қаратилган, бироқ, беш қўл баробар эмас. Бу масалага ҳар ким ўз дунёқарашини, ўз ўлчамидан келиб чиққан ҳолда ёндошади. Биз ўз иқтисодий аҳоли-мизга кўра иш тутсак, яхши бўларди.

Яқинда бир никоҳ тўйида келин салом маросими бўлиб ўтди. Чиройли айтишувлар, қўшиқлар билан ҳаммани давргага чорлаган келин янгалари ҳеч кимга совға-салом улашмади. Куёв томондан ҳам ортиқча дабдаба қилинмади. Маросим жуда гўзал ўтди. Қани шундай камҳарж маросимлар урф-одатимизга айланса. Бир пайтлар ЗАГСдан ўтиш бир тўйдек бўларди. Мана ҳозир бу иллат ўз-ўзидан йўқ бўлди. Ёшларга никоҳ қозғи тўйда берилаяпти. Агар биз ортиқча дабдабаларни қўллаб-қуватламасак, улар ўз-ўзидан йўқ бўлиб кетади. Қудаларнинг келишув масаласига келсак, авваламбор, ҳар кимнинг ўзига инсоф берсин. Куёв томоннинг келин томонга у ёки бу нарсани олиб келишини сўрашга ҳақки йўқ, деб ўйлайман. Бировдан қурби етмаган нарсани талаб этишни оқлаб бўладими? Ёш оила фарзанд кўрса, бешик ясаб, қўша-қўша сарполар билан олиб борган қиз то-

монга жабр-ку! Мақоладаги қайнонага маҳалла-қўй, ҳурматли онажонлар насихат қилиб, инсофга қақирсинлар, аминманки, ёрдам беради. Ҳозирги кунда муаллиф санаб ўтган маросимларнинг аксарияти оилавий, ихчам қилиб ўтказилаяпти. Ҳайит байрамлари ҳам бир кун, оилавий йўсинда ўтапти. Тоғоралар сони ва бошқа ортиқча сарф-ҳаражатлар анча камайган. Буларнинг ҳаммаси хотин-қизлар кўмиталарининг туман ва маҳаллаларда олиб бораётган ишларининг маҳсулидир. Давлатимиз томонидан кам таъминланган ҳамда ёш оилаларни қўллаб-қувватлаш борасида кўплаб ижобий ишлар амалга оширилаяпти. Имтиёзли кредитлар ажрати-либ, ўзларини тиклашлари учун шарт-шароитлар яратилаяпти. Саҳоватпеша инсонлар ёрдам қўлини қўзиш-япти. Лекин қўлдан берганга қуш тўймас, деган нақл бежиз айтилмаган. Ҳар бир инсон энг аввало ўз иқтисодини тиклаш учун ўзи ҳаракат қилмоғи керак. Боқимандалик кайфияти яхши оқибатларга олиб келмайди. Шундай экан, маънавий бой, мустақил ўғил-қизларни воёга етказишга ҳаракат қилайлик. Йигитларимизни мард бўлиб улғайишларига эътибор берайлик. Ўз бурчларини тўғри тушуниб етсинлар. Оилада ҳар ким ўз ўрнини, вазифасини тўғри бажарса, турли майда гаплар, муаммолар келиб чиқмайди. Оила катталари ўз вақтида насихатларини аямасалар, ёшларга йўл-йўриқ кўрсатсалар нур устига аъло нур бўлур эди. Ортиқча орзу-ҳавасларга берилиб, келинлари билан, қудалар билан сан-манга бораётган қайноналарга инсоф талаб қолайми.

Н. ЖАББОРОВА,
Тошкент шаҳри,
М.Улугбек тумани,
“Турон” маҳалласи.

ТАБРИКЛАЙМИЗ

Онажонимиз
СОХИБА ая!
Таваллу айё-
мингуз қутлағ
бўлсин. Сизга
узоқ умр, сиҳат-
саломатлик пи-
лаймиз. Биз—
фарзандларин-
гуз бахтига
доим бор бўлинг.
Фарзандларингуз

Хурматли
Зарофат
САИДОВА!
Туғилган кунин-
гуз билан табрик-
лайман. Сизга узоқ
умр тилаймиз. До-
имо фарзанда-
рингуз бахтига
соғ-омон бўлинг.
Ўқувчиларингуз
номидан Назоқат.

Ўғлим **РАҲМАТЖОН!**
17 ёшинг муборак бўлсин. Сенга узоқ
умр, сиҳат-саломатлик, ҳаётинг
қувончли кунларга бой бўлишини
тиламан.

Онанг Ақида.
Адажонимиз
Абаусаттор
АБДУЛҲАБИБОВИЧ!
50 ёшингуз би-
лан муборакбод
этамиз. Сизга
бахт-саодат, она-
жонимиз билан
қўша қаршиингуз-
га тилакдошимиз.
Фарзандларингуз

Хурматли
МАДИНАХОН!
Сизни бахт ва
висола тўйингуз
билан табриклай-
миз. Шоҳруҳбек
билан бахтли, сер-
фарзана ва сер-
лавлат бўлинглар.
Юлдузхон
Расулова оиласи.

Фирмага бош бухгалтер
тайёрлайман. Тел: 247-31-55

«М.Н. САВДО» х/к Техника ва
кўчмас мулк тижорати бўйича ишга
таклиф қилади. Тел: 575-30-59

«ТО‘РАВЕК ZIYO» ўқув маркази

Хурматли ва азиз ота-оналар! Фарзандларингиз келажакда танлаган соҳалари бўйича етук кадр бўлишини истасангиз, биз билан ёшликдан билим чўққиларини мустаҳкам ағаллашига замин яратасиз, деган умиддамиз!!!

«Эй ўқувчи — бу ҳаётда обрўли, кучли, енгилмас, иродали, бой бўлишнинг ягона калити — билимдир. Уни ағалласанг юқоридагиларга албатта эришасан. Шунинг учун юракдан ўқи, бўлмаса сарсон бўласан!!!»

МАРКАЗ ШИОРИ

Тошкент шаҳрида яшаб мактаб, коллеж, лицейларда ва боғчаларда ишлаган тўлиқсиз ўрта маълумотга эга ўқитувчиларни, тарбиячиларни ТДПУнинг махсус сиртки факультетига, политехника ва турли шифохоналарда, тиббиёт коллежларида ишлаган тўлиқсиз олий маълумотга эга бўлмаган ҳамшираларни Тошкент тиббиёт академияси қошдаги «Олий тоғтали ҳамшира» махсус сиртки факультетига, Тошкент шаҳрида ўқитган 5-6-7-8-9 синф ўқувчиларини ҳамда лицей, коллежларда ўқитган ўқувчиларни, республика миқёсидаги олий ўқув юртиларига тайёргарлик кўраётган абитуриентларни чуқурлаштирилган дастур асосида Ўзбекистон Республикасидаги барча олий ўқув юртиларига ҳамда, «Westminster», Garvard, Oksford, Kembrij ва бошқа чет эл ўқув юртиларига (TOEFL доирасида) кўйидаги йўналишлар бўйича кириш имтиҳонларига кафолатли тайёрлайди:

Ихтисод йўналиши: математика, инглиз тили, она тили ва адабиёт; тарих;

Ўқув маркази тил ўрганувчиларни инглиз, рус тили курсларига таклиф қилади. Ўқув марказида уй ҳамшираси, болалар массажи курслари мавжуд. Дарсларни конкурсларда ғолибликни қўлга киритган, тажрибали мутахассислар олиб боради. Тингловчилар ҳар куни соат 08:00дан 18:00 гача қабул қилинади. Ўқув маркази раҳбарияти дарсларнинг сифатини кафолатлайди. Тингловчилар ўқитувчиларни танлаш имкониятига эга. Виллоятлардан келганлар ётоқхона билан таъминланади. Тингловчиларга сертификат берилади.

Манзил: Хадра меҳмонхонаси, 6-қават.
Мўлжал: Тошкент Давлат цирки биноси ёнида. Тел: 244-26-09, 244-26-34

Ўқув маркази тил ўрганувчиларни инглиз, рус тили курсларига таклиф қилади. Ўқув марказида уй ҳамшираси, болалар массажи курслари мавжуд. Дарсларни конкурсларда ғолибликни қўлга киритган, тажрибали мутахассислар олиб боради. Тингловчилар ҳар куни соат 08:00дан 18:00 гача қабул қилинади. Ўқув маркази раҳбарияти дарсларнинг сифатини кафолатлайди. Тингловчилар ўқитувчиларни танлаш имкониятига эга. Виллоятлардан келганлар ётоқхона билан таъминланади. Тингловчиларга сертификат берилади.

Манзил: Хадра меҳмонхонаси, 6-қават.
Мўлжал: Тошкент Давлат цирки биноси ёнида. Тел: 244-26-09, 244-26-34

АБДУРАХМОН хусусий шифохонасида

ТОМОҚ, ҚУЛОҚ, БУРУН СОҲАСИ БЎЙИЧА
КЎЙИДАГИ КАСАЛЛИКЛАР:

1. Гайморит, фронтит, этмоидит, стеноидитни пункциясиз даволаш усуллари.
2. Аллергик вазомотор ринитлар.
3. Йирингли ва йирингсиз отитлар. Эшитишнинг пасайиши ва қулоқдаги шовқин.
4. Болаларда тез-тез учрайдиган ларингит, овознинг бузилиши ва томоқдаги «тикилиш ҳисси», сабаби аниқланмаган йўтал.
5. Лор аъзолари яллиғланиши касалликларини лазер билан даволаш.
6. Танглайдаги бодомсимон без олиб ташланганидан сўнгги фарингитлар.
7. Шалпангқулоқликни, буруннинг ташқи кўриниши ва бурун деворини жарроҳлик йўли билан даволаш самарали усуллар билан бажарилади.

МАНЗИЛ: Тошкент шаҳри, Чилонзор мавзеси, 17, 32-йўл.
ТЕЛЕФОН: 276-85-86, 116-88-02. Мўлжал: «Чилонзор» метроси бекатидан «Собир Раҳимов» метроси томонига 500 метрча юрилиб, ўнгга бурилади.

1997 йилда Тошкент ҳуқуқшунослик ва ижтимоий таъминот техникумидан **ЮСУПЖАНОВА ДИЛНОЗА КЕНЖАЕВНА**га берилган 254926 рақамли дипломнинг 254926 рақамли иловаси йўқолганлиги сабабли **БЕКОР** қилинади.

Октошда 8 сотих ер СОТИЛАДИ.
Бассейн, айвони бор. Девор билан ўралган. Тел: 704-12-05

ЮСУПЖАНОВА ДИЛНОЗА КЕНЖАЕВНАга Тошкент шаҳар, С. Раҳимов туманидаги 29-ўрта мактабдан 1994 йилда берилган **АН 415151** рақамли аттестат йўқолганлиги сабабли **БЕКОР** қилинади.

«Оила ва жамият» газетаси ва «Саодат» журнали тахририяти жамоалари, «Оила ва жамият» муҳбири Тамара Хумматовлага онаси **ТИЛЛАХОЛ** момонинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия ихсоз этилди.

Нега билмасанман, албатта биламан. Қайнона деган сўзнинг луғавий маъноси, келиннинг эғови, дегани бўлади.

КЎРҚУВ

Лабингни учук босиб кетибдими? Ҳа, кеча тушимда жуда қаттиқ кўрдим. Нима бўлди? Тушимда ажрашган хотиним билан ярашганимшман.

Нормамат TOFA

СЎНГГИ ТОМЧИ

Бувим ҳаётдан эрта кетди, ҳикоя қилади дугонам Махлиё. Бобом эса бувим чин дунёга рихлат қилгандан кейин яна ўн беш йил яшади.

Бобом бувимга жуда суяниб қолган экан, ҳар доим уларни хотирлар, тез-тез қабрларига бориб турарди.

Бобом азалдан бақувват, қишлоғимиздаги энг басавлат киши эди.

Бунни қарангки, бувим оламдан ўтганларидан кейин мана шундай забардаст киши ёлғизлик, ғам, худодик ўтида мунғайиб, мункиллаб қолди. Энди у кишини илгари кўрганлар танимас, танигаҳ эса: «Эх, аттанг!», - дегандек бошларини сарак-сарак қилиб ҳамдардлик билдиришарди.

Кунларнинг бирида бобом бир туш кўрибди. Тушларида бувим бобомга бир коса сув узатибди. Аммо, бобом ёшлик чоғларини қўмсабми ёки шўхлиги тутиб, ҳазиллашмоқчи бўлибдими, бувимга: «Онаси, қафтимга қўй, қафтимга», - дебди. Бувим эса нечундир маъёс кулимсираб қосадаги

сувни бобомнинг ҳовучига қуйибди. Бобом эса жуфти ҳалолнинг қўлидан яна сув ичиш насиб этганидан шоду хуррам бўлиб ҳовучидаги сувни ичиш мақсадида энгашибдию хайратдан лол қолибди. Ажаб! Бобомнинг ҳовучига бир коса сувдан атиги бир томчи сув зўрға тушиб, офтоб нурида ялтираб тураркан...

Уйғониб кетган бобом сажарлаб туриб анча вақт ҳовли юзида кездилар.

Сўнг нонушта чоғида менга тушини айтиб бердилар.

- Бобо, сув-яхшилиқ тимсоли, - дедим уларнинг кўнглидаги хижолиқни тарқатиш учун. - Бувимни тез-тез эслаганингиз учун шундай туш кўргандирсиз...

- Йўқ, болам, - дедилар бобом оҳиста. - Умрим поёнига етганга ўхшайди, бўлмаса бувинг ҳеч қачон тушимда менга бирор нарса бермаган, ахир...

Дарҳақиқат, бир ҳафта ўтган бобом оламдан ўтдилар.

Фарида ТОҲИРОВА

ТЎҒРИ НАҚЛ

- Дўстим, сен нима дейсан, бир ота ўн ўғилни боқади-ю, лекин ўн ўғил бир отани боқмайди, деганлари тўғримикин-а?

- Тўғри бўлгани учун ҳам оталаринг қариялар уйида яшапти-да.

ХОТИНЛАР БЎЛМАГАН

- Сизларга ҳечам тушунолмадим, уч ака, ука умр бўйи чиқшолмай, жанжаллашасизлар-а. Нимани талашасизлар ўзи. Шундай катта маҳаллага сиз-

маётанларингизни кўриб, бир онанинг қорнига қандай сиққанларингизга ҳайрон қоламан-да.

- Онамининг қорнида хотинларимиз бўлмаган-да, раис бува.

ЁВГА УРУШ

- Куёв ёв бўлади, деган нақл тўғри бўлса, қизимиз энди бу ёв билан қандай чиқишиб кетаркин-а, дадаси?

- Ўзи шу ёвга қарши уруш очиб, бос-тириб бордини, энди бир йўлини қила-

Ҳажвия

ди-да.

- Кўп ҳолларда босқинчиларнинг мағлуб бўлишам амалда кўп исботланган-да.

- Парво қилма, саркардасиз ёвни мағлуб қилиш қизимизга қийин бўлмайди.

- Саркардасиз, деганингиз нимаси, дадаси?

- Қайнонаси, деганим-да, онаси.

ЭГОВ

- Ойи, мабодо, сиз билмайсизми, қайнона, деган сўзнинг маъносини?

КЎЙ (21.03 — 20.04). - Молия ишлари учун омадли ҳафта. Пайшанба кунини ҳамкорларингиз билан мўймай даромадни қўлга киритасиз.

СИГИР (21.04 — 21.05). - Ҳафтанинг душанба кунини лавозимингиз ошадди. Жума анча оғир ўтса-да, сиз учун яна бир омад келтиради.

ЭГИЗАКЛАР (22.05 — 21.06). - Илоҳи бўлса ҳеч кимдан қарз олманг. Саёҳат ёки сафарга чиқишни бошқа вақтга қолдиринг.

ҚИСКИЧБАКА (22.06 — 22.07). - Соғлигингиз ҳақида ўйлашингиз шарт. Акс ҳолда соғлигингизга оид муаммолар ишингизга ҳалақит бериши мумкин.

АРСЛОН (23.07 — 23.08). - Ҳафтада вақтингиз бироз тизгирок бўлади. Ишларингизни аяқлаш учун дам олишдан воз кечишингизга тўғри келади.

БОШОҚ (24.08 — 23.09). - Вақт кутиб турмайди. Ушбу ҳафтада барча муаммоларингизни ҳал қилиб олишингиз керак. Чоршанба—сиз учун омадли кун.

ТАРОЗИ (24.09 — 23.10). - Ҳафта сокин ўтса-да, аммо сермахсул бўлади. Молиявий аҳволингиз ўнгланиб, катта маблағга эга бўласиз.

ЧАЁН (24.10 — 22.11). - Жиззакилингиз қутилмаган муаммолар келтириб чиқаради. Сал мулоҳазалирок бўлишга ҳаракат қилинг.

ЎКОТАР (23.11—21.12.). - Излаган бахт қушингиз шу ҳафтада бошингизга қўйиши мумкин. Ўйлаб иш тутсангиз, ҳаммаси жойида бўлади.

ТОҒ ЭЧКИСИ (22.12—20.01). - Олисдан бахт излаб нақдидан кеча кўрманг. Ўзгаларни бекорга танқид қилишдан ўзингизни тийинг.

КОВҒА (21.01 — 18.02). - Кўнгил хабар эшитиб қувонасиз. Шанба кунини эса ҳар қандай учрашувдан воз кечинг.

БАЛИҚ (19.02 — 20.03). - Орзиқиб кутган кунларингиз келди. Ҳаётингиз изига тушиб, сизни ўйлантираётган муаммолардан халос бўласиз.

Синалган ҳақиқатлар

ралиб туришади.

7 — аралаш тип. Таъкидлаганимиздек, инсонларнинг аксарияти қисми айнан мана шу аралаш типга кирадиган қўл соҳибларидир. Уларда юқорида санаб ўтилган шаклларнинг бир нечаси аралаш ҳолда учрайди, масалан, узун силлиқ бармоқлар — "идеалист" ёки "руҳоний" қўли) ва катта қафт. ("файласуфна" қўли). Бундай одамларда ҳар иккала шаклга ҳам хос бўлган характер хусусиятлари кучайиб, алоҳида ажралиб туради.

БАШОРАТНОМА

(Боши ўтган сонларда)

2 — курак шаклидаги қўл. Одатий қўлга ўхшаб кетади, аммо кўпроқ куракни ёдга солади, чунки бармоқлар салгина япаски шаклида бўлади. Одатда, бундай қўл соҳиблари меҳнатсеварликлари, назик ҳунармандлик ишларига қобилиятлари билан ажралиб туришади. Улар орасида савдо ва деҳқончиликда муваффақият қозонадиганлар ҳам кўп учрайди. Бу одамлар муҳаббатда сadoқатли, аҳдига содиқ, бурч ҳиссини унутмайдиган бўлишади.

3 — квадрат ёки "фойдали" қўл. Қафт ўртача катталиқда, ичига ботган ва бақувват, бармоқларнинг бўғинлари ривожланган ва бўртиб чиққан бўлади. Панжанинг умумий кўриниши бурчак шаклида. Бундай қўли кишилар ҳамма нарсадан тартиб ва қатъийликни ёқтиради, расмийчи бўлишади. Улар омиқор ва узоқни кўра билладиган инсонлардир. Уларда кўп ҳолларда ташкилотчилик қобилияти кузатилади ва маъмурий ишлар билан аъло даражада шуғулланишади.

4 — "санъаткорона" қўл. Панжа — чиройли конус шаклида, бармоқлар узун ва ингичка, учига бориб учурашади. Бундай қўл санъаткорлар, тасаввури кучли даражада ривожланган ва гўзалликни назик ҳис этадиган кишиларда учрайди. Улар романтикага мойил, очик кўнгил, баъзида салгина энгил табиятли, тезтез яшаш жойларини ўзгартириб турадиган бўлишади.

5 — "файласуфна" қўл. Қафт катта ёки ўртача катталиқда, бўғинлари туртиб чиққан, бармоқларнинг учи думалоқ шаклда бўлади. "Файласуфна" қўл соҳиблари нарсаларнинг шаклига унчалик ишонмайди, балки уларнинг моҳиятини аниқлашга интилишади. Улар атроф олами мантикий баҳолашга мойилдирлар. Шунингдек, турли тажрибалардан ўзларини тийиб туришолмайдилар, воқеликка ишончсизлик билан қарайдилар.

6 — "идеалист" ёки "руҳоний" қўли. Бу шакл "санъаткорона" қўлга ўхшаб кетади, аммо ундан ҳам назикроқлиги билан ажралиб туради ва ҳаётда жуда ҳам учрайди. Унинг алоҳида белгилари — ингичка қафт, назик, узун, силлиқ ва учқур бармоқлар. Агар бирор танишгининг қўли шу шаклда бўлса, билингки, у ҳақиқий ҳаётдан кўра кўпроқ ҳаёт дунёсида яшайди. Ҳаётда бирор нима ундириб қолиш, бойлик орттиришга интилиш уларга хос эмас. Шу билан бирга "руҳоний" қўл соҳиблари кучли иродалари билан ҳам аж

Бармоқ ва тирноқлар.

Бармоқлар инсон табияти ҳақида маълумот ташувчи яна бир воситадир. Агар уларни диққат билан ўрганиб чиқсангиз, ўз соҳибига ҳақиқат кўп нарса айтиб беришади.

Масалан, ҳаракатчан бармоқлар жонли ақдан, қотиб қолган бўлишга қийин бўлганлари эса чекланганлик ва сусткашлиқдан далолат беради. Мулоим, силлиқ ва думалоқ бармоқлар соҳиблари ҳиссиётга берилувчан бўлишади.

Агар бармоқлар силлиқ нарсанинг, масалан, стол устига қўйилса, улар қуйдаги шакллардан бирини олишади:

→ **текис туради** — бундай кишида қўли очиклик ва тежамкорлик, моддий нарсаларга қизиқиш ва юксак ахлоқий ҳислатларга интилиш ўзаро уйғунлашиб кетган бўлади.

→ **сал кўтарилиб туради** — бу нарса назик кўнгилликлдан, қизиқувчанликдан, баъзи ҳолларда эса исрофгарчиликдан далолат беради.

→ **салгина пастга эгилиб туради** — тежамкорлик, жамғаришни ёқтириш, атрофдагиларга нисбатан чидамсиз муносабатда бўлиш белгиси.

Бармоқларнинг асосий турлари:

1 — квадрат шаклида: ўйчанлик, сермулоҳазалик, эҳтиёткорлик белгиси.

2 — курак шаклида: сергайратлик, фаолликни англатади.

3 — тораيب, ингичкалашиб борувчи: ҳаётда артистликка мойил, таъсирчан кишиларда учрайди.

4 — назик ва ингичка: идеалист кишиларнинг бармоғи.

5 — ilmoксимон: газабнок, гина-кудратчи ва жижзакчи киши.

Бош бармоқ ёки Зухра (Венера) бармоғи.

У ирода, мантик, ташаббускорлик, ихтирочилик, кучли эҳтирос каби сифатларни кўрсатиб беради. Унинг тирноқ қисми бошга (ақл), ўртаси кўракка (ҳиссиётлар) қўйилса — қоринга (таъсирчанлик) мос келади. Бўғинларнинг бир-бирига нисбатан жойлашувига қараб инсон характерида у ёки бу ҳислатларнинг миқдори ҳақида ҳулоса чиқариш мумкин.

Агар бош бармоқ калта бўлса, инсон ҳиссиётлари таъсири остида яшаш ва ҳаракат қилишни кўрсатади. Мабодо у катта ва узун бўлса, унинг соҳибига мақсадлари сари интилувчан, ўз қобилигига ўрналиб қолган, гоёлар ва фикрлар оламида яшайдиган киши. Йирик ва кучли бош бармоқ гурурили, баъзи ҳолларда қибрили, узига юқори баҳо берувчи кишиларда учрайди.

(Давоми бор)
ДАРМОН тайёрлади.

Тўқсон беш ёшга кирган, қаддон бўлиб қолган момоникига бораман. Ташрифимдан хурсанд бўлиб, минг айлаиб-ўргилиб, набирасига:

— Нигора, кўрпача олиб чиқиб ташла, — дейди.

Биз билан кўришиб бўлган, яна шошиб ўз "жойи"ни эгалланган — беш-олти метр нарида телевизор қаршисида ўтириб олиб, кино кўраётган Нигора ҳам очинини айтиб қўя қолади:

— Эна, қизиқсиз-а?! Кўрпача тўшалган-ку.

— Қўяверинг, момо, ана бор экан-ку. Бўлади шу, — вазиятни юмшатмоқчи бўламан.

Момонинг эса кўнгли жойига тушмайди. Яна набирасини чақиради. Унинг қистови билан кўрпача устига кўрпача ташланади. Набирани хонхата устидида дастурхоннинг устини очиб, ёнимизда ўтиради. Момо унинг учларини тўғрилайди. Нон, конфет, пиёла, чойнак, тарелкада олма, узум бор.

— Бор қанд, ёғ олиб чик, Мен ейдиган ёғдан солиб чик, — таъкидлайди момо.

— Ана қанд бор-ку, — жавоб бериши кидлайди момо.

— Бор, бошқа ликонча солиб чик, — Уйдаги қанд ҳам шундан-ку, эна, — ҳайрон бўлади набира.

Мен ҳам суҳбатга аралашаман: "Дастурхонда ҳамма нарса бор экан. Ўтираверсин".

Кўрган — кузатганларимиз

номи паноҳида яхши лавозимларни эгалладилар.

Ёши саксондан сал ошиб, отанинг мадори қочди. Маҳаллий шифохоналарда даволанди, нафи бўлмади. Бир кун ўғилларини йиғиб шундай деди:

— Болаларим, гап бундай. Мени Москвага олиб бориб даволатсангиз. Ўша ердан шифо топанлар бор экан. Мени қайси бирингиз олиб борасизлар?

— Ота у ерларга бориб нима қиласиз? Ҳамма дўхтирларнинг ҳам ўқийдиган китоби бир-ку. Қолаверса, энди ёш ҳам эмасиз... — ақл ўргатишга ўтди фарзандлар.

"Чикмаган жондан умид" деганларидек, ота: "Бормасам бўлмайди", деб гапиди туриб олди.

— Қай бирингиз менга ҳамроҳ бўласиз?

Барча ўғиллар бир-бирига қарашди. Акаси укасига, кичиги бошқа акасига. Ҳеч кимдан садо чикмади. Ўртадаги жимлик узоқ чўзилди. Ҳар бири ўзича бир нималарнинг ҳисобини қилди, шекилли. Ниҳоят катта ўғил кимирлаб қолди:

ИНСОН:

ҚАДР ВА ҚИЙМАТ

— Янгидан олиб чиқса нима қилади? Бу ҳам меҳмоннинг ҳурмати-да, болам. Одамнинг қадрини билишмайди, бў ёшлар.

Эҳ болам, одам одамга ганимат. Гап битта кўрпача билан бир тарелка қандда эмас. Гап — одамнинг иззатида. Ёнгиндангиз одам кинодан азиз бўлибдими? Олдимга биров келса, сунониб кетаман. Ўзим бирор жойга кўча боравермасам. Сен келиб-кетганингдан кейин бир неча кунгача хурсанд бўлиб юраман. Одамнинг қадри одамга қариганда билинади...

Момонинг невараси тенги, қолаверса, етти ёт бегона бўлган — менга қилган эътиборидан, айлаиб-ўргилишларидан, унинг оддийгина сабоғидан шуурим ярқ этди, кўнглим ларзага келди. Ўзимиздан-да хафа бўлдим. Чиндан ҳам қадр, иззат-ҳурмат номли буюк туйғулардан йироқлашиб бораёпмиз...

Собир ота туданда обрўли раҳбарлардан эди. Нафақага чиққунча бир лавозимда ишлади. Ажойиб феъли, ишнинг кўзини билганлиги учун ёши етмишга етганда ҳам туман раҳбарлари ишдан қўйиб юборишмади.

Беш нафар ўғлини ўқитди. Улар талабалик ҳаёти машаққатларини билмадилар. Ўйлантириб қўйди. Алоҳида ҳовли-жой қилиб берди. Отасининг улғ

— Ота, мен ерларни шудгорлатиб қўйишим керак. Бошқа фермерлардан қолиб кетаман. Биласиз, энг кўп майдон ўзимники.

Техникага ҳам шартнома тузиб қўйдим. Мени кутиб қоладилар... — Менинг ишонамга ревизор келмоқчи эди. Бошлиқ бўла туриб корхонада бўлмасам тўғри келмайди.

Қолган фарзандлар ҳам шунга ўхшаш гаплар қилиб: "Энди биз ишимиздан қолмайлик, бизга рухсат", — дея остонага етган ҳам эдиларки, отадан нидо чикди:

— Мен 10 миллион сўм жамғариб қўйганман. Сизларнинг ҳеч бирингиз ёнимда бормасангиз, битта врачни олиб жўнайвераман.

Ўғлонларнинг барчаси бараварига ортига қайтди. Қаторлашиб яна отанинг қошида ўтирдилар. Ҳамма-нинг тили бийрон бўлиб қолди.

— Мен дала юмушларини иш юритувчимга топшириб кетсам ҳам бўлаверади.

— Мен командировка галини бошқа раҳбарлар билан алмаштиришим мумкин.

— Ревизорни бош ҳисобчи билан ўринбосарим ҳам кутиб олаверишади...

Ота сукутга чўмди. Унинг юрагини оғир юк босди. Дилида ғалаён турди, лекин тилига чиқармади. "Ҳар бирини беш йилдан 25 йил ўқитдим. Узоқ шахарда ҳеч нимага зорикмадилар. Ўйлантири-

дим. Иморатлар қилиб бердим. Машиналар миндилар, — ота оғир ҳўрсинди. — Энди-чи, менинг қадрим — нарҳим икки миллион сўм бўлди-а?"

Ота ана шундай оғир ўйлар билан банд эди. Фарзандлар эса: "Қайси биримизни маъкул кўраркан?", деган ҳаёлда отанинг оғзини пойлашарди.

Ажаб-а?! Бир неча дақиқа олдин ота уларнинг "мен ўзим олиб бораман", деган холис сўзларига илҳақ эди.

Собир ота ўғилларига бир оғиз гапирмай, ўз хонасига кириб кетди...

Бир хонадонга таъзияга кирдик. Маросим тугагач, оиланинг яқин одамлари қолганда марҳумнинг опаси шундай деб қолди:

— Укам раҳматлик ўттиз йил бир даргоҳда хизмат қилди. Доим корхонаси ишини биринчи ўринга қўярди. Мукофотлар олди. Яхши лавозимларда ишлади. Укамнинг хонадонига, тантанали кунларида ҳар доим ҳам-касблари бўлар эдилар.

Бироз ўтгач, маъусгина қўшиб қўйди:

— Газета орқали таъзия билдиришибдими?

Биз бир-биримизга қара-

дик. Бу "билмаймиз" дегани эди. Лектин таъзия эълон қилинмаганини аниқ билишарди.

— Беришмаган шекилли. Ўзи йўқнинг — юзи йўқ, дегани шу-да. Кўнглим-да. Опанинг кўнглидан яна нималар кечди шу тобда. Лектин мен бир нарса ҳақида ўйлаб қолдим. Марҳумнинг фарзандлари — ёш авлод опанинг бу сўроғидан кейин ҳам ўзлари меҳнат қилаётган даргоҳларига меҳри, талпинишлари аввалгидай бўлармикан?

Ҳамма нарсанинг ҳисоб-китобини қилиб, қиймати билиб аниқланган жойда қадр деган туйғу қоладими? Энг ачинарлиси, бундай ўлчовларнинг яқинларимизга — ота-она, ака-сингилларимизга-да тобора яқинлашганидир.

Қариганда кучдан қолиб, бир меҳмон иззатини жойига қўя олмаётганидан кўнгли тўлган момонинг, фарзандларининг ҳаракатлари дилига тан оғригидан-да, қаттиқ азоб бўлиб ботган, оғир ўйлардан қалби ўртанган отанинг, тўрт қатор таъзия билдириб, кўнгли сўрашларидан умидвор опанинг дил оғриқларининг давоси одамларда — ўзимизда. Бу даво — оқибат, бу бир чимдим эътибор.

Муборак ЖУМАОБОВА,

Хоразм вилояти,

Хонқа тумани.

АЖОЙИБ МАСЛАҲАТЛАР

→ Уйингизда мевали дарахтлар бўлса, меваси тўқилмасин, қуртламасин десангиз, молнинг ўти — жигарининг ёнидаги сариқ халтали захарли суюқлик билан эрта баҳорда 1,5-2 метр ердан тепага қараб чўтка билан чаплаг. Дарахтнинг илдизларини очиб, мол, қўй гўнги билан озиклантинг. Дарахтнинг атрофида ёғоч қулидан сепиб қўйинг. Иншооллох, дарахтдан мўл-ҳосил кутаверинг. Ёғоч қули шиморли бўлгани сабабли чумоли, каналар дарахтга

яқин келмайди.

→ Бирорта мевали дарахт мева солмаётган бўлса, катта болта билан дарахт олдида қориб, дўқ уриб, бир-икки болта тегишиб, "Агар мева бермасанг, сени бу йил қирқаман", деб жаҳл қилинг. Яратган эгам ҳар нарсасига қодир, насиб этса, кузда мевасини еярсиз...

→ Дунёда энг "ёмон" нарсаси тор туфли ва кирди-чикди қилмайдиган қўшни.

→ Эрталаб ишга отлансангиз, Яратганга шукрона келтириб,

тўйиб-тўйиб, чукур-чукур нафас олинг. Кайфиятни кўтариб, жилмайиб, ойна олдида бир-икки дақиқа тулинг.

Рухингиз энгил тортиб, йўлга тушинг. Қўринган инсонларга ним табассум билан муомала қилинг. Табассумли инсонлар доимо хушчақчақ бўлишади. Хушчақчақ инсонларнинг эса умри узун, ҳасаддан йироқ, доимо ширин ҳавасли бўлишади. Бир кам дунёда ҳавасга не етсин!

Султонмурод ФАЙЗИЕВ,

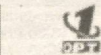
Тошкент вилояти,

Бўқа тумани.

TV-MARKAZ

07.00 Узбек навлари
08.00 Сериал «Жас-
си-га ухшаши йук» 145-
серия
08.30 Узбек навлари
09.30 Сериал «Париж-
даги мухаббат» 17-се-
рия
10.50 Мировые хиты
11.30 «Незаконченная
жизнь» худ. фильм
13.25 Узбек навлари
14.30 «JannatMakon»
15.00 Сериал «Жас-
си-га ухшаши йук» 145-

серия
15.30 Мультфильм
17.00 Мировые хиты
17.30 «Топ-10»
18.05 Узбек навлари
18.30 Сериал «ЖАС-
СИ-ГА УХШАШИ ЙУК»
146-серия
19.00 Сериал «ПАРИЖ-
ДАГИ МУХАББАТ» 18-
серия
20.30 «Звездапад»
21.05 Узбек навлари
21.30 Сериал «24 часа»
22.20 Киноколлекция:
«РОМАН С КАМНЕМ»
худ. фильм
00.20 Миксер

4.00 «Доброе утро»
8.00 Новости
8.05 Телеканал «Доброе
утро». Продолжение
8.25 «Малахов +»
9.25 «Модный разговор»
10.25 «Контрольная закупка»
11.00 Новости
11.25 «Агент национальной
безопасности»
12.20 «Детективы»
13.00 Другие новости
13.25 «Понять. Простить»
14.00 Новости
14.20 Рождение легенды.
«Кавказская пленница»
15.00 «Огонь любви». Много-
серийный фильм

15.55 «Федеральный судья»
17.00 Вечерние новости (с
субтитрами)
17.20 «Путь говорят»
18.10 «След»
19.00 «Принцесса цирка»
20.00 Время
20.30 Сергей Никоненко,
Андрей Федорцов, Евгений
Дятлов в многосерийном
фильме «Братья»
21.30 «Людмила Целиков-
ская. Одиночество в любви»
22.25 «В поисках счастья»
Мали
23.25 «Доброй ночи»
0.20 Роб Шнайдер в комедии
«Убрать перископ»
2.00 Время
2.30 Остроумный фильм
«Палач»

4.00 «Доброе утро, Россия!»
7.50 «Звездная любовь Виталия Соломина»
8.45 Павел Новиков, Дмит-
рий Нагиев и Виктор Мережко
в детективном телесериале
«Крот»
9.45 ВЕСТИ.
10.00 ВЕСТИ.
10.25 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
10.45 Виктор Мережко в
детективном телесериале
«Крот»
11.45 Олег Борисов в экра-
низации романа Юрия Гер-
мана «Россия молодая»
13.00 ВЕСТИ.
13.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
13.40 ПРЕМЬЕРА. Екате-
рина Кабак, Мария Климова,
Степан Старчиков, Галина
Польских, Олег Морозов и
Дмитрий Мартынов в теле-
сериале «Взрослые игры»
2008г.
14.35 «Суд идет»
15.30 «Кулагин и партнеры»
16.00 ВЕСТИ.
16.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
ВЕСТИ-МОСКВА.
16.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ
ЧАСТЬ
17.05 «Женщина без про-
шлого». Телесериал.
18.00 «Родные люди». Теле-
сериал.
19.00 ВЕСТИ.
19.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
19.50 «Спокойной ночи, ма-
лышки!»

20.00 Любовь Руденко и
Владимир Долинский в те-
лесериале «Путейцы». 2007г.
21.50 ПРЕМЬЕРА. «Врачеб-
ная тайна. Крековский ле-
карь»
22.50 «ВЕСТИ+»
23.10 СССР. ЗОЛОТОЙ ЗА-
ПАС. КО ДНЮ ПОГРАНИЧНИ-
КА. Александр Галибин и
Евгений Киндинов в остро-
умном фильме «Тревож-
ный вылет». 1983г.
0.55 «Горячая десятка»
1.55 «Дорожный патруль»
2.15 СЕРИАЛ ДЛЯ ПОЛУ-
НОЧНИКОВ. Телесериал «За-
кон и порядок» (США).
3.10 «Звездная любовь Виталия Соломина»

20.00 Любовь Руденко и
Владимир Долинский в те-
лесериале «Путейцы». 2007г.
21.50 ПРЕМЬЕРА. «Врачеб-
ная тайна. Крековский ле-
карь»
22.50 «ВЕСТИ+»
23.10 СССР. ЗОЛОТОЙ ЗА-
ПАС. КО ДНЮ ПОГРАНИЧНИ-
КА. Александр Галибин и
Евгений Киндинов в остро-
умном фильме «Тревож-
ный вылет». 1983г.
0.55 «Горячая десятка»
1.55 «Дорожный патруль»
2.15 СЕРИАЛ ДЛЯ ПОЛУ-
НОЧНИКОВ. Телесериал «За-
кон и порядок» (США).
3.10 «Звездная любовь Виталия Соломина»

ПАЙШАНБА 29

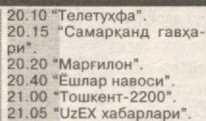

6.00 «Ассалом, Ўзбеки-
стон!»
7.00 «Икким»
7.05 «Икки тақдир». Т/с.
7.45 «Дилхуш наволар»
8.00-8.35 «Ахборот»
8.35 «Олтин мерос»
8.40 «Үч». Т/с.
9.20 «Изхор»
9.25 «Юртим бўйлаб» да-
стури: «Супола давомчи-
лари»
«Болалар сайёраси»:
9.55 «Цирк, цирк, цирк»
10.15 «Картошкалар ва
аждархо». М/с.
10.30 ТВ анонс.
10.35 «Навоийни ан-
лаш»
10.55 «Сизнинг адво-
катингиз»
11.00 «Ахборот»
11.10 «ТВ шифокор»
11.15 «Хаёт синовлари»
Т/с.
11.50 «Ахборот». /инг-
лиз/.
12.00 «Ассалом, Ўзбеки-
стон!»
13.00 «Икким»
13.05 «Сунгги қиролича»
Т/с.
14.00 «Ахборот»
14.15 ТВ анонс.
14.20 «Олтин мерос»
14.25 «Олам ва одам»
дастури: «Патагония —
жануб ери»

15.15 ТВ анонс.
15.20 «Оҳарабо»
16.00 «Одамлардан
бири»
16.20 «Юртим бўйлаб»
дастури: «Қандай гўзал
бу дунё»
16.40 «Имконият»
17.00 «Ахборот»
17.10 ТВ анонс.
17.15 «Олтин мерос»
17.20 «Яхшилар ёди»
«Болалар сайёраси»:
17.40 «Эртақлар — яхши-
ликка етаклар»
18.00 «Изхор»
18.05 ТВ анонс.
18.10 «Қайдасан оймо-
мо?» Б/ф. 1-қисм.
18.50 «Минг бир ривоят»
18.55 Тошкент 2200. «Та-
рих кўзгуси»
19.15 «Оҳанглр оғуши-
да»
19.25, 19.55, 20.55
Эълонлар.
19.30 «Ахборот». /рус/.
20.00 ТВ анонс.
20.05 ТВ шифокор»
20.10 «Хаёт синовлари»
Т/с.
20.50 «Минг бир ривоят»
21.00 «Ахборот»
21.30 «Бекат»
21.55 «Сунгги қиролича»
Т/с.
22.55 «Икким»
23.00 «Қўшиғимсан, му-
хаббат». /SMS/.
23.10 «Икки тақдир»
Т/с.
23.50-23.55 Тунги наво-
лар.

6.55 «Ватаним менинг!»
7.00 «Мультанорама»
8.00 «Ешлар майдони»
9.00 «Алия». Т/с.
9.35 «Тошкент таронаси»
9.45 «Нафосат олами»
9.55 «UzEX хабарлари»
10.00 «Давр»
10.10 «Ешлар ила саҳнат»
10.35 «Навоий хазинаси»
10.40 «Соғлиқ-бойлик»
11.00 «Автопатруль»
11.20 «Ешлар ва таълим»
11.35 «Сувни асранди»
11.40 «SMS-музыка»
12.00 «Жумонг». Т/с.
12.40 «Чемпион»
13.00 «Давр»
13.10 «Эверест»
13.50 «Хабар симфония-
си»
14.00 «Уфқ лочини». Т/с.
14.35 «Улғу неъмат»
14.40 «Афросиёб афсона-
си»
15.00 «Ешлар майдони»
16.00 «Давр»
16.10 «Экспедиция». Т/с.
17.00 «Давринг боласи»
17.10 «Мультанорама»
17.35 «Болалар табассуми»
17.40 «Мароқли математи-
ка»
17.50 «Болалар баҳори»
18.00 «Мулки мумтоз»
18.10 «Yoshlar» анкетаси.
18.15 «Капитан Немо». Т/с.
18.50 «UzEX хабарлари»
18.55 «Юрт тинчилиги»
19.00 «Давр»
19.30 «Алия». Т/с.

20.10 «Телетухфа»
20.15 «Самарқанд гавха-
ри»
20.20 «Марғилон»
20.40 «Ешлар навои»
21.00 «Тошкент-2200»
21.05 «UzEX хабарлари»
21.10 «Жумонг». Т/с.
21.55 «Ватан меҳри»
22.00 «Давр»
22.30 «KINOMANIYA»
23.00 «Хаёт-мамот». Т/с.
23.45 «Таскин»
7.30 «Салом, Тошкент!»
8.30 «Эсмэралда»
8.55 «Телекурьер — маркет»
9.20 «Мисли гавҳар»
9.30 «Пойтахт»
9.40 «Эртазмиз эгалари»
10.00 «Музыка SMS»
10.30 «Пойтахт»
10.40 «Милларос»
11.10 «Интервью» /рус/.
11.30 — 12.30 Кино: «Мад-
музель мушкетёр». 2-қисм.
17.55 Мультфильм.
18.05 «Телекурьер — маркет»
18.30 «Пойтахт»
18.50 «Эсмэралда»
19.25 «Музыка SMS»
19.50 «Иктисод ревью»
20.00 «Пойтахт»
20.20 «Милларос»
20.50 «Интервью»
21.00 «Жозиб»
21.30 «Пойтахт»
21.45 «Уйларим»
21.50 «Телекурьер — маркет»
22.10 «Юртим жамоли»
22.30 «Пойтахт» ахборот да-
стури /рус/.
22.45 «Кино SMS со звезда-
ми»
22.50-00.35 Кино: «Город
ангелов»

7.00 «Бодрое утро»
8.00 «Хабарлар» (рус тил)
8.25 «Малахов +»
9.30 «Хабарлар» (узб. тил)
9.50 «Татьянин день»
11.20 «Секрет кампей» Док
фильм
11.45-12.35 Теннис. «Ро-
лан Гаррос» турнири.
18.00 «Халқ уйинлари»
18.20 «Тет-а-тет»
18.30 «Хабарлар» (рус тил)
18.50 «Мусликий тайм»
19.10 «Формула — 1»
20.00 «Баркамол авлод»
спорт уйинлари якунлари-
га доир.
20.30 «Бизнес-ревью»
20.40 «АДВОКАТЫ»
21.30 «Хабарлар» (узб. тил)
21.50 Дзюдо. Суперкубок
мира.
22.30 Приключенческий
экран: «Принцесса воров»
Художественный фильм.
07.00 Узбек навлари
08.00 Сериал «Жас-
си-га ухшаши йук» 146-
серия
08.30 Узбек навлари
09.30 Сериал «Париж-
даги мухаббат» 18-се-
рия
10.50 Мировые хиты
11.30 «Роман с кам-
нем» худ. фильм
13.30 Узбек навлари
14.30 «Премьера» (узб)
15.00 Сериал «Жас-
си-га ухшаши йук» 146-
серия

15.30 Мультфильм
17.00 «Baby Terra Landiya»
17.30 Узбек навлари
18.30 Сериал «ЖАС-
СИ-ГА УХШАШИ ЙУК»
147-серия
19.00 Сериал «ПАРИЖ-
ДАГИ МУХАББАТ» 19-
серия
20.30 «Спец репортаж»
21.00 Узбек навлари
21.30 Сериал «24 часа»
22.20 «СТАРИКАМ ТУТ
НЕ МЕСТО» худ.фильм
00.40 Миксер
4.00 «Доброе утро»
8.00 Новости
8.05 Телеканал «Доброе
утро». Продолжение
8.25 «Малахов +»
9.25 «Модный разговор»
10.25 «Контрольная закупка»
11.00 Новости
11.25 «Агент национальной
безопасности»
12.20 «Детективы»
13.00 Другие новости
13.25 «Понять. Простить»
14.00 Новости
14.20 «Падение маршала
Лубянки»
15.00 «Огонь любви»
15.55 «Федеральный судья»
17.00 Вечерние новости
17.20 «Путь говорят»
18.10 «След»
19.00 «Принцесса цирка»
20.00 Время
20.30 Сергей Никоненко,
Андрей Федорцов, Евгений
Дятлов в многосерийном
фильме «Братья». Заклю-
чить

20.00 «Спец репортаж»
21.00 Узбек навлари
21.30 Сериал «24 часа»
22.20 «СТАРИКАМ ТУТ
НЕ МЕСТО» худ.фильм
00.40 Миксер
4.00 «Доброе утро, Россия!»
7.50 «Во всем прощу винить
Бытла»
8.45 «Крот»
9.45 ВЕСТИ.
10.00 ВЕСТИ.
10.25 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
10.45 «Крот»
11.45 «Россия молодая»
13.00 ВЕСТИ.
13.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
13.40 «Взрослые игры»
14.35 «Суд идет»
15.30 «Кулагин и партнеры»
16.00 ВЕСТИ.
16.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
16.50 ВЕСТИ.
17.05 «Женщина без про-
шлого». Телесериал.
18.00 «Родные люди»
19.00 ВЕСТИ.
19.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
19.50 «Спокойной ночи, ма-
лышки!»
20.00 «Путейцы». 2007г.
21.50 «Пятая студия»
22.25 «Ревизор»
22.55 «ВЕСТИ+»
23.15 «Над темной водой»
1.10 «Дорожный патруль»
1.30 Телесериал «Закон и
порядок» (США).
2.25 Комедийный телесери-
ал «Война в доме-2» (США).
3.10 «Во всем прощу винить
Бытла»

ЖУМА 30

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 «Икким»
7.05 «Икки тақдир». Т/с.
7.45 «Дилхуш наволар»
8.00-8.35 «Ахборот»
8.35 ТВ анонс.
8.40 «Олтин мерос»
8.45 «Қайдасан, оймомо?» Б/ф.
1-қисм.
9.25 «Изхор»
9.30 ТВ анонс.
«Болалар сайёраси»:
9.35 «Картошкалар ва аж-
дархо». М/с.
9.50 2008 йил — Ешлар йили.
«Таълимга эътибор — ке-
лажаққа эътибор»
10.10 «Табарук замин»
10.30 ТВ анонс.
10.35 «Хонадон»
11.00 «Ахборот»
11.10 «ТВ шифокор»
11.15 «Хаёт синовлари». Т/с.
11.50 «Юртим бўйлаб» да-
стури: «Қуриқона манзарала-
ри»
12.00 «Ассалом, Ўзбеки-
стон!»
13.00 «Икким»
13.05 «Сунгги қиролича». Т/с.
14.00 «Ахборот»
14.15 ТВ анонс.
14.20 «Олам ва одам» да-
стури: «Патагония — жануб ери»
15.10 «Хонадон азиз». В/ф.
16.15 ТВ анонс.
16.20 Тошкент 2200. «Тарих
кўзгуси»
16.40 Ю. Ражабий номиди-
га маком ансамблининг кон-

церти.
17.00 «Ахборот»
17.15 «Олтин мерос»
17.20 «Саломатлик дастури»
«Болалар сайёраси»:
17.40 «Эртақлар — яхши-
ликка етаклар»
18.05 «Қайдасан, оймомо?» Б/ф.
2-қисм.
18.45 ТВ анонс.
18.50 «Минг бир ривоят»
18.55 «Хидоят сари»
19.15 «Оҳанглр оғушида»
19.30 «Ахборот». /рус/.
20.10 «Хаёт синовлари»
Т/с.
20.50 «Минг бир ривоят»
21.00 «Ахборот»
21.35 «Янги наволар»
21.55 «Сунгги қиролича»
Т/с.
22.55 «Икким»
23.00 «Қўшиғимсан, му-
хаббат». /SMS/.
23.10 «Икки тақдир». Т/с.

13.00 «Давр»
13.10 «Муйкалам сеҳри»
13.50 «Ешлар симфонияси»
14.00 «Капитан Немо». Т/с.
14.35 «Улғу неъмат»
14.40 «Марғилон»
15.00 «Ешлар майдони»
16.00 «Давр»
16.10 «Экспедиция». Т/с.
17.10 «Мультанорама»
17.35 «Болалар табассуми»
17.40 «Мароқли математи-
ка»
17.50 «Болалар баҳори»
18.00 «Мулки мумтоз»
18.10 «Yoshlar» анкетаси.
18.15 «Капитан Немо». Т/с.
18.50 «UzEX хабарлари»
18.55 «Юрт тинчилиги»
19.00 «Давр»
19.30 «Алия». Т/с.
20.20 «Умр баҳори»
20.40 «Ешлар навои»
21.00 «Тошкент-2200»
21.10 «Жумонг». Т/с.
22.00 «Давр»
22.30 «Аёлга таъзим»
22.35 «SMS-музыка»
23.00 «Хаёт-мамот». Т/с.

18.50 «Эсмэралда»
19.25 «Музыка SMS»
20.10 «Милларос»
20.50 «Репортаж» /рус/.
21.00 «Жозиб»
21.30 «Пойтахт»
21.45 «Уйларим»
21.50 «Телекурьер — маркет»
22.10 Тошкент шаҳрининг
2200 йиллиги олдидан: «Ме-
нинг шаҳрим»
22.30 «Пойтахт»
22.45 «Кино SMS со звезда-
ми»
22.50-00.25 Кино: «Реаль-
ный папа». /Премьера/.
7.00 «Бодрое утро»
8.00 «Хабарлар» (рус тил)
8.25 «Малахов +»
9.30 «Хабарлар» (узб. тил)
9.50 «Татьянин день»
11.20 Жохон спорт юдзу-
лари
11.40-12.30 Теннис. «Ро-
лан Гаррос» турнири.
18.00 «Ровесник»
18.15 «Тет-а-тет»
18.30 «Хабарлар» (рус. тил)
18.50 «Мусликий тайм»
19.10 «Олимп сари йул»
19.25 «Икки эшик орасида»
20.00 «Баркамол авлод»
спорт уйинлари якунлари-
га доир.
20.30 «Бизнес-ревью»
20.40 «АДВОКАТЫ»
21.50 «Рондо». Ток шоу.
22.35 Фернандель в музы-
кальной комедии «МАДЕ-
МУЗЕЛЬ НИТУШ». Художе-
ственный фильм.

TV-MARKAZ

07.00 Узбек навлари
08.00 Сериал «Жас-
си-га ухшаши йук» 147-
серия
08.30 Узбек навлари
09.30 Сериал «Париж-
даги мухаббат» 19-се-
рия
10.50 Мировые хиты
11.30 «Старикам тут не
место» худ.фильм
13.50 Узбек навлари
15.00 Сериал «Жас-
си-га ухшаши йук» 147-
серия
15.30 Мультфильм
17.00 Мировые хиты
17.30 «Премьера» (рус)
18.00 Узбек навлари
18.30 Сериал «ЖАС-
СИ-ГА УХШАШИ ЙУК»
148-серия
19.00 Сериал «ПАРИЖ-
ДАГИ МУХАББАТ» 20-
серия
20.30 «Тунлар муборак»
21.30 Сериал «24 часа»
22.20 «АФЕРИСТЫ ДИК
И ДЖЕЙН» худ.фильм
00.05 Миксер
4.00 Телеканал «Доброе
утро»
8.00 Новости
8.05 Телеканал «Доброе
утро». Продолжение
8.25 «Малахов +»
9.25 «Модный разговор»
10.25 «Контрольная закупка»
11.00 Новости

11.25 «Агент национальной
безопасности». Многосерий-
ный фильм
12.20 «Детективы»
13.00 Другие новости
13.25 «Понять. Простить»
14.00 Новости (с субтитра-
ми)
14.20 «Взрыв на старте»
15.00 «Огонь любви»
15.55 «Федеральный судья»
17.00 Вечерние новости (с
субтитрами)
17.20 «Путь говорят»
18.05 Поле чудес
19.00 «Принцесса цирка»
20.00 Время
20.25 К юбилею Александра
Абдулова. «Приют комеди-
антов»
22.10 Александр Абдулов в
комедии «Лузер»
0.10 Кэтрин Зета-Джонс в
триллере «Призрак дома на
холме»
2.00 Время
2.25 Комедия «Толстяк Аль-
берт»
3.50 «Взрыв на старте»
4.00 «Доброе утро, Россия!»
7.50 «Муслымане»
8.00 «Мой серебряный шар.
Елена Майорова». Ведущий
— Виталий Вульф.
9.00 Павел Новиков, Дмит-
рий Нагиев и Виктор Мережко
в детективном телесериале
«Крот»
10.00 ВЕСТИ.
10.25 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
ВЕСТИ-МОСКОВСКАЯ ОБ-
ЛАСТЬ
10.45 Павел Новиков, Дмит-
рий Нагиев и Виктор Мережко
в детективном телесериале
«Крот»
ТЕЛЕКАНАЛ «БИБИГОН»

ПРЕДСТАВЛЯЕТ:
11.45 «Ежик в тумане».
«Ящик с гвоздями». Мульт-
фильмы.
12.00 «Голубая планета. Исто-
рии океанов». Докумен-
тальный сериал (Великобри-
тания). хххххххххх
13.00 ВЕСТИ.
13.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
ВЕСТИ-МОСКВА.
ТЕЛЕКАНАЛ «БИБИГОН»
ПРЕДСТАВЛЯЕТ:
13.40 «Маугли». «Двойнич-
ки». Мультфильмы. хххххххххх
14.35 «Суд идет»
15.30 «Кулагин и партнеры»
16.00 ВЕСТИ.
16.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
ВЕСТИ-МОСКВА.
16.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ
ЧАСТЬ
17.05 «Женщина без про-
шлого». Телесериал.
18.00 «Родные люди». Теле-
сериал.
19.00 ВЕСТИ.
19.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
ВЕСТИ-МОСКОВСКАЯ ОБ-
ЛАСТЬ
19.50 «Спокойной ночи, ма-
лышки»
20.00 ПРЕМЬЕРА. «Кривое
зеркало. Театр Евгения Пет-
росьяна»
21.55 ПРЕМЬЕРА. «Как най-
ти мужа?»
22.55 Сильвестр Сталлоне,
Миранда Ричардсон и Мик-
ки Рурк в остроумном филь-
ме «Убрать Картера»
0.50 Айс Тин и Кристин
Оливер в фильме «Стажер»
(США). 2001г.
2.40 «Дорожный патруль»
2.55 НОЧНОЙ СЕАНС. Бил-
ли Кристал в комедии «Мой
великан» (США). 1998г.
4.50 «ХА». Маленькие комедии.

ШАНБА 31

O'ZBEKISTON

6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
7.00 "Икким".
7.05 "Сўнги истак". В/ф. 1-қисм.
7.55 ТВ анонс.
8.00-8.35 "Ахборот".
8.35 ТВ анонс.
8.40 "Қайдасан, оймомо?" Б/ф. 2-қисм.
"Болалар сайёраси".
9.20 "Болалар дунёси".
9.50 ТВ анонс.
9.55 "Минг бир ривоят".
10.00 "Хидоят сари".
10.20 1. "Рангинкамон". 2. "Дидар".
11.00 "Оналар мактаби".
11.20 "Ҳаёт синовлари". Т/с.
11.55 ТВ анонс.
12.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
13.00 "Икким".
13.05 "Сўнги қиролича". Т/с.
14.00 "Ахборот".
14.15 ТВ анонс.
14.20 "Замонавий ўзбек мусикаси". Р. Абдуллаев.
14.55 "Шум бола". Б/ф.
16.25 "Меҳр кўзда".
"Болалар сайёраси".
17.05 1. "Уйла, Изла, Топ!" Телемусоба.
2. "Эртақлар - яхшиликка етаклар".
18.05 ТВ анонс.
18.10 "Саломатлик сирлари".
18.30 "Ҳамон едимда...".
19.10 ТВ анонс.
19.15 "Оҳанглар оғушида".
19.25, 19.55, 20.55, 21.30 ЭЪЛОНЛАР.
19.30 "Ахборот". /рус/.
20.00 ТВ анонс.
20.05 "ТВ шифокор".

20.10 "Ҳаёт синовлари". Т/с.
20.50 "Минг бир ривоят".
21.00 "Ахборот".
21.40 "Қўнғил қўшиқ истаиди".
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист.
Эркин Рўзиматов. Рўзиматов.
22.00 "КиноТеатр".
22.25 "Қўшиғимсан, муҳаббат". /SMS/.
22.35 "Катта оила". Б/ф.

6.55 "Ватаним менинг!"
7.00 "Мультитанорама".
8.00 "Салом, таътил!"
9.00 "Алия". Т/с.
9.35 "Тошкент таронаси".
9.45 "Нафосат олами".
9.55 "ЎзЕХ хабарлари".
10.00 "Давр".
10.10 "Ешлар ила саяхат".
10.35 "Навоий хазинаси".
10.40 "Сехри қўллар".
11.10 "Зулфия издошлари".
11.20 "Қўзғу". Хажвия.
11.40 "SMS-музыка".
12.00 "Жумонг". Т/с.
12.40 "Умр баҳори".
13.00 "Давр".
13.10 "Эверест".
13.50 "Ешлик баёзи".
14.00 "Капитан Немо". Т/с.
14.35 "Улғу неъмат".
14.40 "Қувноқ оҳанглар".
14.45 "Сирли шарча". Б/ф.
15.50 "Ешлар симфонияси".
16.00 "Давр".
16.10 "Чемпион".
16.30 "Сехри эртас". Б/ф.
17.40 "Мароқли математика".
17.50 "Болалар баҳори".
18.00 "Қамолот".
18.10 "Мулки мумтоз".

18.40 "Каталог".
18.55 "Юрт тинчилиги".
19.00 "Давр".
19.30 "Алия". Т/с.
20.15 "Айланай".
20.40 "Ешлар навоси".
21.00 "Тошкент-2200".
21.05 "ЎзЕХ хабарлари".
21.10 "Жумонг". Т/с.
22.00 "Давр".
22.30 "Самарқанд гавҳари".
22.35 "SMS-музыка".
23.00 "Автопойга". Б/ф.

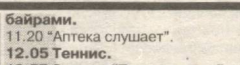
7.30 "Салом, Тошкент!"
8.30 "Эсмеральда". Телесериал.
8.55 "Телекурьер-маркет".
9.30 "Пойтахт" ахборот дастури.
9.40 "Аёл қалби".
10.00 "Музыка SMS".
10.30 "Пойтахт" /рус/.
10.40 "Милатас".
11.15 "Репортаж" /рус/.
11.25 Фильм дeтaм: "Дети шпионов".
13.15 Кино. "Реальный папа".
14.55 "Открытая дверь".
15.30 "Нурли манзиллар".
15.50 "Нима учун".
16.35 Болалар учун фильм: "Катта бўлишни хоҳламайман".
17.55 "Афиша".
18.05 "Телекурьер-маркет".
18.30 "Пойтахт" ахборот дастури.
18.50 "Эсмеральда". Телесериал.
19.25 "Музыка SMS".
20.00 "Пойтахт".
20.20 "Тошкент ва тошкентликлар". Бевоcита мулоқот.
21.00 "Жозиба".
21.30 "Пойтахт" ахборот дастури.
21.50 "Телекурьер-маркет".
22.10 "Истеъдод".
22.30 "Пойтахт".
22.50-00.20 Кино: "Телепорт".

8.00 "Хабарлар" (ўзб. тил)
8.20 "Бодрое утто".
9.20 "Поле чудес".
10.00 "Хабарлар" (рус тил)
10.20 "Баркамол авлод-2008" спорт ўйинларининг очилиш маросими.
11.45 "Военное дело".
12.05 Теннис.
12.55 Сериал "Татьянин день".
14.25 - 14.45 "Рақибингиз гроссмейстер".
18.00 "Соглом оила".
18.30 "Хабарлар" (рус тил)
18.50 "Мусликий тайм".
19.10 "Дотерево".
19.25 "Стиль".
19.40 "Спортколлекция".
20.00 "Баркамол авлод" спорт ўйинлари якунига доир.
20.30 "Бизнес реву".
20.40 Дeдo. Суперкубок мира.
21.30 "Хабарлар" (ўзб. тил)
21.50 Футбол. Ўзбекистон кубогининг 1/4 финал. "Нефтчи" - "Шуртан".
22.40 "БАРХАТНЫЕ РУЧКИ". Х/ф

07.00 Ўзбек наволари
08.30 Мировые хиты
9.30 "Аферисты Дик и Джейн" худ. фильм
11.20 Мировые хиты
12.00 Baby hits
12.30 Мультфильм
14.30 "Топ-10"
15.05 Ўзбек наволари
16.00 Семейное кино: "МАЛЕНЬКАЯ МИСС СЧАСТЬЕ"

байрами.
11.20 "Аптека слушает".
12.05 Теннис.
12.55 Сериал "Татьянин день".
13.40 - 14.40 "ПрофИНГ".
18.00 Мультфильм.
18.10 "Мусликий тайм".
18.30 "Версия". Информационно-аналитическая программа.
19.00 "Спорт уик-энд".
19.40 "Тайм - аут".
20.00 "Баркамол авлод" спорт ўйинлари якунига доир.
20.30 "Бизнес-реву".
20.40 Енгли атлетика.
21.30 "Талкин".
22.00 "Ангел". Х/ф

07.00 Ўзбек наволари
08.30 Мировые хиты
09.00 Prime time (ўзб)
09.30 "Шары ярости" худ. фильм
11.10 Ўзбек наволари
12.00 "Baby Terra Landiya"
12.30 Мультфильм
14.30 Сериал "Жассига ух-шаши йук" 144-148 сериялар
16.40 Ўзбек наволари
17.30 "Спец репортаж"
18.00 Prime time (рус)
18.30 Мировые хиты
19.30 Ўзбек наволари
20.30 "Кинокурьер"
21.00 Ўзбек наволари
21.30 "Премьера" (рус)
22.00 Блокбастеры по выходным: "РЭМБО-4" худ. фильм
23.50 Миксер

худ. фильм
18.00 Prime time (ўзб)
18.30 Ўзбек наволари
20.00 Мировые хиты
21.00 Ўзбек наволари
21.30 "Премьера" (ўзб)
22.00 Блокбастеры по выходным: "ШАРЫ ЯРОСТИ" худ. фильм
23.50 - 01.20 Другая музыка

5.00 Новости
5.10 Александр Панкратов-Черный, Борис Хмельницкий в приключенческом фильме "Караван смерти".
6.30 Ударная сила. "Морские икары".
7.20 "Играй, гармонь любимая!"
8.00 "Слово пастыря".
8.15 "Здоровье".
9.00 Новости
9.20 "Смак".
9.55 Премьера. "Елена Майорова. Последняя весна".
11.00 Новости (с субтитрами)
11.10 Елена Майорова, Георгий Бурков в фильме "Двое и одна".
12.40 Александр Збруев в детективе "Кольцо из Амстердама".
14.15 "Послуга. Война в доме".
15.15 Софи Марсо в фильме "Бельефогор - призрак Лувера".
17.00 "Времена".
18.00 Премьера. "Ирония судьбы Георгия Буркова".
18.55 "В мире людей".
20.00 "Время".
20.20 Премьера. Татьяна Лютаева, Игорь Лифанов в фильме "Полное дыхание".
22.20 Чтo? Гдe? Кoгда?
23.35 Сигурни Уивер в фильме "Чужие".
2.05 Дженифер Энистон в комедии "Портрет совершенства".
3.40 "Язык запахов". Д/ф

5.00 Новости
5.10 Ирина Метлицкая, Евгений Стеблов в комедии "Не забудьте выключить телевизор...".
6.55 Рождение легенды. "Кавказская пленница".
7.40 "Армейский магазин".
8.10 "Умники и умники".
9.00 Новости
9.20 "Непутевые заметки" с Дмитрием Крыловым.
9.40 "Пока все дома".
10.25 "Ералаш".
11.00 Новости (с субтитрами).
11.10 "Фазенда".
11.45 Фильм "Костя Никита. Время лета".
13.25 "Алексей Ягудин. Любовь, боль и лед".
13.55 Александр Абдулов, Ирина Муравьева в фильме "Самая обаятельная и привлекательная".
15.20 "Приют комедиантов".
17.10 Сергей Безруков, Валерий Золотухин, Нина Русланова, Татьяна Догилева в народном детективе "Участок".
20.00 Воскресное "Время". Информационно-аналитическая программа.
20.50 Премьера. "Король ринга".
22.10 "Прожекторперисхилтон".
22.45 Джулия Робертс, Хью Грант в романтической комедии "Ноттинг Хилл".
0.55 Ричард Харрис в детективе "Мертв на 99,44%".
2.35 "Пока все дома".
3.15 "Фазенда".

5.00 "Доброе утро, Россия!".
6.30 "Студия Здоровья".
7.00 ВЕСТИ.
7.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ.
7.20 "Военная программа" Александра Сладкова.
7.45 "Утренняя почта".
8.25 "Субботник".
9.05 "Вокруг света".
10.00 ВЕСТИ.
10.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
10.20 "Национальный интерес". Ток-шоу Дмитрия Киселева.
11.20 ПЛАНЕТА ПРАВОСЛАВИЯ. ПРЕМЬЕРА. "Австралия и Индонезия".
12.15 "Сенат".
13.00 ВЕСТИ.
13.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
13.30 РОДНОЕ КИНО. Андрей Ростоцкий, Владимир Меньшов, Борис Хмельницкий, Николай Мерзликин и Александр Иншаков в остросюжетном фильме "Перехват". 1986г.
15.05 "Всемирный потоп как предупреждение".
16.00 "50 блондинок. Интеллектуальное шоу".
17.05 "Субботний вечер".
19.00 ВЕСТИ.
19.20 СДЕЛАНО В РОССИИ. ПРЕМЬЕРА. Дмитрий Харатьян, Дарья Волга, Михаил Богдасаров, Раиса Рязанова и Татьяна Кравченко в фильме "А я люблю женатого".
21.15 Алена Бабенко, Алексей Серебряков и Ирина Мельник в фильме "Свои дети". 2007г.
23.10 МИРОВОЕ КИНО. Сандра Буллок в детективе "Отсчет убийств" (США). 2002г.
1.30 Клинт Иствуд в фильме "Певец разбитых сердец" (США).
4.05 "Закон и порядок" (США).

4.55 Владимир Зельдин в комедии Карена Шахназарова "Добряки". 1979г.
6.30 "Сельский час".
7.00 ВЕСТИ.
7.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
7.20 "Диалоги о животных".
7.55 "Вся Россия".
8.10 "Смехопанорама Евгения Петросяна".
9.05 "Сам себе режиссер".
10.00 ВЕСТИ.
10.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
10.50 "Городок". Дайджест. Развлекательная программа.
11.20 "Сто к одному". Телеигра.
12.15 "Парламентский час".
13.00 ВЕСТИ.
13.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
13.30 ТЕЛЕКАНАЛ "РОССИЯ" и ТЕЛЕКАНАЛ "БИБИГОН" ПРЕДСТАВЛЯЮТ: Праздничный концерт ко Дню защиты детей "Взрослые и дети".
15.05 "Парад звезд". Праздничный выпуск.
16.50 "Танцы со звездами". Суперфинал - 2008.
19.00 ВЕСТИ НЕДЕЛИ.
20.05 "Специальный корреспондент".
20.35 МИРОВОЕ КИНО. Сэмюэл Л. Джексон в триллере "Глубокое синее море" (США). 1999г.
22.35 Финал национального отборочного конкурса исполнителей детской песни "Евровидение-2008". Прямая трансляция.
0.45 Вэл Килмер и Марлон Брандо в остросюжетном фильме "Остров доктора Моро".
2.45 Комедийный телесериал "Война в доме-2" (США). 2006г.
3.35 "Городок". Дайджест. Развлекательная программа.

ЯКШАНБА 1

O'ZBEKISTON

6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
7.00 "Икким".
7.05 "Сўнги истак". В/ф. 2-қисм.
7.50 "Болалар қўшиқлари".
8.00-8.35 "Ахборот".
8.35 ТВ анонс.
"Болалар сайёраси".
8.40 "Хизмат кутубхона".
8.50 "Қўнғил чироғи". В/ф. Премьера.
10.15 "Саломатлик сирлари".
10.35 "Ойдин ҳаёт". Ток-шоу.
11.20 "Ҳаёт синовлари". Т/с.
11.55 ТВ анонс.
12.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
13.00 "Икким".
13.05 "Кинотакдим".
13.30 "Ўзбеккино" тақдими этакди: "Катта ойи". Б/ф. Премьера.
14.40 "Минг бир ривоят".
14.45 "Оҳанрабо".
15.25 "Юртим бўйлаб дастури: Ўзбекистон миниатюра-си".
15.45 ТВ анонс.
"Болалар сайёраси".
15.50 "Ажойиб саяхат". Фильм-концерт.
16.20 "Олтин шаҳар излаб". М/ф. Премьера.
17.45 ТВ анонс.
17.50 2008 йил - Ешлар йили. "Ўзбеким ёшлари".
18.35 "Азизим".
19.05 "Ешлик таронаси". Равшан Тўхтаев.
19.25, 20.00, 20.55, 21.40 ЭЪЛОНЛАР.

19.30 "Тахилнома". /рус/.
20.05 ТВ анонс.
20.10 "Денгиздан томчи".
20.40 "Қўнға оҳанглар".
21.00 "Тахилнома".
21.45 ТВ анонс.
21.50 "Заковат".
22.50 "Қўшиғимсан, муҳаббат". /SMS/.
23.00 "Ўйинчок". Б/ф.

Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни.
7.00 "Таътил тўхфаси".
8.20 "Хайр, мактабим!"
8.30 "Даврининг боласи".
8.55 "Болалар баҳори".
9.00 "Алия". Т/с.
9.35 "Қаламчи овози".
9.45 "Миллий мультфильм".
10.00 "Ватанпарвар".
10.55 "Қувноқ оҳанглар".
11.00 "Болалар давраси".
11.40 "Миллий мультфильм".
12.00 "Жумонг". Т/с.
12.50 "Даврининг боласи".
13.00 "Дон Кихот". М/ф.
14.30 "Умр баҳори".
15.00 "Самовий Жем". Б/ф.
16.20 "Эверест".
17.10 "Миллий мультфильм".
17.30 "Акс". Ток-шоу.
18.00 "Рўзгор мактаби".
18.30 "Қалпоқ". Хажвия.
19.00 "Давр". Хафта якуни.
19.30 "Тарангум".
20.20 "Тунги парвоз".
20.55 "Навоий хазинаси".
21.00 "Ешлар парвози".
22.00 "Севингларлар". Б/ф.

Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни.
7.30 "Салом, Тошкент!"
8.30 "Эсмеральда". Телесериал.
8.55 "Телекурьер-маркет".
9.15 Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кунига. "O'zbekino" намойиш этакди: "Дангаса".
9.45 "Ур тўқмоқ".
10.30 "Пойтахт" /рус/.
10.40 Мультфильм: "Би Муви меодуви заговори". /Премьера/.
12.10 "Мысли вслух".
12.15 "Телекурьер-маркет".
12.45 Хинд киноси: "Меҳрибонгана". 1-2 қисмлар.
15.20 "Саргузаштлар ороли".
15.45 "Истеъдод".
16.00 Кино: "Еттинчи жин".
17.05 "Менинг шарим".
17.20 "Мулоҳаза учун маззу".
17.50 "Телекурьер-маркет".
18.10 "Жозиба".
18.35 Кино. "Ойжон".
20.05 "Телекурьер-маркет".
20.25 "Открытая дверь".
20.55 "Мысли вслух".
21.00-23.15 Кино SMS со звездами: "Видимость гнева".
"Легенда Баггера Ванса".

8.00 "Хабарлар" (ўзб. тил)
8.20 "Бодрое утто".
9.20 "Қувноқ стартлар".
10.00 "Хабарлар" (рус тил)
10.20 "Баркамол авлод-2008" спорт ўйинларини ёпилишига бағишланган бадий-спорт

- Ҳа ука, аёл зотини кўрмаганмисан, намунача менга тикиласан?
- Ёшингизга ярашмаган кийинишингизни қараган, уялмайсизми шундай юришга?

- Тезроқ тушақоллинглар, завравкага кириб чиқаман.

Рассом — А. Ҳакимов

ЭРКМАН

Кумдек совурсалар заминдан туриб
Овозим отаман кўкни қучадир.
Йўлларим тугаса қуёшга юриб,
Қўлларим чоғсалар руҳим учадир.

Дардларим ипакдек эшавераман,
Ховучлаб йиғолмас соҳилларимни.
Осмондан туширса тушавераман,
Юлдузларга ўраб кокилларимни.

Ёдини уйғотиб Қашқадарёнинг,
Тунайман ҳаёлининг қулбаларида.
Исминни ўчирса тошлар бағридан,
Яшайман юракнинг қалъаларида.

Бошимга дор келса қирқ қилич жоним,
Зулматта кўмсалар нурга тўламан.
Ўлгвор тоғлардан қўшилган ҳоким,
Тошдек қўлатсалар кўрғон бўламан.

Кечсалар кечмишим минг кеча-кундуз,
Уфққа отсалар ишқман, юракман.
Ердан кўкка қараб отаман илдиз,
Кесилсам-гулханман, гулласам-Эркман!

КИЗ ҲАСРАТИ

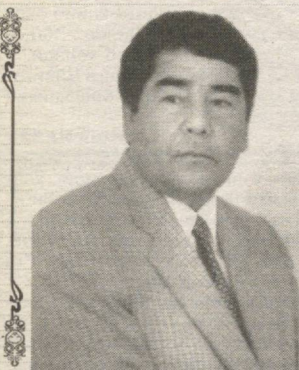
Кизғонаман ўз-ўзимдан,
Кайтмагайман ҳеч сўзимдан.
Севишимни сизни зимдан
Отан билса, ўлдиради.

Шунча ғамми ёш бошим-а,
Ҳар тун чўқар шу қошим-а,
Уйнаб кулмаган ёшим-а,
Хазон гулдек сўлдиради.

Қўшдек учиб кўнарманми,
Ўтдек ёниб сўнарманми,
Е, Зебидек кўнарманми,
Йўқ нарсани бўлдиради.

Олисларда ёрим қолур,
Айтилмаган зорим қолур,
Бўзлаб-бўзлаб торим қолур,
Ғанимларим қўлдиради.

Бир дил бергин эй, Дўст Худо,
Бир гул бергин эй, Дўст Худо,
Бир йўл бергин эй, Дўст Худо,
Дунёимни қўлдиради.

ГУЛ

Тижоратдан бўш чоғларимиз
Севгилимиз йўлин пойладик...
Ваъда этиб бахт тоғларини
Дардимизни изҳор айладик.
Мол-дунё иш бермаган чоғлар
Биргина сен кўмакка келдинг,

Армон ўсар дилда қат-қат,
Сизсиз яшаш менга даҳшат.
Юрак тўла ғаму ҳасрат,
Қўзим ёшга тўлдиради.

Севишимни сизни зимдан
Отан билса, ўлдиради...

Айт, ўзи оламда нима бор муқим?!
Гулларни йиғлаган ғамингдан бўлак.
Яшамай кутаман бошимда тошдек
Айланар чарх, тархи бузилган фалак.

Эслашга арзирми пуффақдек дунё,
Минг йилки армонинг кўзим ёшлайди.
Яшамогим учун асрайди сени,
Қисмат юрагимни итга ташлайди.

Қани, тез ўлсайдим азобинг ичиб,
Наҳот кўзларимга келмайди раҳминг.
Бу совуқ дунёдан, баридан кечиб
Наҳот кучоғимда келмайди ўлгинг.

Хаёлинг майлига бериб ўйримни,
Лабларга тегмаган майдек тўкилдим.
Ҳаваслаб, орзулаб киприкларингни,
Ҳали қўл тегмаган гулдек тўкилдим.

Наҳот кўзларимда қолсанг абадий,
Қўксимга оловинг отгил Самодил.
Ёдингга урилиб тушади руҳим,
Мени кўзларингга кўмгил, унутгил.

Борлиғим хатодир, борлигингиз бахт,
Шаккоқроқ малакман, сиз-Арши аъло.
Сиз-осмон заминга тушмаган ҳеч вақт,
Мен сизга етмаган Ҳавоман ҳаво.

Сиз ишқда устозсиз толмайсиз сира,
Яралган томчиман кипригингиздан.
Мен ерда ғамлардан бунёд ожиза,
Жаннатнинг насими келади сиздан.

Сиз тунда қиёмат бошлаган фоний,
Саҳрои Кабирда отилган гулман.
Адашган, кечиккан гумроҳи осий,
Ва яна Тангрининг ўзига қулман.

Сиз ўзин ахтариб топмаган банда,
Мен сизни ҳаммадан севаман кўпроқ.
Сиз кўкда Кўёшсиз ёниқ афсона,
Мен эса бир сиқим тупроқман, тупроқ.

ЭРКА БАҲОРЛАР

Сиз ғамни билмайсиз, эрка баҳорлар,
Кизғалдоқлар яшар менинг қонимда.
Булбуллар сайрашиб эрта наҳорлар,
Тунлар макон тутар хонумонимда.

Шамоллар руҳимни айлайди ватан,
Япроқдай тўзғийди, орзую ҳавас.
Умрим минг синовга нишон дафъатан,
Армонлар кўксимда тош қотган абас.

Бошимга қўнади қишларнинг қори,
Заҳрини юракка санчиб кетади.
Тўрт фасл алмашиб барин озорни,
Менинг вужудимни янчиб кетади.

Сиз ғамни билмайсиз, эрка баҳорлар...

Адиба УМИРОВА

Дилларни бир-бирига боғлаб
Севгилимиз қўлида сўлдинг!!
Биз асл ёр қадрин билдикми
Ўзни фидо айламоқ тугул?
Ишқ йўлида фидойиликни
Қачон сендан ўрганамиз, гул?

УЮР**(Авжи паст отага)**

Йўқ! Устингдан қулган кир уюр
Қаршисида қуйига боқма...
- Менинг отам дунёда энг зўр,
- Деган ўлинг сўзларин оқла!
Эсла, ўлинг тугилган онлар
Хаёлингдан кечган виқорни,
Ушал тонгги аччиқ бўронда
Оқ гуллардек туюлган қорни...
... Боқ! Келмоқда қутурган уюр
Хис деганни тириклай янчиб
Ва ўзига бўйсунмаган ўр
Юракларга сўз тигин санчиб!!
Тир нигоҳинг кўриб тутакқан
Кир уюрни назарга илма! -
Ўз отасин мутеъ кўрмоқдан
Ортиқ азоб бўлмас ўғилга...

Бахтиёр БОБОНОВ**НИМА? НЕГА? НИМА УЧУН?****МУЛОҚОТДА ИМО-ИШОРАЛАРДАН
ФОЙДАЛАНИШ**

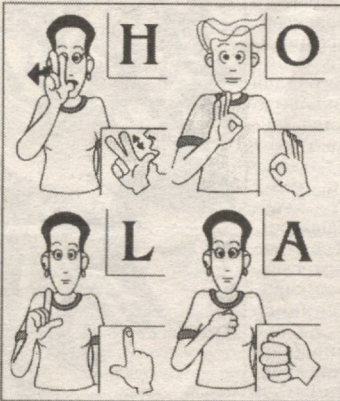
Инсонлар ўртасидаги мулоқотда фойдаланиладиган энг қулай ва аниқ восита шубҳасиз, тилдир. Аммо уни мулоқотнинг ягона воситаси деб бўлмайди.

Турли маълумотларни ўзаро узатишнинг бундан бошқа усуллари ҳам мавжуд. Хусусан: кўзни қиши ёки у ёқ-бу ёққа аланглаш, қўл ва бош ҳаракатлари, елкага шাপатилаб қўйиш, ўпич, юз ифодаси ва бошқалар шулар жумласидандир. Уларнинг барчаси ҳаракатлар ва имо-ишоралар тили деб аталади.

Барча инсонлар мулоқотда имо-ишоралардан фойдаланишади ва у ҳаммага тушунарлидир. Шу боис: "Битта ишора юзта сўзнинг маъносини бериши мумкин", дейишади. Сатира театрлари ва циркда имо-ишоралар ёрдамида турли воқеа-ҳодисаларни, ҳолатларни сўзлаб берадиган артистлар бор.

ОВОЗСИЗ ГАПИРИШ МУМКИНИ?

Албатта, мумкин. Масалан, кар-соқовлар имо-ишоралар ва лаб қимирлашига қараб ўқиб олиш йўли билан мулоқот қилишади. Белгилар тили кар-соқовлар

савод чиқаришининг асосий воситаси ҳисобланади. 1760 йилда алифбоддаги ҳар бир ҳарфни бармоқлар ҳолати ёрдамида акс эттиришга асосланган услуб яратилди. У кар-соқовлар учун дактилологик алифбо деб аталади.

ХАВФЛИ УЧРАШУВ

Иккита нар гиппопотам (бегемот) бир-бирига қараб оғзини очиб тургани уларнинг ўзаро саломлашадигани эмас, балки шу ҳудудда ҳўжайинлик қилишни талашадиганини аниглайди. Улар инсонлардан фарқли равишда бундай пайтларда музокара йўли билан бир тўхтама кела олишмасликлари боис ўрталарида кураш бошланади. Кучлироғи ўзининг ўткир тишлари билан кучсизининг танасини жароҳатлайди. Аммо табиат гиппопотамларни шундай яратганки, гарчи шифокорлар малҳам қўймаса ҳам танадаги яралар тез орада битиб кетади.

БРАЙЛ АЛИФБОСИ НИМА?

Брайл алифбоси кўзи оғизлар учун мўлжалланган бўлиб, у уч ёшида кўзи кўр бўлиб қолган француз ўқитувчиси Луи Брайл томонидан яратилган. У нукталар воситасида махсус тахтача ва мослама ёрдамида ёзишга асосланган бўлиб, кўзи оғизлар бу алифбода ёзилган ёзувларни кўрсаткич бармоқнинг учи ёрдамида жуда тез ўқий оладилар. Брайл алифбосидан бутун дунёдаги кўзи оғиз кишилар ёзувда фойдаланишади.

ХЕЛЛЕН КЕЛЛЕР

Хеллен Келлер ўтган асрнинг ўрталарида яшаган америкалик ёзувчи аёл бўлиб, у бир ярим яшарлигида оғир касаллик асоратида кўр ва кар-соқов бўлиб

қолган. Ўз иродаси ва ақли туфайли у кар-соқовларнинг тилини, ёзишни ва сўзлардан фойдаланишни ўрганиб олди. Хеллен Келлерга кўплар қойил қолган. Чунки кўзи оғиз ва кар-соқовлигига қарамай, у бир нечта университетни муваффақиятли тамомлаган ва бир канча асарларини чоп эттирган.

КИТОБЛАР ҲАКИДА

Китоб турига қараб унинг саҳифаларидан биз роман ёки ҳикояларни, шеърларни, ёки қийин математик мисол ва масалаларни, бирор бир мамлакат таърифини, сайёҳатлар ҳақидаги қизиқарли ҳикояларни, тарихий воқеалар ҳақидаги маълумотларни ва бошқаларни топишимиз мумкин. Хуллас, китобларда бизни қизиқтирадиган ҳамма нарса бор.

КОМПАКТ ДИСК (CD) ҲАКИДА

Компакт, бошқача айтганда CD диск поликарбонат деб номланадиган шаффоф материалдан ясалади. Унинг устига юпка қилиб алюминий қопланади ва CD дискни муҳофаза қилиш учун акрил локи юритилади.

Мураккаб рақамли ёзув техникаси ёрдамида лазер нурларидан фойдаланиб CD дискка мусиқа, тасвир ёки бошқа маълумотларни ёзиш мумкин. Кейин махсус CD мослама, компьютер ёки магнитофон ёрдамида ёзиб олинган нарсаларни қўриш мумкин. DVD-ROM маълумот сўғими ва сақлаш имкониятлари анча кенгрок бўлган янги турдаги мосламалар.

КУТУБХОНАЛАР ҲАКИДА

Кутубхоналар инсонлар томонидан яратилган матбаа асарлари – китоблар, газета ва журналлар, турли тўпламлар, жадваллар, ахборотномалар ва бошқаларни, жумладан инсон тарихи ҳақидаги хотираларни тўплаш ва сақлаш учун хизмат қилади.

Кутубхоналарда халқаро қоидалар асосида китобларнинг каталоглари тузилади, улар номи, муаллифининг исми шарифи, мавзусига қараб таснифланади ва тартибга солинади.

Бундан ташқари бугунги кунда Интернет тармоғи орқали бошқа шахарлар, хатто бошқа мамлакатлардаги кутубхоналар фондидида мавжуд манбалар ҳақидаги маълумотларни олиш, имкониятга қараб уларнинг электрон шаклига буюртма бериш мумкин.

ДАРМОН тайёрлади.

Куёв томон "Тилла узукни тўйдан кейин олиб берамиз", деб келин бўлмиш эса "Узук олиб бермаса тегмайман", - деб тортишиб, бироз дилхираликлардан кейин ниҳоят тўй ҳам бўлиб ўтди.

Тўйдан кейин уч-тўрт кун ўтса-да, ҳамон жим-жит эди. Куёв йигит Аслиддин онасининг қаршисида бошини эгиб хомуш ўтирарди.

- Сен ўзи йигитмисан, нимасан? - ўғлини жеркиб берди, Норинисо. - Кўчага чиққанда қандай бош кўтариб юрасан? Бизни ҳам номусга ўлдирасан-ку!

да. Ўрганиб, босилиб қолгунча чидаймиз-да.

- Йўқлов ҳам ўлсин! Сал эви билан-да! Энди қиз боламас, эрлик хотин-ку! Яна гумонаси бор. Хар бориб келишига пул керакми?

Абдунаби жавоб бермай елка қисиб кўя қолди. Шундай кунларнинг бирида келин Машхура қайнона — Норинисога:

- Ойи, - деди. - Мен уйга бориб келаман.

- Яна қанақа тadbирларинг бор? - захрини сочгудек бўлди қайнона.

- Тоғам қизларини чиқари-аптилар, - узрли тусда зўрга ботинди Машхура. - Улар

тутаб. - Боланг ўзинга сийлов! Менинг ўғлим хотинсиз қолмайди!

Машхура яна тишини-тишига босиб чидади. Бола туғилгандан кейин илиқлик бўлар, деб умид қилганди, кутгани бўлмади. Ниҳоят сабр-қосаси тўлиб боласини кўтариб отасиникига жўнади ва қайтиб келмади. Абдунаби, ундан кейин Норинисо олиб келгани боришди. Лекин Машхура қайтишга кўнмади. Куёв Аслиддин борганида унга ҳам шу жавобни айтди.

- Кўйинг энди, бўлари бўлди, бўёги кўчди. Энди тик-

Пардоз буюмлари дўкониде сотувчи жувоннидаги шеригими, танишигами ҳасратини тўкиб ўтирарди.

- Тоза бир курумсоқ, "тийинни устида тикка тўрадиган" оилага йўлиққан эканман. Битта болам учун тилим қисқ бўлмасин, деб тоғанимни олиб бораман, яна кўлларига пул ҳам бериб тураман. Шунда ҳам кўнгиллари тўлмайди. Болага мен боришда бир нави, йўғимда жеркиб, камситишаверади.

- Ха, энди, - деди шериги,

Турмуш сабоқлари

- Уйингизда бошқа идиш йўқми? - софсиз чўмичга ишора қилди

Фуломжон.

- Фарқига бориб ўтирибдими? - энсаси қотди Норинисонинг. - Бу боладан менга нима фойда? Эртага катта бўлиб отасини топиб кетади.

- Опа, - деди Фуломжон жиддий тортиб. - Ҳозир келишимда дўконга кириб келинингизни кўриб келдим. Бадавлат хонадоннинг қизига ўхшайди. Сирға дейсизми, узук дейсизми, тиллага кўмилган. Буни ҳам ташвишдан қутулибсиз. Кўнглингиздагидек бўлибди.

Норинисонинг ичидан қиринди ўтиб дами чиқмай қолди.

- Машхура сизлар томонга эрга текканми? - сўради бироздан кейин.

- Шундай деб эшитувдим.

Нимаиди?

- Бу эридан ҳам ажрабдими? - миёи э ажрашмоқчимми?

- Унисини билмадим, - бош чайқади Фуломжон. - Сизга энди, фарқи нима?

Шу сўбат устига дўконга ўрта ёшлардаги бир эрак кириб келди. Нимагадир сотувчи жувонга диққат билан разм солди.

- Келинг амаки, нима керак? дейишди аёллар суҳбатдан тўхтаб.

- Бу аёллар дўкони экан, - буюмларга кўз югуртирган бўлди эрак.

Менга озиқ-овқат, кийимлар керак эди.

- Йўлнинг нариги бетида икки қаватлик бино бор. Айтганларингиз ҳам маси ўшатда.

- Эрак қибди кетаётиб сотувчи жувонга яна бир назар ташлаб олди. Қулоқларида қимматбаҳо сирға, бўйнида тилла занжир, бармоқларида кўш узуклар...

Фуломжон божаси Абдунабиникига келганида, у уйда йўк, Норинисо ёлғиз, қаршисида келиннинг боласи софсиз чўмичга сузилган овқатни еб ўтирарди. Бола овқатни еб бўлиб, яна умидвор термулди.

- Бўлди энди, бор уйна, - деди Норинисо. - Кеч бўлса яна ейсан. Косангни олиб жойига қўй.

- Бола тўймади-ку, - деди Фуломжон ачинган бўлиб.

- Эй, - кўл силтади Норинисо. - Бу бола тўйганини билмайди. Иштонини булғаб қўйса, ким тозалайди?

Фуломжон божаси Абдунабиникига келганида, у уйда йўк, Норинисо ёлғиз, қаршисида келиннинг боласи софсиз чўмичга сузилган овқатни еб ўтирарди. Бола овқатни еб бўлиб, яна умидвор термулди.

- Бўлди энди, бор уйна, - деди Норинисо. - Кеч бўлса яна ейсан. Косангни олиб жойига қўй.

- Бола тўймади-ку, - деди Фуломжон ачинган бўлиб.

- Эй, - кўл силтади Норинисо. - Бу бола тўйганини билмайди. Иштонини булғаб қўйса, ким тозалайди?

Фуломжон божаси Абдунабиникига келганида, у уйда йўк, Норинисо ёлғиз, қаршисида келиннинг боласи софсиз чўмичга сузилган овқатни еб ўтирарди. Бола овқатни еб бўлиб, яна умидвор термулди.

- Бўлди энди, бор уйна, - деди Норинисо. - Кеч бўлса яна ейсан. Косангни олиб жойига қўй.

- Бола тўймади-ку, - деди Фуломжон ачинган бўлиб.

- Эй, - кўл силтади Норинисо. - Бу бола тўйганини билмайди. Иштонини булғаб қўйса, ким тозалайди?

Фуломжон божаси Абдунабиникига келганида, у уйда йўк, Норинисо ёлғиз, қаршисида келиннинг боласи софсиз чўмичга сузилган овқатни еб ўтирарди. Бола овқатни еб бўлиб, яна умидвор термулди.

- Бўлди энди, бор уйна, - деди Норинисо. - Кеч бўлса яна ейсан. Косангни олиб жойига қўй.

- Бола тўймади-ку, - деди Фуломжон ачинган бўлиб.

- Эй, - кўл силтади Норинисо. - Бу бола тўйганини билмайди. Иштонини булғаб қўйса, ким тозалайди?

СОПСИЗ ЧЎМИЧ

- Нима қилай, қўймапти, - деди Аслиддин алам билан.

- Уша, тилла узук машмашсини қилаяпти.

- Ҳа қанжик-а! - газаби қайнаб кетди Норинисонинг.

Тўйида тақмаган, энди тақиб бошқатдан келин бўлармикан?

- Сизлар ҳам шунга келганда оёқларингизни тираб олдиларинг, - деди ўғил хомуш.

- Сен олдин оила бошқариб таъминлаб кўрган, кейин пулнинг қадрига етасан,

- кесатди Норинисо ва бирдан ўғлининг бўйни ва юзларидеги тимдаланган изларга кўзи тушиб юмшади.

- Майли, бугун холасини айтиб келаман, ёши катта хотинларни ҳам кўшиб олдиға киритамиз. Сен ҳам энди ўзингни кўлга ол.

Оилавий турмушнинг дастлабки кунлари ана шундай ноҳушликлар билан бошланди.

Бир неча ойлар ўтгач Норинисо эри Абдунаби билан ўтирганда нолиб қолди:

- Қариндошларини ҳам ҳисоби йўқ экан. Дам униси, дам буниси йўқлаган бўлиб келаверади. Яна уларни нафсибадглигини...

Дастурхон ёзсанг, тозалаб қўйишади-да...

- Узингда ҳам айб бор-да! - танбех берди Абдунаби.

- Мехмон экан деб дастурхон ёзиб бордингни тўксанг келишаверади-да. Янаги сафар келса олдиларига нончой қўй-у, ўзинг бу ёқда ишингни қилиб юравер. Кириб валлақлашиб ўтирма.

Фахмлари етса, шундан тушунишади. Мана мен, яқинда дадаси келганда ўзини қолдириб маҳаллага айлангани чиқиб кетдим.

- Келинни ҳам ҳалитдан оёғи чиққан, - еслатди Норинисо. - Хар нарсани баҳона қилиб йўрғалайверади.

- Ҳа, энди ота-она, қариндошларини йўқлаб борар-

- бизникида доим хизматда. Кўрққанидан ё қарзи борлигидан келишмайди-ку.

- Йўлқирага пул керак демокчисан, - писанда билан чўрт кесди Норинисо.

- Ҳа, - деди Машхура ноилоҳ.

- Етиб олсам бўлди, қайтишимга дадам берадилар.

Норинисо индамай уйга кириб кетди. Бироздан кейин бир литрлик банкада қаймоқ кўтариб чиқиб келинига тутқазди.

- Бунини нима қиламан? - ажабланди Машхура.

- Олиб бориб маҳаллага сот, пулни йўлқира қил, - деди Норинисо қайнаб. - Сени хар боришинг мен пулни қаердан етказаман?

Машхура йиғламоқдан бери бўлиб йўлга тушди.

Бундай қўпол, кўрс муомала-муносабатлардан зада бўлган келин куёв билан яшаётган кичик уйни ўз номига расмийлаштириб рўзгорини ажратиш пайига тушиб қолди.

Қайнона ва қайнотанинг тепла сочлари тикка бўлиб, қарши оёққа туришди.

- Бизни ўғлимиздан тириклай жудо қилмоқчимисан?

- Ўғил сизларники, уй мана бу болага, - деди Машхура қорнига ишора қилиб. - Мен ҳам одамман, одамдай яшашга ҳақим борми? Қачонгача қош-қовоқларингга қараб, миннатли нонларингни ейман?

- Шу уй номингга ўтсин, мен ўт қўяман! - деди Норинисо

ланиб холига келишига ақлим етмайди. Шундай бўлиши ўзи бошидан маълум эди.

- Битта узукни деб жанжални шу даражага олиб келдингми? - оғринди Аслиддин.

- Йўк, - деди Машхура писанда билан. - Мен узукдан аллақачон умидимни узиб уйламай ҳам қўйгандим. Лекин шунга яраша бахт, тинч-тўтувлик кутгандим. Бунини ҳам топмадим. Айтадиган гапим шу, бошқа келиб юрманг.

Шундай қилиб иш ажримга қа бориб етди.

Бир йилдан кўпроқ вақт ўтгач Норинисо ва Абдунаби ўғилларини ажрашган, олдинги рўзгоридан тўрт яшар боласи бор жувонга уйлантиришди.

Шундай қилиб иш ажримга қа бориб етди.

Бир йилдан кўпроқ вақт ўтгач Норинисо ва Абдунаби ўғилларини ажрашган, олдинги рўзгоридан тўрт яшар боласи бор жувонга уйлантиришди.

Шундай қилиб иш ажримга қа бориб етди.

Бир йилдан кўпроқ вақт ўтгач Норинисо ва Абдунаби ўғилларини ажрашган, олдинги рўзгоридан тўрт яшар боласи бор жувонга уйлантиришди.

Шундай қилиб иш ажримга қа бориб етди.

Бир йилдан кўпроқ вақт ўтгач Норинисо ва Абдунаби ўғилларини ажрашган, олдинги рўзгоридан тўрт яшар боласи бор жувонга уйлантиришди.

Шундай қилиб иш ажримга қа бориб етди.

Бир йилдан кўпроқ вақт ўтгач Норинисо ва Абдунаби ўғилларини ажрашган, олдинги рўзгоридан тўрт яшар боласи бор жувонга уйлантиришди.

- Куёв, нима гап. Бир йил бўлди, бизникига на ўзингиз борасиз, на қизимиз билан невараларни юборасиз. Буларни соғиниб, кампир бечора жуда ичикиб кетди-ку.

- Шу гапни айтиш учун атайин келингизми. Келиб юрмасангиз ҳам, ўзимиз борардик вақт топиб, бу йилми, келгуси йилми. Сизникига югуриб бораверганимиз билан нияям берадигингиз. Ўзимиздан қолмайдик деб, тирикчилик ташвишида юрибмиз-да.

- Бу гапни айтиш учун эмас, бир маслаҳат билан келгандим.

- Нима, бизнинг ҳовлига кампир билан кўчиб келишни маслаҳат қилишга келдингизми?!

ПУЛ ҚОҶОЗ

- Йўк, ундай ҳам эмас. Шу десангиз, кампир билан икковимиз у ёқ-бу ёққа пиёда юришга қийналадиган бўлиб қолдик. Пулимиз бор. Шунга битта енгил машина сотиш олиб, заруратда олиб юриш учун бир кишини ҳайдовчиликка ёллаб, келишиб қўйсақ, қандай бўларкан? Шунини сиз билан маслаҳатлашгани келгандим. Бундай ишларга ўзимнинг ақлим унчалик етмайди, ма-

шинани тушунмайман. Сиз бирор жўяли маслаҳат берарсиз.

- Шундай денг, зўр-ку! Шошманг, гап бундай бўлмаса, мен аввал бир машина топиб қайнонамниям буюққа олиб келай. Маслаҳатни кейин бафуржа қилаверамиз. Мен қайтганимча сиз тўрдаги қалин кўрпачага ёнбошлаб, чойни ичиб ётаверинг. Қизингиз ҳамсоияникида, ҳозир келиб овқат тайёрлайди. Уйламанг, ма-

Ҳангома

шинани тушунмайман. Сиз бирор жўяли маслаҳат берарсиз.

шинани ўзим яхши тушунаман, ҳайдашним эглайман. Маккага десангиз ҳам сиз билан қайнонамниям ўзим олиб бориб, олиб келавераман. Айтмоқчи, қанчалар пулингиз бор, "Нексия"га етадиганми ишқилиб?

- Нимага етшини ҳали аниқ билмайман-да. Жуда катта пул туғғи чиқади, деб пўтчаги пенсиямга қўшиб берганди. Шу ойнинг охирида уйналармиш.

- Нима?

- Шу пул ютгичда, пўтчаги берган пул қоғозни айтаяпман. Отиниям бир бало деганди. Ҳа, топдим, лотарея.

Нормамат TOFA.

Комил НАЗАР

Гулхумор Санжар билан дугонаси сабаб танишганди. Ушанда Насибанинг илтимоси билан унга шерик бўлиб, учрашувга чиққанди. Дугонасининг йигити ҳам ўртоғи билан келган экан. Учрашувдан 2 кун кейин Насиба қизиқ гап топиб келди. "Нима эмиш, йигитининг дўсти Гулхуморни ёқтириб қолганмиш". Лекин табиатан ўта босиқ, эсли-хушли Гулхумор бунга эътибор бермади. Шу-шу бўлди-ю, Санжар унинг ортидан қолмайдиган бўлди. Йўллари пойлади, хатларининг кети узилмади. Охири Гулхуморнинг

Ёзининг оромбахш кунларининг бирида киз Санжарнинг қайтганини эшитди. Эшитди-ю, бутун вужудига висол бўйларининг ширин таровати югурди. У йигитнинг тезроқ йўқлаб келишини кута бошлади. Орадан бир ҳафта ўтди. Аммо ундан дарак йўқ. Охири тоқати тоқ бўлган Гулхумор Санжарга ўзи телефон қилди. Хайриятки, гўшакни унинг ўзи кўтарди. Лекин киз қачонлардан бери кутаётган сўзлар, соғинчли гаплар айтимасди. Фақатгина совуқ муомаланинг гувоҳи бўлди, холос. Киз ҳеч нарса тушунмади. Орадан яна

қарасам, ҳеч қачон севмаган эканман. Бу оддий қизиқиш бўлган шекилли, - сурбетларча белисандлик билан сўзларди у.

- Қизиқиш?! Менга айтганларингиз ёлгонмиди? - Гулхумор ёш тўла кўзларини унга қадади.

- Нега энди, у гаплар ўша вақт учун рост эди. Фақат сизни ҳозир севмайман. Ҳа, айтгандай, мен уйланыпман, - хурсанд гапирди Санжар.

Гулхумор эса даҳшатдан ва аламдан титраб кетди.

Турмуш чорраҳаларида

сирни ҳам, ҳеч бир натижага эриша олмаган дугонаси дили хуфтон бўлиб қайтди. Бу воқеа ва Гулхумор ҳақидаги гап-сўзлар

кўп ўтмай Санжарнинг хотинига етиб келди. У Гулхуморнинг ёнига келиб, жанжал кўтарди. Қизни ёмонотлик қилди. Гулхумор эса маломатлардан зерикди. Бу гап-сўзларидан мактабда ўқийётган укасининг ҳам боши эгилди. Бир кун эса мактабдан келди-ю, тўсатдан ўзини осиб қўйди... Бу машум воқеа ҳаманинг юрагига наштаддай санчилди. Ота-онаси-ю Гулхуморнинг охлари осмонни тутди. Отаси эса юрак касалини орттириб олди ва кўп ўтмай вафот этди. Энди онанинг аҳолини кўринг! Бир бебош қизнинг ортидан шунча жабр, айрилиққа дучор бўлди. Ахир не-не орзу-умидлари бор эди-я...

ЭРТАК АЙТГАН ТУЙБУЛАР

қалбига йўл топди. Санжар Гулхумор учун ҳамма нарсага тайёр эди. Айтганига ўйлаб ҳам ўтирмай, "хўп" дерди. Улар орасидаги муҳаббат бора-бора севиқ боғидаги чинорга айланди. Кунларнинг бирида Санжар Гулхуморга совчи юбараётганини айтди. Лекин...

Орада маълум бир тўсиқ, девор бор эди. Гулхумор бадавлат оиланинг, Санжар эса оддий оиланинг фарзандлари эди. Турган гапки, отаси ҳеч қачон бу вазиятда қизини Санжарга осонгина қўшқўллаб топширмасди. Буни иккиси ҳам жуда яхши тушунардилар. Охири Санжар Россияга пул топиш учун кетишга аҳд қилди. Аммо кетиш, у ерга бориб, бирор иш топиш учун ҳам маълум миқдорда маблағ керак. Санжарнинг боши қотди. Ўйлаб ўйларини охирига етолмади. Кимдан қарз олишини ҳам билмади. Унинг поёнсиз сўроқларига, моддий оғриқларига Гулхумор малҳам бўлди. У Санжар учун барча нарсага тайёр эди. Гулхумор Санжарни йўл харажатлари учун кетадиган пул билан таъминлади. Аниқроғи, бўйнидаги ва қўлларидagi барча тақинчоқларини сотди-да, пулини Санжарга тутқазди. Йигит кетар чоғида қизга бир дунё ваъдалар берди. Қиз эса уларга чин қўнгилдан ишонди-ю, бутун инон-ихтиёрини унга топширди. Санжарнинг эса бироз кўнгли тинчиди:

- Гули, энди қайтганимча қутасиз-а? Энди сизни ҳеч ким мажбурлаб турмушга беролмайди. Фақат сабр билан мени қутсангиз бўлди. Худо хоҳласа, тўйимиз учун етарли маблағ топанман-у, қўшдай учиб ёнингизга қайтаман.

Санжар кетди. Гулхумор ёлғиз қолди. Йигит дастлабки ойларида тез-тез телефон қилиб турди. Соғинчини осмонларга қўйсади. Гулхумор эса ишонди. Лекин бора-бора қўнғироқлар ҳам камайди. Охирида эса умуман қилмай қўйди. Қиз хавотирлана бошлади: "Ишқилиб, ўзи саломатмикан? Тинчлик бўлсин-да..."

Бу орада икки йил бир-бирини қувиб ўтиб кетди.

йилдай узоқ бир ҳафта ўтди. Шу кунлар ҳам унинг учун малҳам қўёлмади. Яна сўнгги чорани телефондан излади. Санжарга қўришишлари зарурлигини тушунтирди.

Санжар учрашувга бироз кечикиб келди. Гулхумор билан совуқкина ҳолаҳвол сўрашди. Негадир у ўзгариб қолганди. Бунинг сабабини сўраган Гулхуморга юзсизларча жавоб берди: - Нахотки, ўзгариб қолган бўлсам? Қизик, аввал қандай эдим?

- Бу нима деганингиз? Устимдан кула-писимзи? - йилмақоддан бери бўлиб гапирди қиз.

- Бу деганим шунки, энди сизга етти ёт бегонаман. Биламан, хато қилдим. Аммо кўзим оқ-қорани энди танияпти. Ўйлаб

масрур эдилар. Гулхумор уларни кўриди-ю, йўлини бошқа томонга бурди. Санжар эса уни ҳатто пайқамасди ҳам. Охири киз дугонасига ёрилди. Бор ҳақиқатни очик-ойдин сўзлаб берди. Уни жимгина эшитган дугонаси туюқиб кетди:

- Нега шунинг аввалроқ айтмагансан? Индамай қолавердингми? Йўқ, бунинг шундай қолдирмаслик керак. Нега энди қилғиликни қилганлар ялло қилиб юришлари керак? Шунчакам содда бўласанми-а... У олимчаси билан яшасин, сен бу ерда қон ютгин, шундайми? Йўқ, эртагаёқ ўша тулки билан ўзим гаплашаман...

Эртасига дугонаси Санжарни топиб гаплашди. Аммо йигит ҳеч бир ишни тан олмади. Пулини-ю, Гулхумор ҳақидаги

Кўргуликларга чидолмади. Қишлоқда бош кўтариб юролмай қолди. Кўчага чиқиб, иккита одамга қўшиллолмади. Маҳалла-қўй ҳам маросимларга айтмай қўйди.

Гулхумор гўзал қиз эди. Унинг қайрилма қошлари, қийик киприклари, оху кўзлари, оппоқ юзига ўзгача хусн берган тиниклиги ҳар қандай йигитнинг хушини ўғирларди. Шу сабаб бўлса керак, шунча гап-сўздан кейин ҳам совчиларнинг оёғи узилмади. Уйланмоқчи бўлган йигитлар ўтмишини ҳеч қачон юзига солмасликларини қайта-қайта айтишарди. Аммо қиз барчасини рад этди. Яқинда сирдош дугонасига кўзларида ёш билан, ўқиниб билан қатъий фикрни айтибди:

- Мен ҳаётда қаттиқ янглишдим. Биламан, бу хато мени умримнинг сўнгигача таъкиб этади. Шундай бўлмаслиги учун фақат бир йўл бор. Мен ҳеч бўлмаса, бир кун бўлса ҳам Санжарга рафиқа бўлишим керак. У юзмин қора қилди, энди оқлаб бериш ҳам унинг вазифаси. Мен шунинг кутаяпман. Ҳеч бўлмаса бир кун бўлса ҳам...

Холаси жиянига гап уқтириб бўлмаслигини тушунди, бошқа бу ҳақда оғиз очмади.

Гулхумор йигирма саккизга кирган бўлса-да, ҳанузгача турмуш қургани йўқ.

Қадри юртдошлар! Гулхуморнинг бошидан кечган юқоридаги воқеалар менга унинг дугонаси гапириб берди. Бир номардни деб ўзини ёлғизликка маҳкум этиб яшаётган Гулхуморнинг тутган йўли тўғриси.

Зилола РАҲМОНОВА,
Анджон шаҳри,
ўқитувчи.

СЕҲРЛИ ТУТ

- Дадаси, юринг, бир укамни-кига борайлик. Невараси касалхонага тушиб, даволаниб келибди. Ҳам язна бобони кўрамиз - деб қолди бир кун кампирим. Мен рози бўлдим.

Шу кун муборақ жума кунлиги учунми ёки Аллоҳнинг иноятими ҳаво жуда яхши бўлди. Меҳмондорчиликда ўтирарканмиз, деразаларни очиб қўйиб, қуёшнинг заррин нурларидан чехрамиз очилиб, кайфиятимиз кўтарилди.

Деразадан ташқарига қарар эканман, кўзим катта балхи тутига тушди. Мен ҳар йили тут пишиғида (Аллоҳ раҳмат қилсин) амманикида бўлиб, бу тутдан баҳраманд бўлардим. Кичик ариқ бўйидаги бу тут дарахтининг шохлари тарвақайлаб кетган эдики, унинг ярим шохлари келинлари ўтирган унинг бу чеккасида ўтиб, ичкари супага ҳам тушар эди. Бу балхи тут шундай ҳам катта эдики, икки киши бир-бирининг қўлини ушлаб тутни кучоқласа, қўллар бир-бирига

тегмас эди. Шундай тикилиб қарасам, 2,5 метрлар чамасидан юқори қисми узилиб кетган. Мен бунинг сабабини язна бобом Холов Нурбободан сўрадим. - Тутни нега каллақатдингиз, ахир кўпчиликнинг ризқини қийибсиз-ку? - дедим ўпқаланиб. - Эй, Файбуллажон! Сен сўрама, мен айтмай. Ўтган ёз кунларининг бири эди. Набира келинлар, абиралар биргаликда шу тут остидаги қроватда кечкурун овқатландик. Қай пайтгача гурунглашиб, телевизор томоша қилдик. Ярим кечаси ҳаммамиз тегишли хоналаримизга кириб ётдик. Анча пайтгача кўзимга уйқу келмади. Амман билан ўтказган ширин дамларни ўйлаб ўтирдим.

Шу пайт қарсиллаган қаттиқ товушдан кўриб, ўримдан сакраб туриб, дарвоза томон йўналдим. Дарвозани очиб қарасам, шу балхи тут қўйи томонга йи-

қилибди. Худди бирор киши атайин қилгандек, ерда 2-2,5 метрлар чамаси қолган-у, қолган қисми йиқилган. Хайрон қолдим. Ахир унинг қалин шохлари уй тепасида эди-ку! Оллоҳим асраган-да бизларни. Ахир шу тут ёнгинасидаги уйда катта набирам, келиним ва абирам ётган эдилар-да. Эй, Парвардигорим! Ўзингга беҳисоб шукроналар айтаман. Шунга айтидаларки, минг йил уруш бўлса ҳам, ажали етган ўлди деб.

Ҳа, бу балхи тутни қачон экилганини отам ва бобом ҳам билмас эканлар. Тутдан амманг шинни қиларди. Бу тутнинг шиннисини емабсан, дунёга келмабсан. Эссизгина-я! Билмадим, энди бу ёғи кўкарадимми ёки йўқми?.. Буни Аллоҳ билади...

Биз ҳам ва мезбонлар ҳам суҳбатдан сўнг хайрон бўлиб қолдик. Турт авлодга хизмат

қилган, 200 ёки 300 йил яшаган ушбу тут одамларга ризқ-насиба берибгина қолмай, уларни соғлигини сақлаган, яшагача ундаган. Айтишларича, кимки балхи тутдан уч марта ҳар йили тўйиб еса, касаллик унга яқинлашмас экан.

Бир ривоят эшитгандим. Қишлоқда яшайдиган кишилар касалланиб қолибдилар-у, узоқ бир юртда яхши табиб борлигини эшитиб, шу юртга равона бўлибдилар. Узоқ йўл босиб ўша табибни уйига борибдилар. Меҳмонларни бир чол қарши олибди. Уйга тақлиф этиб, олдидирига 3 товоқда балхи тут келтириб қўйибди. Шу пайтда тут пишган экан-да. Меҳмонлар табибни суриштиришибди.

- Табиб бир узоқ қишлоққа беморни қўришга кетганлар. Эртанин келиб қоладилар, - дебди халиги чол.

Келгуси кун ҳам хонадон эгаси меҳмонлар дастурхонига тут келтириб қўйибди. Бемор меҳмонлар бу ширин тутдан баҳраманд бўлиб, чиройлари очилиб-

Ажойиб-гаройиб

ди, юзларига қизилик югурибди, аста-секин соғая бошлабдилар. Хуллас, 3 кунда бу беморлар бутунлай соғайишибди ва мезбон чолга мурожаат қилишибди:

- Табиб келмадилар-ку, биз эса соғайдик, энди юртимизга қайтамиз.

- Аслида ўша табиб менман. Сизларга ана шу балхи тут даво бўлди. Бу тут минг дардга даво, - дебди табиб.

Хулоса: Орадан шунча йил ўтган бўлса-да, ҳовли эгасига, барча халққа беминнат хизмат қилган, уларнинг соғлигини ўйлаган, даволаган бу оддий тут дарахти ўзининг шунча умрини халққа бағишлагани унинг саховатли эканини билдирмайдими? Ёки умри туганган бўлса-да, нега том устига тушмади. Уларни аядими? Бу сир мўъжиза эмасми?

Файзулла АБДУЛЛАЕВ,
Бухоро вилояти,
Ғиждувон тумани.

ЮЗЛАРИНГИЗ ТИНИҚ ВА НУРЛИ

Ёш, гўзал ва хушрўй кўринишга эга бўлишни истамайдиган аёл топилмаса керак. Бу нарса кўп жиҳатдан терининг ҳолатига боғлиқ бўлади. Юз парвариши у қадар кўп вақтни олмайди, аммо доимийликни талаб этади. Юз парваришининг асосий шарти терини тозалаб олишдир.

Айримлар косметолога юз терисини тозалатиш зарарли муолажа бўлиб, бунинг оқибатида терининг таркиби ўзгариб кетади, унинг чўзилиши, солиниб қолиш ҳолати юз беради, деб ҳисоблашади. Агар косметолог ҳар бир тери турига мос тарзда тозалаш усулини ва воситаларини танласа, бундай ташвишли ўйлар ҳеч қачон ҳақиқатга айланмайди. Юз терисининг турини ҳар бир аёл уйда мустақил равишда ҳам аниқлаб олиши ва муолажаларни ўтказиши мумкин.

АСОСИЙСИ – ТОЗАЛИК
Юзни тозалаш (бошқача айтганда, пилинг ёки шўрлатиш) деганда табиийки, терининг устки қуриб қолган ва жонсиз қатламни олиб ташлаш тушунилади. Бундай муолажа эски тўқималарнинг янгилари билан алмашинуви, ҳар бир тўқиманинг нафас олиши ва кислород билан тўйиниши яхшилаши учун жуда зарурдир. Бундан ташқари пардоз воситаларини ҳам албатта тозаланган юзга суртиш лозим. Аксинча бўлса, қутилган натижага эришишингиз мушкул. Ҳатто энг қимматбаҳо ва юқори самарали деб баҳоланадиган косметика воситалари ҳам каттақчалари тиқинлар билан тўлиб қолган, тозаланмаган терига ҳеч қандай ёрдам беролмайди.

Аммо бир нарсани ёдда тутиш лозим: юзга яллиғланган хуснбузар, чипқон, чилла яра тошган ёки бошқа турдаги тери касалликлари мавжуд бўлса, бундай терини тозалаш тавсия этилмайди.

УЙДАГИ МУОЛАЖАЛАР
Юз терингиз ёғли бўлса, уни эртаб ва кечкурунлари тозалаш маслаҳат берамиз.
ЭРТАЛАБ. Юзингизга қатикдан ниқоб суртиб, 10–15 дақиқа

ушлаб туринг. Қатикча исталган мева ёки сабзавотлардан тайёрланган бўтқадан ҳам қўшиб юбориш мумкин. Шундан сўнг ниқобни хона ҳароратидаги сувда ювиб ташланг.

КЕЧКУРУН. Юзингиздаги пардозни олиб ташланг (бунинг учун косметик сут ва ёғли тери учун мўлжалланган лоссон қўл келади). Дезинфекцияловчи совун билан ювингиз. Бу муолажани пилинг (простокваша ва денгиз ёки ош тузи воситасида тозалаш) билан навбатлаштириб туриш мумкин. Унинг жуда самарали ва фойдали эканлигини тез орада ҳис қиласиз.

Меъёридаги ёки куруқ терилар учун эса тузли воситалар ёрдамида тозалаш муолажаси тавсия қилинади.
БИРИНЧИ БОСКИЧ. Терини гиёҳлар асосида тайёрланган иситувчи компресс ёрдамида тинчлантиринг ва бўшаштириб олинг (бунинг учун мойиччак, дўлана, ялпиз, женшень илдижи ёки мавракни қайноқ сувда дамлаб қўйиш лозим). Ўта сезгир ва куруқ терилар учун эса кўпроқ ёғли ниқоблар мос келади.

ИККИНЧИ БОСКИЧ. Иккита кичикроқ идиш олинг. Бирига 2 чой қошиқ майда туз (иложи бўлса, денгиз тузи), иккинчисига эса илиқ сув солинг. Пахтали тампонни докага ўраб, олдин сувда ҳўллаб олинг, сўнг тузга ботиринг. Шундан сўнг 1–2 дақиқа давомиде юзингиз қора нуқталар пайдо бўлган ва шўрлаган жойларини айланма ҳаракатлар билан тозаланг. Агар терингиз ачиштирса, аввал иссиқ, сўнгра совуқ сувда чайиб ташланг ва тозалашни тўхтатинг. 2–3 кун танаффус қилиб, юз терингиз ҳолатини кузатинг. Агар ноқулайликларни сезмасангиз, муолажани қайтадан бошлаб, бир ҳафта давом эттиринг. Бу муолажани бир ойлик танаффусдан сўнг яна такрорлаш мумкин.

ТЕРИ ТУРЛАРИ

Меъёридаги

Соғлом, тоза, таранг тортилган, эластик, шўраламаган, каттақчалари билинар-билинимас, қон айланиши жуда яхши, ранги бир хил, унда юқори сезгирлик мавжуд эмас (юзни сувда ювганда тери тортишиб қолгандек тасаввур уйғотмайди). Афсуски, бундай тери тури жуда камдан кам учрайди. Одатда, тери тўғри парвариш қилинмаса, 25 ёшдан кейин у куруқлашиб қолади.

Куруқ

Нозик, юпка, оқариб кетган, каттақчалари сезилмайди, салгина таранглашган, сувга, ювиниш воситаларига сезгирлиги кучли

(тортишиб қолгандек тасаввур уйғотди), тез-тез шўралайди.

Ёғли

Қалин, ёғ безлари секрецияси (ёғ ахратиб чиқариши) боис ҳар доим ялтираб туради (юзга салфетка, ёки сочиқ босилса, унда ёғли из қолади), каттақчалари кенгайган, кўп ҳолларда хуснбузар ва бўжама тошган бўлади.

Аралаш

Бундай юзга куруқ (одатда чаккаларнинг юқори ёнбош қисмида) ва ёғли (юзининг марказий қисмида – пешона, бурун, иякда) қисмлар бир вақтда учрайди.

МУТАХАССИС ТАВСИЯЛАРИ

Терини чуқур тозалаш зарурати пайдо бўлганда махсус тозалаш воситаларига эҳтиёж сезилади. Мутахассислар уларни уч гуруҳга бўлишади: механик, кимёвий ва аппаратли.

Механик воситалар. Скраблар. Уларнинг таркибида ёнғоқ пўчоқлари, мевалар данакларининг қаттиқ қисмлари, майдаланган чиганоклар, айрим турларида эса минераль кукунлар мавжуд бўлади. Юзга скраб суртилганда (бу жараён ўзига хос уқалаш муолажаси ҳамдир) терини тозалайди, эски тўқималарни олиб ташлайди. Терини бундай усулда тозалаш механик пилинг деб аталади.

1. Тери ёғли бўлса, скрабдан кунора фойдаланиш лозим.
2. Меъёридаги тери учун эса ҳафтадига бир-икки марталик шўрлатиш муолажаси кифоя қилади.

3. Сезгир тери учун эса ҳар бир муолажадан сўнг икки ҳафта танаффус қилиш тавсия этилади.

4. Куруқ тери учун ҳафтада бир марта бундай муолажа қилинса етарли бўлади.

Тозалашнинг яна бир механик

воситаси гоммаж бўлиб, уни баъзида роллинг-крем ҳам деб аташади. Агар сизнинг терингиз куруқ ёки сезгир бўлса, айнан гоммажга эътибор қаратишингизни маслаҳат берган бўларди. Унинг асосини ёғли композициялар, мум, тўйинтирувчилар (одатда, минераль воситалар) дан таркиб тошган крем-паста ташкил этади. Бу воситалар терига енгил ва майин таъсир этади, унга зарар ва жароҳатлар етказмайди. Роллинг-крем юзга суртилади, сўнгра терининг устки тўқима қатлами билан бирга сидириб олиб ташланади.

Эҳтиёт бўлиш керак. Агар тери жуда чарчаган, эластиклигини йўқотган бўлса, бундай усулдан фойдаланиш унинг чўзилишига, солиниб қолишига олиб келиши мумкин. Бу эса муаммони янада чуқурлаштириб юборади холос.

Кимёвий воситалар. Тозалашнинг иккинчи усулини ташкил этади. Бундай воситалар таркибида одатда тери тўқималарининг қуриб қолган ва жонсиз устки қатлами билан ёш, янги тери ўртасидаги қатламни эритиб юбориш хусусиятига эга бўлган мева кислоталари мавжуд бўлади.

Терига зарар етказмаслик учун одатда кимёвий пилингнинг айрим турлари фақатгина гўзаллик салонларида амалга оширилади.

Аппаратли воситалар ҳам фақат гўзаллик салонларида қўлланилади. Улар орасида вакуумли тозалаш (уни ҳар қандай ковак ва тешикчалардаги чанг ва ғуборларни сўриб олвчи чанпоттичга қиёслаш мумкин), ультратовушли пилинг ва тери дезинструкцияси ёки ионлаштирилиши (юз терисига махсус таркибли восита суртилиб унга паст частотали электр токи билан таъсир қилиш) айниқса машҳурдир.

Эҳтиёт бўлиш керак. Аппаратли воситаларда тозалаш фақатгина меъёридаги ва ёғли териларга мос келади, холос.

ОНА ТАБИАТ ИНЪОМЛАРИ

Қадим замонлардан бери денгиз ва уммонлар тубида ўсувчи сув ўтлари ўша ҳудудларда яшовчи аҳоли учун егулик, доривор ҳамда хушрўйлик воситалари бўлиб хизмат қилиб келган. Сув ўтларининг таркиби инсон қони плазмалари таркибига ўта яқин эканлиги аниқланган. Шу боис улар таркибидаги фаол элемен-

тлар инсон организм томонидан деярли тўлиқ ўзлаштирилади. Сув ўтлари орасида энг машҳурлари эса ламинария ва фукусидир. Чунки улар таркибида турли минераллар ва микроэлементлар, жумладан йод, калий, кальций, темир, кобальт, мис, фосфор, фтор, рух, марганец, оксиллар, А, В, В1, В2, В12, С, Е витаминлари жуда сероб. Энг муҳими йод сув ўтларида камёб шаклда –

органик кўринишда мавжуд бўлади. Бундан ташқари, сув ўтларида калконсимон без гормонларига мос келадиган модда – тиреоидин мавжуд бўлиб, у мазкур без фаолиятини меъёрлаштиришга ёрдам беради. Сув ўтлари таркибида кўп миқдорда оксиллар, минераль тузлар ва микроэлементлар бўлади.

Бу ўтларда учрайдиган алынган кислотаси ва манит организм турли хиллардан тозалашда қўл келади. Сув ўтлари танадан токсинларни чиқариб ташлашга кўмаклашади, қон айланишини яхшилабди ва меъёрлаштиради, ички секреция безлари фаолиятини ҳамда моддалар алмашинувини меъёрига келтиради. Профилактика мақсадларида ҳар кун ۋртача 20 грамм миқдорда янги ёки қуритилган сув ўтлари истеъмол қилиб туриш тавсия этилади. Аммо дўконларда сотилган денгиз қарамидан тайёрланган салатлар сирка қўшиб, ёхуд консервлар йўли билан тайёрланиши боис улар таркибидаги кўплаб фойдали моддалар йўқолиб кетади. Дорихоналарда ва бозорларда сотилган қуритилган денгиз ўтлари эса ҳар қандай таомга ажойиб қўшимча бўлиши мумкин. Лекин буйрак касалликлари бор кишиларга уларни истеъмол қилиш мумкин эмас.

ДАРМОН тайёрлади.

ган чуқур ясанг. Соядаги бошингиз остига сочиқ қўйиб, чалқанча ётинг. Кум ваннаси қабул қилаётганингизда танангиз қуруқ бўлиши керак. Бошингиз остига сочиқ қўйиб, пешонангизга ҳўл латта босинг. Пешонангиздаги латта қуриб қолса, дарҳол яна ҳўллаш лозим бўлади.

→ Енингиздаги одамдан ўзингизни 5-7 см. қалинликда кум билан қўмиб қўйишини илтимос қилинг. Лекин қорин устидаги кумнинг баландлиги 2 см. дан ошмаслиги ва юрак соҳаси очик бўлиши керак.

→ Кум ваннасининг ҳарорати 45 градусдан 55 градусгача бўлиши керак. Агар кум нам ёки етарлича қизмаган бўлса ванна қабул қилиш тавсия этилмайди.

→ Ушбу муолажа қанчалик ёқимли бўлмасин ярим соатдан ортиқ қабул қилиш мумкин эмас. Болалар учун эса 10 минут ҳам кифоя.

→ Кумли ваннадан кейин албатта душ қабул қилинг ва сояда 30-40 минут дам олинг. Қирғоқда қўл ёки оёқни иссиқ кумга қўмиб, бир ёки бир ярим соат давомида маҳаллий ванна қилиш ҳам мумкин.

УЙДАГИ КУРОРТ

Кумли ваннани уй шароитида ҳам қабул қилиш мумкин. Бунинг учун етарлича кум олиб, уни қоидада бўйича қиздирилади. Аввало кум яхшилаб ювилади. Сўнг элаб олиниди ва 120 градус ҳароратдаги духовқада вақти-вақти билан айлантирган ҳолда қиздирилади. Бу иш анча вақтингизни олса-да, терингизга микробли сўғал тошиб кетиши ва замбуруғ касалликлар юқишидан асрайди.

Уй шароитида кумли ваннани икки кун кетма-кет қабул қилгач, учинчи кун та-наффус қилинади. Кумли ванна билан 12-15 марта муолажа қилиш кифоядир.

ЗАРАРИ ҲАМ БОР!

Ушбу муолажа усули қанчалик фойдали бўлмасин, унинг зарари борлигини ҳам унутмаслик керак. Юраги хаста, хотира сусайиши аломатлари бор, юқумли касалликлари билан оғриган кишиларга кумли ванна тавсия этилмайди. Бу ёқимли ва оддий, бир қараганда умуман зарарсиздек кўринган муолажани олишдан аввал албатта даволловчи шифокорингиз билан маслаҳатлашинг.

ҚАЙНОҚ ҚУМ БИЛАН ДАВОЛАНИНГ!

Қайноқ кум билан даволаниш бизга аجدодларимиз яшаган даврлардан қолган. Қадимги Миср, Ҳиндистон ва Хитойда бу усулдан жуда кўп фойдаланишган. Россияда кум билан бўғинлар ва буйрак касалликларини даволашган. Қайноқ ва илиқ кум - танани соғломлаштирадиган ажойиб восита ҳисобланади. Буни ўзингизда синаб кўринг!

ШИФОБАХШ ВАННАЛАР

Кумнинг шифобахшлиги сири нимада? Чунки унинг таркибида кварц, слюда, дала шпати ва бошқа минераллар мавжуд. Кум иссиқликни яхши сақлайди ва аста-секинлик билан бу иссиқликни тананга сингдиради. Шунингдек, ундаги шифобахш хусусиятлар тананинг асаб тизими, хужайралар ва бошқа аъзолардаги хасталикларни ҳам даволайди. Танамизга қопланган

илиқ кум терини ёқимли уқалайди. Ва бу билан тери ости тўқималари, қон айланиши ва лимфа тўғунлари ҳаракатига таъсир қилади. Кум таъсирида тер ишлаб чиқариш безларининг ишлаши фаоллашади. Натижада тер кўп миқдорда ажралиб чиқади. Бу эса буйрак фаолиятини яхшилайди. Қуруқ кум танадан чиққан терни ўзига тортиб олади. Шу боис тери қизиб кетмайди ва кум ваннасини қабул қилиш осонлашади.

Бундай кумли ванналар айниқса, тананинг таянч ҳаракати аъзолари, яъни, умуртка поғонаси, бўғинлар, мускул ва хиришлар (сухожилий) хасталиги бор касалларга яхши ёрдам беради. Бироқ шунини унутмангки, кум ваннасини оғриқ кучайган ёки ҳуруж қилган пайтларда қўллаб бўлмайди.

КИРҒОҚДА ДАВОЛАНАМИЗ!

Ёзнинг иссиқ кунларида кумли ваннани тўғридан-тўғри қирғоқда қабул қилиш ҳам мумкин. Бунинг учун:

→ Кумдан гавдангизга мос келади-

АРПА БИЛАН ДАВОЛАНАМИЗ!

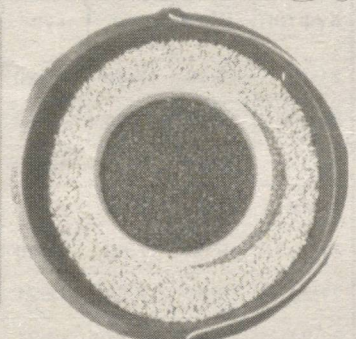
Овқатни ҳазм қилиш жараёни яхшилаш ва қондаги ошиб кетган холестерин миқдорини меъёрига келтириш учун дӯхтирма-дӯхтир югуриш шарт эмас. Бу муаммоларни уйдан чиқмасдан туриб ҳам даволаш мумкин. Бунинг учун турли ёрмалар сақланадиган ошхона шкафига назар солсангиз бас. Арпа солинган халтача борми? Унда халтачани қўлингизга олинг.

ТЕНГИ ЙЎҚ ПАРҲЕЗ!

Арпа ҳақда сўз кетганда ундан тайёрланган бўтқа ёки шўрва қўз олдингизга келиши табиий. Бу ёрмадан кейинги пайтларда таомлар кам тайёрланадиган бўлиб қолди. Ваҳоланки арпадан парҳезли таомлар тайёрлаш мумкин.

Шундай экан арпанинг қандай фойдаси бор?

1 Таркибидаги фойдали моддалар ва тананга тез сўрилиб кетиши билан арпа бугдойга яқинроқдир. Лекин у бугдойдан кўра тезроқ сўрилиб кетиши билан бугдойдан олдинда туради. Арпа таркибида ярим тўйинмаган кислота ва оқсиллар кўпроқ бўлиб, аллергия кўзғатмайди.

2 Арпа ёрмасидаги парчаланмаган оқсил қабзятнинг олдини олади, ич кетиши ва бавосилни ҳам даволайди. Чунки у йўғон ичкадаги микрофлорани яхшилайди. Шунингдек, у қондаги холестерин миқдорини нормаллаштиради. Танадан ўт пуфаги кислоталарини чиқаришга ёрдам беради.

3 Шунингдек, қон таркибидаги глюкозага таъсир қилиб, қанд касали бор беморлардаги қанд миқдорини меъёрлаштиради. Арпа магний манбаи ҳам бўлиб, унинг ёрмаси глюкозани чиқитишга ва инсулин моддасини ишлаб чиқаришга ёрдам беради.

ХАЛҚ ТАБОБАТИ УСУЛЛАРИ

→ **Шифобахш сув.** Бу жуда ажойиб озиклантирувчи ва шифобахш восита ҳисобланади. Илгари бундай сувни болаларга ичиришган, циститни даволашган. Шунингдек, тетиклаштирувчи ичимлик сифатида истеъмол қилишган. Арпа ли сувни тайёрлаш учун .0,5 стакан арпа ёрмаси устига 3 стакан қайноқ сув қўйиб, 20 минут давомида 1 дона лимон пўсти билан қайнатинг. Сўнг сузиб олиб, 1 дона лимон шарбати ва 1 ош қошиқ шакар қўшилиди. Бу ичимликни қайноқ ёки совутилган ҳолда ҳам ичиш мумкин.

→ **Чучукмияли аралашма.** Тана саломатлигини мустаҳкамлайдиган восита. Арпа донини илиқ сув билан ювиб, иккига буқланган дока ёки чит орасига жойлаштириб, 22-24 даража ҳароратда сақланг. Матонинг устки қисмини вақти-вақти билан, то ниш ургунча ҳўллаб туринг. Одатда улар икки кундан сўнг пайдо бўлади. Майсалар 1 см. бўлганда духовқада қуришиб, янчинг. Термосга 3-4 ош қошиқ майдаланган чучукмия ва 0,5 литр қайноқ сув қўйиб 1-2 соат дамлаб қўйинг. Бу аралашмани кунига 2-3 маҳалдан ичасиз.

→ **Ёшартирувчи шарбат.** Ундирилган арпа дони ям-яшил майсага айлангач, шарбатини сиқиб олинг. Бундай шарбат ярим витаминли восита ва хлорофилнинг манбаидир. Бу шарбатни қувватсизлик, тананинг умумий ҳолсизлигида ва касалликдан сўнг ичилади. Арпа шарбати танани ёшартириб, модда алмашинув фаолиятини яхшилайди.

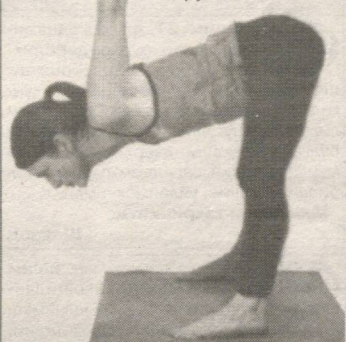
ҚОН БОСИМИНИ КЎТАРИШ...

Қон босими пастлигидан азият чекадиган кишиларнинг ахволи унча яхши бўлмайди. Уларни оғриқ безовта қилади. Лекин буни даволаш мумкин. Чунки қон босимини оширадиган жуда кўп воситалар ҳам бор. Лекин уларсиз ҳам касалликнинг олдини олиш мумкин. Бундай беморларга унча қийин бўлмаган машқлар ёрдам беради. Мухими машқларни қулай пайтда мунтазам бажариш кифоя.

→ Оёқ учи, товон ва оёқ кафтининг чети билан юринг. Бўксангиз баланд бўлсин. Бу машқларни ўртача ва сал тезроқ, қўлларингиз, бармоқлар, тирсак, елка ва куракларингизни айлантирган ҳолда бажаринг.

→ Тўғри туринг. Ўнг кафтингизни кўкрагингизга, чап кафтингизни эса қорингизга қўйинг. 1 деганда ўпкангиз мушакларини бўшаштириб, қорин билан нафас олинг. 2-3-4-5 деганда ўпка мушакларингизни зўриқтириб нафасни чиқаринг. Бу машқни то ҳолдан тойгунча бажаринг.

→ Тўғри туриб, оёқларингизни кетинг, қўлларингизни елкага қўйинг. Олдинга пружинасимон эги-

либ, тирсакларингизни чап тиззанингизга теккизишга ҳаракат қилинг. Сўнг тикланинг. Яна эгилинг, тирсакларингиз бу гал ўнг тиззанингизга тегсин. Ҳар гал энгашганда нафас чиқаринг.

→ Чалқанча ётинг. Аввал бурнингизнинг ўнг тешигини ўрқачи билан биргаликда ёпинг. 1-2-3-4 деганда куч билан нафас олинг-да, 5 дан 8 гача санаб нафас чиқаринг. Худди шу машқни чап бурнингиз билан ҳам бажаринг. Нафас олиб, нафас чиқариш машқини ҳар бир бурун тешиги билан 5-8 мартадан бажаринг.

→ Махсус нафас олиш машқларини бажаришни ўрганинг. Яъни, тўлиқ, бир текисда, бурнингиз орқали нафас олинг. Аста-секин нафасни "пф", "пф" деган овозлар билан чиқарасиз. Бу машқни уч мартадан бошлаб, аста-секин ўн мартага етказинг.

→ Тортилиш. Қорин билан ерга ётинг, қўлларингизни кўкрак баравар қўйинг. Гавдангизни букмасдан, қўлларингиз билан тортилинг. Бу машқни бемалол нафас олган ҳолда 4-12 мартагача бажаринг.

→ Тик туриб, бир қўлингиз билан стил суячинини ушланг. Аввал иккала, сўнг бир оёғингиз билан ўтириб туринг. Бир оёғингизни олдинга қўзинг. Ўтирганда нафас олиб, турганда нафас чиқаринг. Юришингизга аҳамият беринг. Ушбу машқларни толиққунча, шошмасдан, бажаринг.

Шуни унутмангки, сиз учун энг муҳими қилинган машқлар сони эмас, балки унинг сизга берадиган фойдасидир. Ҳар бир ҳаракатингиз танангизни фаол ҳаракатга келтириши лозим. Шунда тана бўйлаб айланадиган қон ҳар бир хужайрага етиб боради.

ДИЛБАР ВА БАСИРА тайёрлашди

928 26 ёшдаман. Асли Тошкент вилоятиданман, лекин ҳозир Тошкент шаҳрида яшаб, ишлайман. Ажрашганман. Фарзандим йўқ. Келишганман, пазандаликни биламан, орасталикни ёқтираман. 35 ёшгача бўлган, қаерлик бўлишидан қатъий назар Тошкент шаҳрида ўзининг уй-жойи бўлган, жиддий, ишлайдиган, уйим-жойим дейдиган, диёнатли, оиласини ва аёлини қадрига етатдиган эркак билан танишиб, оила қурмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Сурайё.

929 Ёшим 45 да. Асли тошкентликман. Ажрашганман. Онам билан яшайман. Ўзимнинг уй-жойим бор. Оғир-вазмин, мулоҳазали эркакман. 40 ёшгача, қаерлик бўлишидан қатъий назар, бир қизчаси бўлган, уйим-жойим дейдиган, оқила бир аёлга уйланиб, бир умр эъозлаб яшамоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Эркин

930 Ёшим 27 да. Ажрашганман. Асли сурхондарёликман, лекин ҳозир Тошкент шаҳрида яшайман. Жиддий ва оқунгил инсонман. Ишлайман. Тижоратчилик билан шуғулланаман. Бир қизчаси бўлган, уй-жойли, қаерлик бўлса ҳам майли, жиддий, саранжом-сарийша аёл билан танишиб, уйланоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Шерзод

931 Асли хоразмликман. Ёшим 34 да. Тошкент вилоятиданман, ҳам ўқиб, ҳам ишлайман. Фарзандим йўқ. Келишган, жиддий, оғир-вазмин аёлман. 45 ёшгача бўлган, уй-жойлик, Тошкент шаҳрида яшаб қолган хоразмлик, оиласини моддий таъминлай оладиган, эркак билан танишиб, оила қурмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Муассар

932 Тошкент вилоятиданмиз. Ўғлимнинг ёши 24 да. Ўқимишли, келишган, диёнатли, ҳали уйланмаган, одобли, жиддий йигит. Ўзининг алоҳида уй-жойи, автомашинаси бор. 22 ёшгача, яхши оиланинг фарзанди бўлган, чиройли, кўзлари катта-катта, нозиккина, одобли, меҳрибон қиз овоз берса келин қилардим.

Манзилим тахририятда.

Дилнозахон

933 Тошкентликман. Ёшим 47 да. Ишлайман. Уйим-жойим бор. Ёлғиз яшайман. Тошкент шаҳри ёки Тошкент вилоятида яшайдиган, 39 ёшгача бўлган, оқила, пазанда (фарзандли бўлса ҳам майли) бир аёл бўлса уйланоқчиман.

Манзилим тахририятда.

TEL: 269-28-84 Шокир

934 Ёшим 44 да. Асли тошкентликман. Уй-жойим бор. Ажрашганман. Ишлайман. 40 ёшгача бўлган, бир қизчаси бўлса майли, қаерлик бўлишидан қатъий назар, оқила, ақли-хушли, хурматини жойига қўядиган аёл билан танишиб, уйланоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Оила бўлими телефонлари:
233-04-50,
233-04-35

Собир

935 Тошкент вилоятиданман. Ёшим 64 да. Маълумотим олий. Аёлим вафот этган. Ҳозир пенсиядаман. Фарзандларим уй-жойлик бўлиб кетишган. 52 ёшгача бўлган, Тошкент шаҳри ёки Тошкент вилоятида яшайдиган, фарзандлари ташвишидан қутулган бир аёл бўлса уйланоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Мансур ота

936 Асли бухороликман. Ёшим 55 да. Маълумотим олий. Ажрашганман. Давлат ишида ишлайман. Ичмайман, чекмайман. Фарзандларим вояга етган. Ҳаммаси мустақил бўлиб кетишган. Ақли-хушли, уйли-жойли, оиласининг қадрига етатдиган, садоқатли аёл бўлса уйланоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Садриддин

937 Ёшим 30 да. Тошкент вилоятиданман. Олий маълумотлиман. Ҳали турмушга чиқмаганман. Одоби, озодаликни ёқтирадиган, саранжом-сарийшаликни ёқтирадиган қизман. Ичмайдиган, чекмайдиган, келишган, диёнатли, ақли, 35 ёшгача бўлган йигит билан танишиб, мустаҳкам оила қурмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Нафиса

938 Тошкентликман. Ёшим 28 да. Ажрашганман. Яхши отананинг фарзандиман. Фирмада ишлайман. Оқила, гўзал, орасталикни хуш кўрадиган аёлман. 35 ёшгача, инсоф-диёнатли, кўркем, ўзининг уй-жойи бўлган эркак билан танишиб, турмушга чиқмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Нигора

939 Асли самарқандликман. Ёшим 37 да. Аёлим қазо қилган. Бир нафар 11 ёшли ўғлим бор. Ишим яхши, фермерман. Уй-жойим бор. 37 ёшгача бўлган, қайси вилоятдан бўлса ҳам майли, оқила, ораста, пазанда, вафодор, ўғлимнинг бошини силайдиган бир меҳрибон аёл бўлса уйланган бўлардим.

Манзилим тахририятда.

Тошмурод

ҲЕЧ КИМНИНГ ОИЛАСИ БУЗИЛМАСИН!

- Ёшим 25 да. Асли қашқадарёликман. Умид билан қурган оилам бор ой ўтмай бузилиб, бахтим барбод бўлди, - дея гап бошлади ўзини Нигина, - дея таништирган маҳзунгина жувон.

- Нима учун оилангиз тез бузилди?

- Тўйимдан кейин ўзимча хурсанд бўлиб, елиб-югуриб қайнона-қайнотамнинг хизматини қилиб юргандим. Орадан уч кун ўтгач эрим менга: "Сени ота-онам мажбурлаб олиб беришган. Менинг ўз севган қизим бор эди", - дея очик айтди. Афсуски, қутилмаганда бахтдан бе-насиб бўлиб қолдим. Мен ота-онамнинг олий маълумотли, ораста, пазанда, че-вар ва роишли қизи эдим. Ундан кейин бошимдан ўтган кунларни сўра-манг. Менга жуда оғир бўлса-да, бир

ой чидаб яшадим. Охири ота-онаси-га айтдим, эримга ҳеч қандай панду насихатлар қор қилмади.

- Кейин-чи?

- Бундай муносабат мен учун ҳақорат эди. Охири ҳамма нарсдан кечиб, Тошкентга, ота-онамнинг олдида қайтдим. Билмаган эканман, ўшанда бўйимда бор экан. Вақти келиб дўмбоққина ўғил кўрдим. Ҳозир ўғлим уч ёшга тўлди. Баъзилар тирноқча зор, лекин эрим "ада", дея тиллари чиққан ўғлини ҳалигача кўрган эмас.

- Энди турмушга чиқмоқчимисиз?

- Ҳа, қачонгача эзилиб яшайман? Ахир мен ҳам бир оилани гуллати-шим, файзли хонадон бекаси бўла олишим мумкин-ку! Ўғлим ҳали ки-чиклигида оталик бўлса, дейман... Ий-монли, инсофли, вафодор, 40 ёшга-ча, ўғлимга оталик меҳрини беради-ган, меҳрибон йигитга турмушга чиқ-моқчиман.

* * *

- Асли хоразмликман. Ёшим 62 да. Исми Сафарбой. Аёлим вафот этган.

Болаларим уйлик-жойлик бўлиб ке-тишган. Ёлғизман. Дарёга яқин жой-да сўлим бог-роғи бор, каттагина ҳовлида яшайман. Машинам бор, мод-дий томондан яхшигина таъминланган-ман. Фарзандларим меҳрибон, тез-тез хабар олиб туришса-да, лекин ўзлари-нинг ташвишларидан ортисмайди, шу боис тахририятга ўз жуфтимни излаб

келдим, - дея гап бошлади у.

- Уйланоқчимисиз?

- Бу айб эмасдир? Ахир ёлғизлик Оллоҳгагина хос, дейишган-ку. Ум-рим қанча қолган, билмайман. Ле-кин ёлғизликда азоб билан ўтказмоқ-чи эмасман. Балки ўзимдек ёлғизлик-дан безган аёл бордир? 55 ёшгача бўлган шундай аёл хонадонимга файз олиб келса, бирга турмуш қуриб умр кечирсак, дегандим...

* * *

- Асли тошкентликмиз. Исми Мас-тура. Тахририятга сингилларимнинг тақдирини ўйлаб келдим. Ота-онамиздан сўнг оиламизга мен бош бўлиб қолдим. Сингилларим-ни ўқитдим. Яхши жойларга ишга жойладим. Ўзимни уйламадим. Вақ-тида менга ҳам, сингилларимга ҳам кўп жойлардан совчилар келишди. Мен-ку, ўзимдан кечдим. Фақат син-гилларимнинг ўқишини, бирор жой-га ишга киришини ўйладим. Мана ҳозир каттаси Лобар исмли синглим 34 ёшда. Тиббиёт хамшираси бўлиб ишлайди. Гулноз синглим эса 31 ёшда, у олий маълумотли. Инженер-муҳандис бўлиб ишлайди.

- Шу сингилларингизни узатмоқ-

чимисиз?

- Қани эди, уларни уй-жойлик қила олам!.. Ўз уй-жойларига эга бўлган, иш жойи тайин, имон-инсофли, соғлом, 35 ёшдан 42 ёшгача, тошкентлик, қонуний аж-рашган йигитлар бўлса сингиллар-имни узатар эдик...

Азизлар! Қани энди ҳар бир ин-сон вақтида ўз жуфтини топса, ширингина оиласи бузилмаса!.. Тахририятимизга умид билан келган инсонларга ҳам кетмас бахт тилаймиз. Бугунги қаҳра-монларимиз билан танишшни истаганлар учун уларнинг ман-зиллари тахририятда.

БАСИРА ва ТАМАРА тайёрлашди.

Намоз вақтлари 2008 м/1429 х Жумодул-аввал

Хуфтон	Шом	Аср	Туш	Куёш	Тонг	Май-Июн	Ҳафта кунлари
21:19	19:49	17:49	12:20	4:51	3:11	26	Душанба
21:20	19:50	17:50	12:20	4:51	3:11	27	Сешанба
21:21	19:51	17:51	12:20	4:50	3:10	28	Чоршанба
21:22	19:52	17:52	12:20	4:49	3:09	29	Пайшанба
21:22	19:52	17:52	12:20	4:49	3:09	30	Жума
21:23	19:53	17:53	12:21	4:48	3:08	31	Шанба
21:24	19:54	17:54	12:21	4:48	3:08	1	Якшанба

Ўзбекистон Муслмонлари идорасининг «ТАҚВИМ» китобидан олинди.

«ОИЛА» БЎЛИМИГА КЕЛУВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

Бўлимга келиб эълон берувчилар ҳам, манзил олишга келганлар ҳам, ёки шу масалада вилотлардан хат йўллаганлар ҳам тахририятга паспортлари нусхасини топширишлари шарт. Пас-портининг нусхаси бўлмаган шахсларга келин ва қувъларнинг манзиллари ёки телефон рақамлари берилмайди. Шунингдек, ажрашганлар суд қарорининг нусхасини тақдим этишлари шарт.

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро жамғармаси

Фойдаланилмаган қўлёзмалар таҳлил қилинмайди, муаллифларга қайтарил-майди, ёзма жавоб берилмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Босишга топшириш вақти - 18:00. Босишга топширилди - 19:00

E-mail: oilavajamiyat@rambler.ru
oilavajamiyat@mail.ru

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА

Бош муҳаррир: 234-86-91
Қабулхона: (тел. ва факс) 233-28-20
Оила, табриклар, эълонлар: 233-04-50
Бўлимлар: 233-04-35, 234-25-46
Бухгалтерия: 132-07-41

Web-site: oilavajamiyat.uz

МАНЗИЛИМИЗ:

Тошкент - 700000
Амир Темур кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй.

«Олой» бозори ёнида.

ХОМИЙ: «Матбуот тарқатувчи» акциядорлик компанияси

ОБУНА ИНДЕКСИ - 176
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0169-рақам билан 11.01.07да рўйхатга олинган.
Буюртма Г - 432. Формати А-3, ҳажми 4 табоқ.
Адади - 13283

Саҳифаловчи - Ш. БАРОКОВ
Расом - Н. ХОЛМУРДОВ
Мусахҳиҳ - С. САЙДАЛИМОВ

1 2 3 4 6 7 8

Газета тахририят компьютер базасида теришти ва саҳифаланди.